

INNEN MÁR NEM LÁTSZIK....

*Csak semmi öröm, vége az orgiának,
vége a valóságnak. Innen már nem látszik Európa.
Gyere velem memorizálni.
Mindent elraktározni, megjegyezni.*

Fenyvesi Ottó: Halott vajdaságiakat olvasva És, 2015. jan. 16.

Társadalmi, gazdasági és politikai folyamatok 2015 első három hónapjában – Magyarországon

Összeállította: Petschnig Mária Zita és Kéri László

Budapest, 2015. április 14.

Tartalom

BEVEZETŐ	3
I. POLITIKAI TÖRTÉNESEK – KRONOLÓGIA SZERINT	5
1. Útdíj – félreértésekkel.....	5
2. Ellenállások, tüntetések, ellenzék.....	7
3. Párizsi szomorú közjáték – pesti váratlan visszhangokkal.....	13
4. Külpolitikai közjátékok.....	15
4.1. Körkép a jelenlegi magyar külpolitika állapotáról.....	24
5. Simicska Lajos első, kora tavaszi háborúja.....	26
6. Veszprémi meglepetés és következményei.....	33
7. Két Orbán-beszéd, amelytől nagyon sokat vártak.....	36
II. GAZDASÁGPOLITIKAI KÉRDÉSEK	41
1. 2014 gazdasági eredményeiről.....	41
2. Nemzetközi vélemények.....	45
3. Gazdaságpolitikai fordulat?.....	47
4. Költségvetési politika.....	49
5. Előrehozott költségvetés-készítés.....	52
6. Monetáris politikai és pénzügyi kérdések.....	53
6.1. Az EKB rendkívüli döntése.....	53
6.2. A svájci jegybank döntése.....	54
6.3. A Magyar Nemzeti Bank döntései.....	57
7. Brókerbotrányok.....	60
7.1. Buda-Cash Brókerház Zrt.....	60
7.2. Hungaria Értékpapír Zrt.....	66
7.3. Quaestor Értékpapír-kereskedelmi és Befektetési Zrt.....	70
7.4. A brókerbotrányok általánosítható tanulságai.....	76
ZÁRSZÓKÉNT	79

BEVEZETŐ

2015-ben január elsején az év tényleg azonnal elkezdődött. Máskor napokba is beletelik, mire az ember ráébred arra, hogy valamelyest új világ kezdődött. Legalább a naptár szerint. S olykor még hetekig eltévesztjük az év jelölését. Nos, az idén számos oka lett annak, hogy pillanatokon belül magunkhoz térjünk és megszokjuk az új kezdeteket. Január elsejétől például az országos közúthálózat jelentős része több millió magyar autóhasználó számára fizetőssé vált úgy, hogy erről az érintetteknek egy-két nappal előbb még fogalmuk sem lehetett. S azonnal az év kezdetére, január másodikára hirdette meg a kormánnyal elégedetlen társadalmi csoportok fura egyvelege azt a – nagyszabásúnak gondolt – tüntetést, amelytől sokan várták a kézzelfogható belpolitikai fordulatok kezdetét.

A legelső napok sűrűsége a későbbiekben sem látszott oszladozni, ezért olyan negyedév krónikáját kellene ezúttal elkészítenünk, amelynek kereteit úgyszólván szétfeszítik a hazai és nemzetközi események, a váratlan fejlemények. Januárban egy örült akció során kivégezték az egyik francia vicclap teljes szerkesztőségét; a világnak napokon át csöndes megemlékezések, meditációk sorozatával kellett átgondolnia: hol is élünk, hogy is élünk itt, 2015-ben? Sok idő nem adatott az elmélyülésre, mert Svájc felszabadította valutája árfolyamgátját, s ezzel világszerte megrendítette az amúgy is bizonytalan pénzügyi egyensúly kereteit. Februárban hazánknak több hullámban is sikerült a nemzetközi/európai közvélemény középpontjába kerülnie, előbb a német kancellár-asszony, majd pedig az orosz elnök látogatása kapcsán. S hogy a figyelmünk el ne lankadjon, Simicska Lajos néhány velős interjúval felforgatta a kormányzati tábor - amúgy is meglehetősen zilált állapotban lévő – fertályát. Az eredmény nem is maradt el, a hónap végén Veszprém városában a Fidesz jelöltje látványos vereséget szenvedett az időközi választásokon.

Március tizenötödike megünneplésére az idei évben jókora árnyékot vetett az a második Simicska-akció, amely Orbán Viktor nimbuszát a legkényesebb pontokon próbálta meg kikezdeni. Nem beszélve arról, hogy ekkorra már a harmadik üggyel is feldúsulva terebélyesedett az a brókerbotrány, amelyről február utolsó hetében még azt lehetett hinni – és hirdetni –, hogy elszigetelt, egyedi esetről van csak szó. Ilyen horderejű konfliktusok mellett nem is kelthetett akkora társadalmi felháborodást a vasárnapi nyitva tartások korlátozása, mint amire eredetileg számítani lehetett. A botrányos ügyek árnyékában már csak azért sem lehetett teljesen világos képet kapni az elmúlt évtizedek legnagyobb beruházási döntésének legfontosabb kérdéseiről, a paksi atomerőmű-építésről, mert a korábbi

titkolódzásokat a lehető legnagyobb erőfeszítésekkel próbálták meg időközben törvényes döntésekké avatni. Március végén a világnak újból szembesülni kellett egy olyan katasztrófával, amely elemi erővel hozta napvilágra sokoldalú védtelenségünk és kiszolgáltatottságunk letagadhatatlan tényeit. Egy – minden tekintetben mindennaposnak tűnő – európai repülőjárat utasai egy őrült elme kivédhetetlen tettének áldozataivá váltak. Április elsején pedig hazánk kormányfője azzal az aktuális, bár igen távolról hazaüzent tréfával örvendeztette meg népét, miszerint leginkább a távoli Kazahsztánban érezhetnénk magunkat otthon... Gondolhatnánk azt is, hogy ez a jól sikerült és távoli tréfa méltó záróköve lehetne 2015. első negyedévének, de nem így történt, mert az újkori politika-történet gondoskodott ennél még emlékezetesebb záró momentumról is: Április 12-én a Jobbik elnyerte történetének első egyéni mandátumát. S ezzel Magyarországon bizonyos értelemben új politikai időszámítás kezdődött.

E bevezető alig ötven sorának keretei között próbáltuk meg érzékeltetni annak a zavarba ejtően soktényezős időszaknak a hangulatát, amelyről alábbi beszámolóink részletekbe menő körképet igyekszik nyújtani. Magunk is benne élünk e zagyva korszak mindennapjaiban, s bármennyire is gondolhatjuk magunkat edzett, rutinos elemzőknek, mégsem hisszük, hogy e zűrzavaros időszak legfontosabb eseményei között kellő világossággal látjuk a legfontosabb összefüggéseket. Ezért - a korábbi szokásainktól eltérően - ezt az összegzőt nem fogjuk nagyobb fejezetekké szerkeszteni, hanem az események természetes kronológiai rendjére építő rendszerrel fogunk próbálkozni a politikai részben. Január első napjaitól április elsejéig oly módon követjük a történéseket, hogy előzetes, megfontolt szelekcióval kiválasztottunk magunknak azokat a csomópontokat, amelyeket a legfontosabbaknak tartunk, és igyekszünk ezeket egyenként kellő körültekintéssel elemezni.

Zárásként természetesen ezúttal is kísérletezni fogunk olyan általánosabb jellegű tanulságok levonásával is, amelyeket e kusza időszakból hosszabb távon is érvényes megfontolásoknak gondolunk.

I. POLITIKAI TÖRTÉNESEK – KRONOLÓGIA SZERINT

1. Útdíj – félreértésekkel

December harmincadikán publikálták azt a jogszabályt, amely a minősített minőségű utak használatáért szándékozott bevezetni útdíjat az ország egész területén. Térképek tucatjai jelentek meg, s szinte valamennyi média megpróbálta kihámozni a díjfizetésben érintett útszakaszokat. A zűrzavart fokozta az, hogy a matricaárusításra hivatott szervezeteknek nem sikerült felkészülniük. Nem csoda... Mindezt a szilveszteri hangulat közepette kellett volna megszervezni. Elképzelhetetlen zűrzavar lett úrrá, és pillanatokon belül országos felháborodás fogadta a nyilvánvalóan előkészítetlen döntés nyomán kialakult fejetlenséget.

Napokon belül az is kiderült, hogy a kormányzati oldalon sem készítették fel saját tisztségviselőiket sem a döntés elfogadható képviselőire. Főként a főváros környéki polgármesterek kényszerültek a saját kormányukkal szembeni népharag nyílt vállalására. S ahogyan ilyen esetekben ezt már megszokhattuk, egymásnak homlokegyenest ellentmondó magyarázatokkal kezdett a kormányzat operálni. Némely államtitkár és Fidesz-vezető megpróbált a mindig beváló EU-ellenesség mögé bújni, mintha ezt a váratlan kényszert az uniós bürokrácia köztözködésének köszönhetnénk. Napokon belül kiderült azonban mindennek az ellenkezője abból, hogy folyamatosan korrigálták az eredeti térképen útdíjfizetésre ajánlott útvonalakat, mert az olyan utakon eleve nem lehetséges díjat szedni, ahol az adott szakasz nagyobbik hányada uniós támogatásból épült. (Ez főleg az M O-s körgyűrű egyes szakaszait érintette.)

A kormányfő lépésről lépésre hasonló szerepet kezdett játszani, mint amit az októberi net-adó kapcsán felmutatott. Megpróbálta a kedvezőtlen következményeket nem teljesen átlátható előnyökkel ellensúlyozni, majd nem győzte hangoztatni, hogy az első hónap tulajdonképpen próbaüzemmód... S hogy mindenféle javaslatra, kritikára nyitottak, mindent még ki lehet javítani. Ahogy teltek-múltak a hetek, úgy szelídült az egész fejetlen és szembetűnően előkészítetlen elképzelés egyfajta „megyei matricává”, amivel egyébiránt valóban igen sokan jobban járhatnak, mint a korábbi fizetési módokkal.

Az egész útdíj-mizéria abból indult ki, hogy a 2015. évi költségvetési előterjesztésben szereplő útdíj összegét mind a Költségvetési Tanács, mind a Számvevőszék bizonytalan befolyásúnak tartotta. Erre reagálva kapott utasítást Orbán Viktortól a NFM a bevételek felturbósítására. Így született meg a megyei tarifákkal és a korábban díjmentes szakaszok

beárasításával kiegészülő útdíj-rendszer, amelyben a korábbi úthasználati díjakat még 5 százalékkal is megemelték a 3,5 tonnánál nagyobb teherautóknál.

Az eljárás során minden egyes fázisban megsértették a Fidesz által korábban kialakított jogalkotási rend valamennyi lényeges pontját, ezen belül is különösen a társadalmi egyeztetésre vonatkozó kötelezettségeket. Főleg az előre láthatóan érintett szakmai, érdekképviselői és önkormányzati szervezetekkel történő előzetes konzultáció előírásait. Nem meglepő, ha ezek után eme szervezetek minden létező médiafórumon hangot adtak felháborodásuknak, s számos esetben a helyi jellegű demonstrációk, különféle tiltakozó megmozdulások kezdeményezőivé váltak.

Látszólag nem igazán jelentős konfliktusról számolunk be ilyen aprólékossággal, mégis úgy véljük, hogy többszörösen is indokolt ez a részletes bemutatás. Mindenekelőtt azért, mert a Fidesz a várható veszprémi megmérgetés előtt azt szerette volna magáról elhíttetni, hogy tanult a tavaly április óta folytatott kormányzati politika kudarcaiból. S nagyon is fontosnak gondolták, hogy az új év milyen felütéssel, hangulattal, üzenetekkel indul útjára. (E sorok írója azt sem zárja ki, hogy a kormányzat magva környékén olyan, egymástól elszigetelten tevékenykedő döntés-előkészítő centrumok működnek, amelyeket senki sem hangol össze. Ezért lehetséges egyszerre nagyvonalú béke- és konszolidációs ideológiai rohamokkal próbálkozni, illetőleg ugyanezzel párhuzamosan – szakmainak tetsző indokokkal – mindezt pillanatokon belül leromboló döntési központok önkényével operálni.)

Összességében, ez az évindító döntés nem sok jóval bíztatott, mert az üzente országnak-világnak, hogy az előző évben felmutatott átgondolatlan, pillanatonként ötletelésetől vezérelt kormányzati gyakorlat mindinkább rendszer-specifikus kereteket kezd öltetni. Ez a hirtelen döntés esettanulmányi tömörséggel tartalmazta mindazokat az elemeket, amelyek a harmadik Fidesz-kormányzás első hónapjaiban még esetlegességeknek, az új berendezkedés módosítása során előforduló melléfogásoknak látszottak. 2015 januárjában már a legelvakultabb híveknek is volt miért aggódniuk: mi lesz, ha minden fontos döntés majd így fog megszületni? A HVG január 10-ei címlapján egy rulett kereke látható, ahol a nyelv „éppen” a sztrádajel fölött állt meg, s a hozzávaló nagybetűs cím is ezt üzente: Elgurult az adókerék...Úgy véljük ez a címlap minden egyéb magyarázatnál pontosabban fejezte ki azt, amit Magyarország népe ezekben a napokban az útdíj előkészületeit illető döntésről gondolhatott.

További néhány olyan írás, amelyek a háttérrel is megvilágítják:

Nemzeti dugósítás. Figyelő, jan. 15.

Hasukra ütöttek. Az útdíjrendszer kaotikus kiterjesztése. MaNcs. jan. 15.

Ez a sarc lesz a végső? Fi. jan. 22.

Kettőt fizet, egyet kap. Az új útdíjrendszer abszurd startja. HVG. jan.10.

2. Ellenállások, tüntetések, ellenzék

*„ Igen, hát ide jutottunk,
ez az a rendszerváltozás,
amelyre vártunk, az a rossz múlt
oda, de nincs új állomás.”*

Győri László: Régi kérdés ÉS, febr. 13.

Egy mondatban már utaltunk arra, hogy az induló év egyik kiemelkedő kezdő pillanatának ígérkezett az a január másodikára meghirdetett tüntetés, amelyet az Operaház elé terveztek. Nem éppen véletlenül, mert három évvel korábban ez volt az a helyszín, ahol az új alaptörvényt megünneplő Fidesz-elittel szemben olyan hatalmas tömeg gyűlt össze, amire nagyon régen nem volt példa. S az őszi tüntetéshullám sikerei nyomán úgy lehetett volna vélni, hogy az elégedetleneknek 2015-ben már sokkal, de sokkal több oka van arra, hogy megmutassák a társadalmi tűréshatár törékeny mivoltát. Ám a rendezvényt az előzetes egyezkedések tükrében már eleve megterhelte jó néhány olyan belső konfliktus, amelynek zavaró, hatást lerontó mivolta a későbbiekben még nyilvánvalóbbá vált.

A civil mozgalmak jó része ugyanis nem szívesen látta rendezvényeiken az ellenzéki pártok „segítő szándékát”, főleg akkor nem, ha azt sejtették, hogy e pártok nem haboznak a maguk pillanatnyi politikai haszna érdekében kisajátítani a megmozdulások sikereit. S ha nem lett volna elég *a pártok vs. mozgalmak-vita*, akkor még mindig elegendő megosztó erőt jelentett a mozgalmak között annak rendezése, hogy hol húzzák meg a minimális együttműködés határait. Január másodikán éppen ebből kerekedett ki a legnagyobb konfliktus, ugyanis nemcsak az ellenzéki pártok, hanem a mozgalmak egy része is úgy látta, hogy a szónokok között szót kellene adni annak a Kész Zoltánnak, aki a leendő veszprémi választásokon az ellenzéki pártok közös jelöltje lesz, civil jelöltként. E nevetséges torzsalkodásban a fundamentalisták pillanatnyi győzelmet arattak, ám a későbbiekben Kész

Zoltán e szereplés nélkül is győzelmet tud majd aratni Veszprémben. A rettenetesen rossz időben, esőben és hidegben összeverődött tízezres tömeg számára azonban igen nagy csalódást okozott a talpon maradt szónokok bájos és teljességgel veszélytelen amatőrizmusa, rendezetlen politikai hadakozásainak belterjessége és hatástalansága. A rendezvény balsikeréért viszont elsőrendű felelősséggel tartozó Várady Balázs – a MostMi Mozgalom alapítója - azonban levonta a tanulságokat és néhány nap múlva gyorsan távozott a közélet porondjáról. (Ebből is látszik, hogy mennyire civil volt... egy politikusnak soha nem jutott volna eszébe, hogy egy nyilvánvaló kudarc után feladja a további szereplési lehetőséget.)

Az évet megkezdő mozgalmak médiaháttérében, a közösségi fórumokon ugyanúgy, mint a még elérhető ellenzéki médiumokban tovább folytak a tavalyiról megörökölt vitatémák:

- Mi a baj a huszonöt évvel?
- Ki lehet kompetens és hiteles ellenfél a NER világával szemben?
- Mi legyen a kívánatos összefogás kerete, alapja, eszmei háttere?
- Mikor, hol és miért legyen a következő nagyobb tiltakozás?

A balsikerű évkezdés után azt lehetett gondolni, hogy a tiltakozások, ellenzéki megmozdulások ereje hamar meg fog törni. Nem így történt, s ez többféle, egymással párhuzamosan futó kezdeményezés - hullámszó, összességében azonban mégiscsak sikeres - hatásának is köszönhetően az erő megmaradt.

Az egyik – meglehetősen sikeres - szálát Juhász Péter egyszemélyes akciósorozata szötte tovább. Ő a korábbi - Rogán Antal polgármesteri tevékenységéhez köthető ingatlan- eladások - ügyéből csinált olyan médiaképes és folyamatos politikai show-műsort, amely egyfelől valóban alkalmas lehetett a közfigyelem felkeltésére és fenntartására. Másfelől meg éppen a legkínosabb, legsebezhetőbb pontokon érintette a Fideszt. Évekkel ezelőtt ugyanis a kétharmados győzelem egyik elengedhetetlen lélektani előfeltétele volt a korrupst szocialista évekkel szembeni kérlelhetetlen Fidesz-magatartás.

Juhász Péter ingatlan-nyomozásai újfent felkeltették a média abbéli figyelmét, hogy mi is történik a nagy értékű, egykoron köztulajdonban levő ingatlanokkal. A Népszabadság az utóbbi évek egyik legelkeserítőbb és legtöbb tanulsággal szóló mellékletét éppen eme ingatlanok szomorú sorsa alapján állította össze. *Kapzsiság verte szellemházak* c. összeállításukban /febr. 17./ tíz olyan közismert fővárosi ingatlan kálváriáját elevenítették meg, amelynek egyébként az össz-értéke valahol százmilliárd forint körül lehet. Mindenki

által ismert épületekről van szó: a Rácfürdőtől a Budai postapalotáig, az egykori Tőzsdepalotától a Balettintézetig. Együtt hihetetlen negatív látéleletet nyújtottak a közvagyonnal történt gazdálkodás mérhetetlen felelőtlenségeiről és a pazarlás felfoghatatlan arányairól. Összefoglalásképpen annyit mondhatunk, hogy Juhász fellépése részben szervesen illeszkedett bele az ideai év láthatóan legfontosabb belpolitikai vitatémájába, a Fidesz-világ korrupciós ügyleteinek állandó leleplezésébe. Részben pedig maga is gerjesztője lett ennek a hangsúlyváltásnak, amennyiben meg- és *felmutatta egy vadonatúj politikai szerepkészlet esélyeit: bele kell kapaszkodni valamilyen fontos ügybe, s azután pedig bulldog módjára nem szabad elereszteni azt.* Na, ez az, amire az ellenzék az elmúlt években nem volt képes...

Az év elejei kezdeményezések egyik tisztavirág-életű fórumaként született meg a DEKA (Demokratikus Kerekasztal), amely egyidejűleg szeretett volna a jelen helyzettel történő szembenézés/mérlegkészítés, valamint az Orbán-utáni korszakra való felkészülés szabad fóruma lenni. Január végén, február elején még megfigyelhető volt valamiféle ébredező érdeklődés e kezdeményezés iránt, aztán az egyéb ügyek hangzavarainak nyomása is hozzájárulhatott ahhoz, hogy e jellegzetesen értelmiségi próbálkozás a korábbi, hasonlóan jó szándékú törekvések sorsára jutva jelentéktelenedjen el. Mindenesetre az is jelzésértékű volt, hogy most már egyre gyakrabban jelentek meg az Orbán-kormány utáni időszakra felkészülni kívánó kezdeményezések.

Az utóbbiak sorát gyarapította az Eötvös Károly Intézet alkotmánypolitikai röpirata „*Legyen köztársaság*” - címmel. (Alcímében is kifejezésre juttatva a javaslat funkcióját: „*Alkotmánypolitikai vázlat Magyarország politikai válsága idején*”. És. március 13. Az egyik szerző, Majtényi László a 2012-es Operaház előtti tüntetés óta egyébként is rendszeres, aktív szereplője a különféle tiltakozó mozgalmaknak.) A röpirat 16 pontban foglalja össze azokat az alapvetéseket, amelyeket a jelenlegi rendszerrel szemben álló valamennyi szervezet, mozgalom, párt különösebb vita nélkül a magáénak vallhat. S amelyek – adott alkalommal - egy jogállami helyreállítás közpolitikai munkálatainak biztos kiindulópontjai lehetnének.

Mindettől korántsem függetlenül a PM két legismertebb vezetője – társelnökei – politikai programként álltak elő azzal az ú.n. „*alapjövedelem-elképzeléssel*”, amelyről szakmai berkekben csaknem másfél éve folynak már a rendszeres pro és kontra viták. Ez az elképzelés megpróbálná útját állni Magyarország négy millióra tehető, elszegényedő

népessége további helyzetromlásának, és megkísérelné új alapokra helyezni a végzetesen elfogyatkozó társadalmi szolidaritást. A javasolt koncepciónak egyébként nemcsak másfél éves múltja, hanem mindinkább kiérlelt elméleti/szakmai háttere is van már. Ez év januárjában a LÉT–munkacsoport mintegy száz oldalas háttéranyaggal próbálta meg bebizonyítani a javaslat közgazdasági és szociális megalapozottságát. Március 27-én pedig az erre épülő koncepciót mutatta be az említett párt. Amint az várható volt, újból feléledtek a javaslatot élesen ellenzők és támogatók közötti viták. (E krónika készítői korábban nem tartották fontosnak azt, hogy beszámoljanak e javaslat fogadtatása körüli szellemi ütközetekről. Most azonban úgy látjuk, hogy nagyon sok minden változóban van, és az alapjövedelem-elképzelés belecsöppent a lehető legszélesebb ellenzéki alternatíva-keresés és-találás munkálataiba. Ezen a tavaszon a többi ellenzéki párt már nem teheti meg, hogy ne reagáljon érdemben e javaslatra, s az elmúlt hetek alapján egyáltalán nem tartjuk kizártnak, hogy éppen ebből nőhessen ki egy olyan átfogó szociálpolitikai program, amely a Fidesz-rendszer utáni világkép egyik sarokpontja lesz.)

Nagy vonalakban négyféle olyan törekvés lényegi vonásait ismertettük, amelynek mindegyike az idei év első hetei során kezdett el markánsabb és szélesebb körben is felismerhető arculatot ölteni. Az idei március 15-i ünnepek azonban azt is megmutatták, hogy e főnti törekvések adott esetben nagyon is egymáshoz kapcsolható mozgólódások. Az idei március tizenötödikén egyáltalán nem Orbán Viktor üres és minden korábbit alulmúlóan fellengzős ünnepi beszéde lett az alapvető hír. Még csak az sem, hogy ellentüntetők igyekeztek megzavarni a kormányfői produkciót. A délutáni ellenzéki demonstráció lett a legfontosabb üzenet, amelyet ezúttal sem bíztak pártvezérekre, hanem – és ezt jól tették – művészek, értelmiségiek, mozgalmi aktivisták lettek a legfontosabb szereplők. Jobban is sikerült az ellenzék szempontjából, mint az elmúlt fél évtized bármely korábbi megemlékezése. Ugyanez mondható el a Pécsen tartott rendezvényről is, miként a megelőző napon a Gödörben megtartott köztársaságpárti, kulturális és közéleti fórumról. További részletek mellőzésével, csupán annyit szeretnénk ehelyütt összegezni, hogy a több éves kudarc-sorozat mintha megtört volna és a mozgalmak, pártok, alkalmi összefogások ezúttal képesek voltak megformálni egy olyan - másik - Magyarország-képét is, amelynek már el lehet hinni az alternatíva-adás képességét is. S a 2010 utáni évek egyhelyben topogásához, kisszerű belső vitáihoz, szégyellnivaló kudarcaihoz képest mindez igen jelentős előrelépés.

Hasonlókat mondhatunk az ellenzéki ünneplés leginkább megfogható- és leginkább vitatott – kezdeményezése kapcsán is. A sajtó tüstént lecsapott az itt meghirdetett 19 pontos

népszavazási kezdeményezésre, egyúttal azt is érzékeltetve, hogy ez így nemcsak sok, nemcsak parttalan, hanem kontraproduktív is. (Az ügy sikerének feltehetően nem nagyon használhatott az a tény, miszerint a civil kezdeményezők még az ellenzéki pártok vezetőit sem avatták be az akció meghirdetésébe. Ők zavarban is voltak, mert egyfelől nem szerették volna, hogy éppen ők legyenek a legelső kritikusok. Másfelől viszont nem tagadhatták el azt az ezernyi nehézséget, amellyel egy ilyen népszavazási kezdeményezésnek majd szembesülnie kell.) Mégis azt hisszük, a korábbi programtalan és túlzottan az utcai érzelmekre támaszkodó demonstrációkhoz képest a 19 pontos népszavazás is előrelépés volt. Ez legalább keretezi, meghatározza a következő hónapok teendőit, ehhez legalább a nagyobb társadalmi csoportok is viszonyulhatnak, hiányolhatnak belőle valamit, hozzátehetnek, elvethetnek stb. Szóval: mindehhez lehetséges lesz holnap és holnapután is viszonyulni. Öt meddő év után ez is eredmény.

A netes fórumokon lényegesen alaposabban vesézték ki az ellenzéki március 15-e eseményeit, valamint a 19 pontos javaslatot. Íme, egy csokor a leggyorsabb reakciókból:

http://kettosmerce.blog.hu/2015/03/15/itt_az_uj_magyar_koztarsasag_19_nepszavazasi_kerdese

http://hvg.hu/itthon/20150315_Itt_van_a

http://kettosmerce.blog.hu/2015/03/15/unnepel_es_tuntet_magyarorszag_marcius_15_percrol-percre_793

<http://nol.hu/belfold/petofit-ma-elvinnek-a-rendorok-1522185>

<http://nol.hu/belfold/haromkor-lebontjak-a-rendszert-1522159>

<http://444.hu/2015/03/16/van-egy-rossz-hirem-meg-mindig-nincs-ellenzek/>

<http://444.hu/2015/03/15/rendithetetlenul-vonul-a-nep-orban-ellen/>

http://mandiner.blog.hu/2015/03/13/petofi_el_872?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201503

http://mandiner.hu/cikk/20150315_mit_kivan_a_modern_magyar_nemzet

<http://gepnarancs.hu/2015/03/orszagszerte-tartanak-rendezvenyeket-a-nemzeti-unnepen/>

<http://gepnarancs.hu/2015/03/92039/>

(Néhány általános tanulság) Három hónap eseményei nyomán is körvonalazható egy-két olyan megfigyelés, amelyet ugyan szerzőik a januári/márciusi mozgólódások tapasztalataiként írtak le, de mondandóik érvénye a későbbikre tekintettel is figyelmet érdemlően fontos összefüggéseket mutatott meg.

Egyrészt, mindinkább válaszra váró talány, hogy kik azok, akik e rendszeres tiltakozások visszatérő résztvevői. Tamás Pál megpróbálta a januári demonstráció alapján áttekinteni e csoportok szociológiai karakterét és úgy találta, hogy durván három azonosítható társadalmi réteg képviselteti magát. Részben az örök elégedetlenkedők, akiket mindig is vonzott a fennálló hatalommal szembeni utcai anyázás igénye. Részben azok az idősebb középrétegek, akik az elmúlt húsz év során is biztos bázisai voltak a mindenkori balliberális politikának. Részben – és ez az új elem –, akik eléggé fiatalok és önállóak ahhoz, hogy a kialakuló rendszerben semmiképpen sem tudják elhelyezni a maguk jövőjét. Sőt. Abban Tamás Pálnak feltétlenül igaza lehet, hogy egy ilyen tarka háttérű tiltakozó mozgalom számára roppantul nehéz lesz a többségüknek elfogadható politikai mondanóval előállni.

Másrészt, a tavalyi évhez képest mind egyértelműbb igényként fogalmazódik most már meg az, hogy nem elég tiltakozni, nem elég az Orbán-rendszer megbuktatásáért utcára menni. A háttérben - még és már meglévő – szellemi műhelyeknek mindinkább olyan részprogramokkal kell előállniuk, amelyekből összeállhatna a lehető legszélesebb körben elfogadható társadalmi/gazdasági, politikai és kulturális program. Ez az igény tavaly még csak alárendelt mozzanatként jelent meg, az idén azonban már nemigen lehetséges olyan rendezvény, ahol a közönség ne követelne ki valamivel többet, mint a fennálló viszonyok bírálatát.

Harmadrészt, ez utóbbi fejlemény némileg másféle megvilágításba helyezte az ellenzéki körökben egy-két éve oly sok energiát lekötő vitát a „huszonötévezésről”. Merthogy ma már nyilvánvalóvá vált, az Orbán-rendszer nemcsak, hogy szerves része az elvetni kívánt 25 évnek, hanem éppen az megelőző két évtized fel nem oldott ellentmondásai teremtették meg az alapjait e kétharmados mutáció megszületésének. Az idei év egyik újdonsága, hogy a ’huszonötévezésnek’ egyre színvonalasabb elméleti kifejtéseit hallhatjuk/olvashatjuk. (Ld. Petőcz.) A januári, egyik pécsi tüntetés vezérszónoka utólag írásba foglalva is részletesen megírta ennek a huszonötévezésnek és pártellenességnek a részletes indokait, s az ezzel szemben eddig kifejtett érvek nem érték el e beszéd érvkészletének sokrétűségét. (Heindl, Nsz. jan. 26.)

*Negyedrész*t, az eddig elmondottakat, valamint az egész ellenzéki térfél előtt álló nehézségeknek a legkörültekintőbb elemzését – már megint...- Lakner Zoltán egyik év elejei esszéje végezte el. Az általa adott áttekintés továbbra is programértékű útmutatás lehet: hogy ti. program nélkül, hiteles személyek nélkül, országos láthatóságot nélkülözve, minimális

intézményi háttér nélkül a Fideszt - jelenlegi hatalmi beágyazottságát figyelembe véve - nem lehetséges sem megverni, sem pedig a rendszerüket lecserélni. Osztóvíván a szerző hiánylistájában, mégis azt mondhatnánk, hogy ha látványos előrelépés ugyan nem is történt, de az év első három hónapja során a Fidesszel szemben álló társadalmi erők valamennyi feltételt tekintve jobban állnak, mint egy évvel ezelőtt, a választásokat megelőzően.

Néhány fontosabb írás az ellenzéki állapotokról:

Távolságtartók és közeledők. Nsz. jan. 5.

Tamás Pál: A tiltakozások dinamikája. Nsz. jan. 6.

Lakner Zoltán: Ellenzéképítés 2.0. És, jan. 9.

Heindl Péter: Miért pártzászlók nélkül? Nsz. jan. 26.

Mielőtt végleg elfogy (Juhász Péter-int.) MnCs. jan. 15.

Petőcz György: Huszonötévezni muszáj. És, jan. 23.

Majtényi László/Somody Bernadette: Legyen köztársaság! És, márc. 13.

Szabó Timea/Karácsony Gergő: A szabadság alapja. Nsz. márc. 18.

Erőss Gábor: Megint az alapjövedelemről. És, márc. 24.

Népszavazással mennek a civilek Orbánék ellen. Nsz. márc. 16.

Székely Sándor: Tizenkilence lapot. Nsz. márc. 27.

3. Párizsi szomorú közjáték - pesti váratlan visszhangokkal

Szeptember 11. a XX. század végén élt emberek fejében még sokáig olyan erőteljesen szimbolikus dátum marad, aminek értelmezéséhez nem kell különösebb kommentár, hiszen száz- és százmilliók számára ugyanazt a félelmet, kiszolgáltatottság- és bizonytalanság-érzést testesíti meg. Valami ehhez hasonlót érezhetett a világ, de legalábbis Európa ötszáz milliányi lakosa 2015. január hetedikének estjén. Ültek a híradók előtt és nem akartak hinni a szemüknek, mert azt láthatták, hogy valamiféle muzulmán fanatikusok a francia főváros közepén a legborzalmasabb háborús filmekből ismerős kegyetlenséggel mészárolták le egy vicclap teljes szerkesztőségét, s az éppen arra járó védteleneket. A jelenet oly mértékben volt szürreális, mint amennyire felfoghatatlan. Nem telt bele több mint két nap és az egész kontinensen átviharzó tiltakozási és szolidaritási hullám próbálta meg kifejezni azt, amit Európa lakóinak elsöprő többsége érzett: ezt már nem, semmiképpen sem. Az nem kifejezés,

hogy a kontinensen időközben felhalmozódott - csaknem húszmilliónyi - muzulmán kisebbségiek/bevándorlók meglehetősen kellemetlen csapdában érezték magukat, de nem akadt ország, ahol ők is ne az őslakossággal együtt ítélték volna el ezt a kimondhatatlan szörnyűséget.

Vasárnap Párizs belvárosában soha nem látott tömeg gyűlt össze kifejezni a....mit is...? Ezt nem könnyű még három hónap távlatából sem megfogalmazni. Az eltökéltséget, hogy nem fognak fejet hajtani a terror és az erőszak előtt. A bátorságot, hogy akkor is, azért is ki mer menni mindenki az utcára. És természetesen az áldozatokkal való szolidaritást is. (Magyarországon is, több újság is e napokban kitűzte a címlapjára a szinte kötelezővé vált hirdetést: Je suis Charlie.) Franciaországban ezen a vasárnapon több mint három millió ember ment ki az utcákra. Én itthon kapcsolgattam legalább tíz ország híradóit, csatornáit, és kivétel nélkül mindenütt ezt tekintették a legfontosabb bemutatni valónak. Nálunk... kevésbé. De nem is emiatt emlékezünk meg erről a különleges pillanatról és eseményről, hanem a váratlan belpolitikai következmények okán.

Történt ugyanis, hogy az említett párizsi demonstráción Orbán Viktor is ott vonult, több mint negyven ország állam- és kormányfőivel egyetemben az első sorban. Majd még ott, a helyszínen adott az M1 Híradójának rövid nyilatkozatot, amiből érdemes hosszabban és SZÓ SZERINT idézni, mert annyira önmagáért beszélő gesztus volt: **„A gazdasági bevándorlás rossz dolog Európában, nem szabad úgy tekinteni rá, mintha annak bármi haszna is lenne, mert csak bajt és veszedelmet hoz az európai emberre, ezért a bevándorlást meg kell álltani, ez a magyar álláspont... Nem akarunk tőlünk különböző kulturális tulajdonságokkal és háttérrel rendelkező jelentős kisebbséget látni magunk között, Magyarországot szeretnénk Magyarországgént megtartani...”**

Nem szándékozunk részletekbe menő elemzésbe bocsátkozni, a korabeli média ezt amúgy is megtette. (E pont végén közöljük is néhány jellemző forrás lelőhelyét.) Nem fogjuk elemezni azt sem, hogy mit értett meg miniszterelnökünk az elmúlt félévszázadban zajló demográfiai, munkaerő-mozgási és egyéb realitásokból. Még csak azon sem akadnánk fenn, hogy ízléses, helyénvaló volt-e mindezt a vérengzés helyszínéről azon melegében ily módon hazaüzenni. Azon sem akadtunk fel, hogy szóhasználatában még soha ilyen közel nem került a Jobbik nyelvezetéhez. (közelgő időközi választások?). Pusztán csak azért hozzuk mindezt szóba, mert a kormányfő és környezete a következő napokban grandiózus kísérletet tett arra, hogy Magyarország fenyegetettségét az egekbe tupírozza, önmagát/kormányát pedig a

nemzet azonnali megmentőjének szerepkörében láttassa. **Magyarán: még egy ilyen kivételesen drámai és nemzetközi méretekben is különleges szituációban sem képes Orbán Viktor másként viselkedni, mint egy lókupec a havi búcsúban. Nem tud más eszébe jutni, mint a pillanatnyi politikai haszonszerzés.** És ez a gesztus többet elmond a mai - 2015-ös – Orbán Viktor politikai kultúrájáról, mentális helyzetéről, világképe kétségbeejtően beszűkülő jellegéről, mint száz tusnádi beszéd. (Időközben megjelentek a KSH adatai az elmúlt évek ki-és bevándorlási folyamatairól. Magyarországon a külföldről hazánkba tartóan megtelepedők aránya: 1,4%, ami az uniós országok között a legkisebb...) A külföldiekkel, bevándorlókkal, menekültekkel szembeni alkalmilag elhatalmasodott keménykedés részleteitől most eltekintenénk, hiszen maga az egész akció nem volt más, mint olyan kormányzati kommunikációs sulyokvetés, amitől azt remélték, hogy eredménnyel lehet vele elterelni a közfigyelmet egyéb, súlyos és naponta fenyegetően növekvő gondokról. Nem így lett.

Néhány további írás a bevándorlás-ellenes rohamról:

Kirekesztett bevándorlók, Nsz, jan. 13.

Orbán nekimegy a bevándorlóknak: Az Európa-erőd embere. MnCs. jan. 22.

Bevándorlásvita politikai felhangokkal, HVG. jan. 24.

Én is jöttem, te is jöttél. Bevándorlók, Nsz. jan. 21.

4. Külpolitikai közjátékok

Évek óta tartó összegzőinkben csak olyan esetekben szoktunk külpolitikával foglalatzkodni, ha annak egyúttal a hazai folyamatokra is jelentékeny kihatása van/volt. Nos, ebből a szempontból 2015 februárja az elmúlt huszonöt év egyik legsúfoltabb hónapjának bizonyult. A hónap első hétfőjén (február másodikán) Angela Merkel sok év után újra Magyarországra látogatott, s alig két hét múlva megérkezett Budapestre a korszak legproblematisabb nagyhatalmának legellentmondásosabb vezetője, Vlagyimir Putyin is. Hazai és nemzetközi szakértők tömege próbálta meg kitalálni a két, egymáshoz több mint közeli időpontra időzített találkozó közötti kapcsolatot. Néhány nappal később Orbán Viktor kénytelen volt mindezek miatt Varsóban magyarázkodni, ahol aztán a lehető legkevesebb megértéssel kellett szembesülnie... (Talán nem érdektelen egy zárójelek közötti mondatban jelezni, hogy éppen ezekben a hetekben érkezett el az orosz-ukrán háború egy olyan fázisához, amikor nem lehetett alaptalan e válság olyan, nemzetközi méretekben is öltő konfliktussá formálódásától

tartani, ami csak egyetlen lépéssel előzi meg a kontinentális háború rémképét. S mindez itt, a közvetlen szomszédságunkban.)

Később részletezendő problémakörként ehelyütt csak jelezzük, hogy **a két jelentős nagyhatalmú vezető látogatása közötti tizenöt napnyi lélegzetvételnél hosszabb időszak kellős közepén Simicska Lajos olyan hangnemben előadott - és olyan intenzitású – személyes támadásba kezdett egykori barátja ellen, ami még az edzett magyar bulvármédia számára is feldolgozhatatlan botrányt jelentett.** S történt mindez alig két héttel a veszprémi időközi választások előtt, ahol a tét legalábbis a parlamenti kétharmados többség elvesztése is lehetett. S ha ez a felsorolás eddigi tételeivel nem teremtett volna kellően drámai kulisszát, akkor csak egyetlen hosszabb bekezdésben utalunk arra, hogy a január közepén kirobbant svájci frank-válságnak a magyar pénzügyi intézményrendszer februárban ugyan még nem tudta kiheverni a következményeit, de e hónap 23. napjától már rá is szakadt az ún. brókercég-botrányok sorozata.

(Ez utóbbiakról természetesen külön pontokban részletesen is megemlékezünk, ehelyütt csak a szinkron-idő – teremtette áttekintés elemzési nehézségeit szeretnénk volna érzékeltetni: mi minden tud néha ugyanabban a rövid történelmi időben meggesni ahhoz, hogy utána a krónikás csak találgathat: mi mivel függött össze? Mi, minek lehetett az oka, netán a következménye?) Későbbi korok történészei majd hosszasan fognak elidőzni eme egyetlen hónap szokatlanul sűrű eseményei fölött, s az is lehet, hogy ők már világosan meg fogják érteni a legfontosabb összefüggéseket. Nekünk egyelőre marad a minél pontosabb eseményrögzítés és a megérzések, sejtések önkorlátozott körvonalazása.

<http://hvg.hu/hvgfriss/2015.05>

Két vizit. A HVG ez évi ötödik (január 31-ei) számának címlapján egy Magyarország-alakú – fából faragott – libikóka látható, amelyet ketten lovagolnak meg. Emelkedni éppen Merkel asszonyt látjuk, s a súly, aki/ami lehúzza, az Putyin elnök. A nagybetűs cím szerint: **Játszótér**, ezt látjuk inkább, s a kisebb betűs alcím: „*Csúcsra járatott diplomácia*” - a lehetséges magyarázat. Meglehet, e két látogatás lényegét e szatirikus hangvételű képpel el is intézhetnénk, hiszen e vizitek okairól a két magas rangú látogatás után sem tudtunk meg sokkal többet, mint amit előtte sejteni véltünk. Mégsem tehetjük meg, hogy ennyire röviden intézzük el ezt a két diplomáciai eseményt. Már csak azért sem, mert külföldi vezetők az elmúlt félévtized során hébe-hóba tévedtek be hazánkba, s jelentősebbnek mondható egy sem akadt közöttük. 2015 elejére Magyarország diplomáciai elszigeteltsége széles körben

elfogadott közhelynek minősült, s e magunkra maradásunkban az amerikaiakkal való előző évi konfliktus-sorozat csak olaj volt a tűzre. (Mindennek részleteiről a legutolsó elemzésünkben kellő részletességgel írtunk.)

A hazai média január végétől nagyjából olyan izgalmi állapotban volt, mint amilyen egy valaha volt angol gyarmat lehetett olyankor, ha a királynő két évtizedenként a közelükbe tévedt. Találgatások tömege, vadabbnál vadabb jóslatok tucatjai várták/remélték, hogy a német kancellárasszony hogyan fogja móresre tanítani elbitangolt fekete bárányát. Nem kevesen még abban is reménykedtek - eltévesztvén az évszázadot -, hogy Merkel talán bejelenti Orbán Viktor leváltását is... Roppantul tanulságos kutatási feladat lenne összehasonlítani a látogatás előtti egy-két hét felfokozott hangulatú hazai médiavilágát a látogatás utáni hoppon maradást, csalódottságot és értetlenkedést tükröző írásaival. (A teljes igazsághoz talán hozzátartozhat, hogy a Magyar Narancs korabeli címlapja üdítő kivétel volt, amennyiben Merkel asszonyt az égből érkező angyalkaként ábrázolja¹, aki az alatta kuporgó, láthatóan szorongó Orbánra némi lenéző/megbocsájtó szeretettel tekintget, „Nem lesz dáda...” -címmel ellátva. S a kompozíció leplezetlenül a Szabadság téri – a németek által hivatalosan is elítélt – háborús emlékmű nyílt allúziója, vagy inkább karikatúrája volt.)

Már csak terjedelmi okok miatt sem végezhetjük el ezt az összehasonlítást, ám a lényegét mindenképpen össze kell foglalnunk. (A témakörhöz szorosan tartozó írásokat e pont végén azért fel fogjuk aprólékosan tüntetni.) A számtalan várakozáshoz képest ez a látogatás leginkább a német gazdasági érdekeltségek helyzetének megerősítését hozhatta, s ennek egy fontos mozzanataként lekerült az RTL –csoportról az a nyíltan diszkriminatív adófenyegtettség, ami Brüsszelben amúgy is elvázott volna. A néhány órás vizit leghangsúlyosabb mozzanata a német kancellárnak a hazai zsidó közösség vezetőivel történt találkozója lett, s akik akartak, ebből is sok mindent megérthettek. S mind a hazai, mind a nemzetközi médiát még néhány napig foglalkoztatta az a rövid polémia, ami a két vezető között a záró sajtókonferencián zajlott le az” illiberális demokrácia” már szokásos orbáni mániája okán. De ebből is legfeljebb csak annyi derülhetett ki, hogy melyikük képes konfliktus-helyzetben rutinos politikusként viselkedni, s ki az, aki ilyenkor is bunkó. (Nem kell hosszasan találgatni☺)

Egyetértőleg idézzük a Magyar Narancs látogatás utáni vezércikkének legutolsó bekezdését: „*Kormányképes és a kormányzáshoz szükséges választói támogatást megszerezni*

---

¹ Elvégre a keresztnéve is az.

képes ellenzék nélkül Merkelnek Orbánnal kell zöldágra vergődnie, övele kell megértetnie, hogy Magyarország nem játszható át az oroszoknak. Ha ehhez a szomorú tényhez mérjük azt, amit Budapesten mondott és tett, a maga szempontjából bizonyára elment a falig. De minek kellett ezért idejönni?” MnCS. febr. 5.

Irodalom - előtte:

Haszonelvűek. HVG. jan.31.

Pofavizit. Fi. jan. 29.

Béke vagy csak tűzszünet: Fi. jan. 29.

Német intő. 168 óra. jan. 29.

Kiegyeznek döntetlenben. MnCs. jan. 29.

utána:

Pragmatizmus helyett értékek. Fi. febr. 5.

Itt Járt Merkel. MnCs. febr. 5.

Mosolytalan látogatás. 168 óra, febr. 5.

Merkel keményen tárgyalt, Orbán nagyot hibázott. Nsz. febr. 5.

Távol Európától. Nsz. febr. 7.

Tetemrehívás. HVG. febr. 7.

További netes források a Merkel-látogatás visszhangjáról:

http://hvg.hu/itthon/20150205_Orban_a_FAZnak

http://hvg.hu/vilag/20150203_Orban_a_kameleon_kiveseztek_a_Merkella

http://hvg.hu/velemeney/20150203_Angela_a_lapokban

http://hvg.hu/itthon/20150203_Merkel_beszeltgetett_Orbannal_es_mondott_e

http://hvg.hu/itthon/20150202_Most_akkor_hany_tockost_is_kapott_Orban_M

http://magyarinfo.blog.hu/2015/02/05/orban_putyint_valasztotta_de_miert_eri_ez_meg_neki?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201502

http://magyarinfo.blog.hu/2015/02/04/merkel_utan_kemenyen_probalja_szepiteni_a_jobboldal_orban_egyedul_maradt

http://magyarinfo.blog.hu/2015/02/03/az_oroszorszag_elleni_szankcio_volt_az_utkozo_pont_orban_e_s_merkel_kozott

<http://magyarnarancs.hu/publicisztika/merkel-sulyos-hibat-vetett-budapesten-93635>

<http://www.hir24.hu/velemeney/2015/02/03/orban-berozsdasodott/>

http://magyarinfo.blog.hu/2015/02/05/orban_putyint_valasztotta_de_miert_eri_ez_meg_neki?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201502

A másik látogatással némileg másképpen alakult a helyzet. Putyin esetében is érdemes utólag is elolvasni, mi mindenre számított a hazai média. Gázár-megállapodásra, erőmű-egyezségre, további üzleti kapcsolatok meghirdetésére, meg egyéb fontos és kevésbé fontos ügyek szóba hozatalára. Meg persze arra is, hogy egy NATO-tagállam fővárosában az orosz elnök igyekezni fog olyan magatartást tanúsítani, ami esetleg újabb lehetőségeket nyithat meg a békés úton való rendezésnek. Utólag áttekintve az előzetes várakozásokat, azok meglepően széles skálán szóródtak. Legfeljebb elvélve akadt egy-két olyan aggódó, óvatos hang, ami azt latolgatta, hogy ezt az utat lényegében a putyini diplomácia erőszakolta ki, kihasználván, hogy Orbán nem mer nemet mondani a meghívásra. Szóval, sokféle esélyre fel voltunk készülve. Csak arra nem, ami azon a napon történt.

A mellékelendő irodalomjegyzék elégséges és kimerítő kritika mindarról, amit erről a rémes látogatásról egy-két hónap távlatából is el lehet mondani. Legfeljebb két elemet emelnénk ki: **az egyiket** az a szándékos és arcpirító koszorúzás jelentette, ami elemi erővel hívta fel a figyelmet arra, hogy az oroszokat a legkevésbé sem érdekli az a fordulat, miszerint Magyarország népe 26 éve mást gondol 1956-ról, mint amit a korabeli Szovjetunió akkor és azután is minderről meghirdetett. ***Ez pedig a jelenkori magyar szuverenitás olyan nyílt semmibe vétele volt, amit Orbánnak illetet volna legalább jeleznie.*** A másik mellbevágó élmény a megkésett és – orosz részről - végtelen pofátlansággal kisajátított *nemzetközi sajtótájékoztató* volt. ***Putyin szemrebbenés nélkül úgy viselkedett, mintha egy távoli orosz járás ritka vendégeként a moszkvai központi esti híradó számára küldött volna üzenetet.*** S ezt az üzenetet is az otthon megszokott háborús uszítás és hazugságözön mindennapos orosz kellei jegyében fogalmazta meg. Mint aki nemcsak otthon van, hanem azt is tudja, hogy itt, Budapesten is mindenki úgy táncol, ahogyan ő füttyül.

(Erről az élményről már csak azért sem írnék részletesebben, mert ez ügyben megint olyan jellegű személyes érintettségben volt részem, amit utólag is könnyen lehet dokumentálni és ideilleszteni. Ezen az estén ugyanis az ATV előzetes felkérése alapján egész nap arra kellett készülnöm, hogy este 8 órától az Egyenes beszéd c. műsorban Kálmán Olgával együtt értékeljük az egész napos látogatás politikai hozadékát. Ültünk is a stúdióban, türelemmel, de a látogatás csak nem akart véget érni.... Az idő pedig ment, ment, ment...és

senki sem tudta, hogy mitévők legyünk? Végül, nagy késéssel elkezdődött a sajtókonferencia élő közvetítése, ami akkor ért véget, amikor a mi műsorunk is... Az adás szerkesztője és rendezője egy pillanat alatt úgy döntött, hogy kapunk még egy rendkívüli negyedórát, és nagyjából húsz másodpercünk lett arra, hogy azonnal, élőben értékeljük a látottakat. Én persze kifakadtam és elhordtam Putyint, Orbánt és a látogatást mindennek.)

Utólag úgy látszik, a helyzethez képest nem is tévedtem:
<http://www.atv.hu/videok/video-20150217-keri-laszlo-cb>

Írások a látogatásról - előtte:

Váncsa István: Jön az orosz. ÉS, febr. 13.

Jelenetek egy érdekházasságból. HVG. febr. 14.

Medve lesen. FI. febr. 12.

Újszovjetség. MaNcs, febr. 12.

utána:

Putyin nem a gáz miatt jött. Nsz. febr. 16.

Hazaüzent az orosz elnök. Nsz. febr. 18.

Nagy testvér. HVG. febr. 21.

A meccse nem rólunk szól. 168 óra, febr. 19.

Rajtunk a világ szeme. Fi. febr. 19.

Sz. Bíró Zoltán: Az orosz elnök Pesten, Nsz. febr. 21.

György Péter: A lecke. Putyin a temetőben. MnCs, febr. 26.

A Putyin-látogatásáról egészen páratlanul gazdag netes irodalom született, azt sem túlzás állítani, hogy a két héttel korábbi Merkel-vizitet messze felülmúlóan nagyobb és szélesebb:

http://hvg.hu/velemenynyuzsog/20150217_Elnok_ur_jelentem_az_orosz_keszen_all

http://hvg.hu/gazdasag/20150217_Valaki_nagyon_jol_kereshet_azzal_amit_Orb

<http://gepnarancs.hu/2015/02/orban-jo-szolgalatot-tett-az-orosz-propagandanak/>

<http://444.hu/2015/02/18/vlagyimir-putyin-latogatas-a-10-masodpercben/>

<http://www.origo.hu/itthon/20150218-kinos-helyzetbe-hozta-orbant-putyin.html>

http://index.hu/belfold/2015/02/18/putyin_orban_egyezmenyek/

<http://www.hir24.hu/poszt-itt-publi/2015/02/18/orban-putyin-megfejtettuk-a-szimbolikait/>

<http://nol.hu/belfold/hazauzent-az-orosz-elnok-1516823>
<http://nol.hu/belfold/orban-es-putyin-most-valaszol-sajtotajekoztato-percrol-percre-1516747>
http://hvg.hu/gazdasag/20150218_Orbanhatter
http://hvg.hu/velemeney/20150218_Orban_es_Putyin_mimikajarul_es_gesztusair
http://hvg.hu/itthon/20150218_Jobboldali_lengyel_lap_Putyin_eltemette_O
http://hvg.hu/itthon/20150218_NYT_Putyin_gyengeseget_mutatta_a_budapest
<http://gepnarancs.hu/2015/02/orban-viktor-a-kommerszantnak-nem-akarok-olyan-europaban-elni-amely-uj-hideghaborut-vezet-oroszorszag-ellen/>
<http://gepnarancs.hu/2015/02/harom-nap-harom-orban/>
http://hvg.hu/w/20150218_Oroszorszag_menj_haza_reszeg_vagy
<http://gepnarancs.hu/2015/02/putyinok-pesten/>
<http://gepnarancs.hu/2015/02/mitol-retteg-orban-viktor-a-sotetben/>
<http://gepnarancs.hu/2015/02/azt-hiszem-orbannak-igaza-van-de-sokba-kerulhet-ez-nekunk/>
<http://444.hu/2015/02/18/putyin-hosszu-arnyat-vetett-magyarorszagra/>
<http://www.origo.hu/gazdasag/20150217-putyin-orban-gaz-gazszerzodes-gazszallitas.html>
<http://www.atv.hu/belfold/20150217-keri-laszlo-eb/hirkereso>
http://index.hu/belfold/2015/02/23/orban_megertette_az_oroszbarat_magyarország_elszigetelodott/
http://kard.blog.hu/2015/02/24/ujabb_kulugyi_fordulat_elott

Sz.Biró Zoltán:

<http://nol.hu/velemeney/az-orosz-elnok-budapesten-1517389>
<http://nol.hu/kulfold/putyin-meg-az-uveges-tot-1517755>

(További fejlemények) Az orosz elnöki látogatásnak később számos leágazása nőtt még ki. Másnap reggelre a miniszterelnök váratlanul háttérbeszélgetésre összehívta a hazai média legbefolyásosabb külpolitikai újságíróit, meglepetésként még az ellenzéki orgánumokét is. Szokatlanul hosszú, csaknem egy óras előadásban próbálta megmagyarázni azt a bonyolult, úgyszólván áttekinthetetlen külpolitikai helyzetet, amelyben egyensúlyoznia kell. Ebből az összképből a figyelmes hallgatónak az derülhetett ki, hogy Magyarország szinte minden irányban ellenségekkel, ellenérdekeltségű országokkal van körülvéve, s ilyen körülmények között lehetetlenség eredményes külpolitikát folytatni. Szokatlan módon a résztvevők még kérdezettek is, s a kormányfői válaszokból is az derült ki, amit egy-két éve sajnos sejteni lehetett: Orbán Viktor világgépében az energetikai kihívás jelenti a jövő legnagyobb

külpolitikai gondját, ezen belül pedig az orosz elképzelésekhez kötődő gázellátást tekinti a hosszabb távú megoldások legjobbjának.

Másnap, február 19-én Orbán Viktor Varsóba ment - formálisan egy korábbi, amúgy érdektelen meghívást felhasználva –, ahol szokatlanul hideg fogadtatásban volt része, s mindebben leginkább az volt megdöbbenő, hogy az egyre tehetetlenebb magyar külügyi apparátus nem volt képes megakadályozni ezt a kurdarcot. S utána pedig a mellébeszéléssel az eredeti gondokat újabbakkal tetézték, amennyiben a lengyel közvélemény előtt ismert – és kedvezőtlen – információkat megpróbálták nemlétezőnek híresztelni. Az pedig nem volt kérdés, hogy ezt a kellemetlenséget Orbán mindenekelőtt a Putyin-féle látogatás kedvezőtlen nemzetközi visszhangjának köszönhette.

Ezen a ponton talán nem érdektelen felidézni, hogy január végén az ún. „slavkovi hármak” azaz, Ausztria, Szlovákia és Csehország létrehozta egy olyan hármasszövetséget, amely a nagyon is halódó 'Visegrádi négyek' helyettesítésére törekvő szándékokat sejtetett. Ez az új tömörülés pl. egyeztetni kívánja az érintettek energiapolitikáját is, a további bővülési szándékaikban pedig egyáltalán nem Magyarországgal, hanem inkább Szlovéniával és Horvátországgal számolnának. **A részletek taglalása nélkül is szembetűnő, hogy Magyarországot ebből egyszerűen kihagyták, ami a térképre pillantva igényelne némi magyarázatot.** Lengyelország kimaradása első ránézésre úgyszintén meglepetés, bár ez a lépés évek óta a levegőben lógott. Amióta Lengyelország éreztetni kezdte a szomszédjaival, hogy európai középhatalmi státuszba érett szereplőnek tartja magát. S az az igazság, hogy erre az önfelértékelésre az elmúlt évtized lengyel diplomáciai, gazdasági és egyéb kapcsolatainak fejlődése némi alapot is teremtett. Hazánkkal más a helyzet, ebben az átrendeződési folyamatban számunkra csakis vitatható, nemzetközileg megkérdőjelezett presztízsű alkalmi szövetségesek maradtak kétes partnerekként, s ebből a szempontból a lengyel kapcsolatok meggyöngyülése stratégiai veszteségnek tekinthető. E veszteséget semmiképpen sem fogja pótolni a nagy hanggal erőltetett török, azeri, kazah és egyéb kapcsolatainkkal felpörgetett pillanatnyi sikerek visszfénye.

A varsói látogatásról szóló visszhangok:

http://hvg.hu/itthon/20150219_Orbant_kiosztottak_Lengyelorszagban

http://hvg.hu/itthon/20150219_Miert_veszekedhetett_Orbannal_a_lengyel_k

http://mandiner.hu/cikk/20150219_a_lengyel_kormanyfo_szerint_nehez_beszalgetesen_van_tul_orbannal

<http://www.origo.hu/nagyvilag/20150219-orban-viktort-a-legnagyobb-lengyel-szovetsegese-sem-fogadta.html>

<http://444.hu/2015/02/19/nem-nagyon-lesznek-lengyelek-a-kovetkezo-bekemeneten/>

http://index.hu/kulfold/2015/02/19/igy_cseszodott_el_a_lengyel-magyar_viszony/

http://hvg.hu/itthon/20150219_Orban_kiosztottak_Lengyelorszagban?s=hk

<http://figyelo.hu/cikkek/415894-nagyon-durvan-beolvastak-orbannak-a-lengyelek>

<http://www.origo.hu/itthon/20150220-orban-viktort-szidjak-de-nem-utaljak.html>

http://vs.hu/kozelet/osszes/megdobbennek-orban-mondatain-interju-kowalski-lengyel-nagykovettel-0223?utm_source=hrkrs&utm_medium=rss&utm_campaign=main#!s5

Feltehetően mégis akadtak a kormányfői környezetben olyan személyek, akik képesek voltak érzékeltetni vele a kudarcot kudarca halmozó külpolitika veszélyeit, s talán még azt is, hogy a felfokozott jövés-menés nem fogja pótolni elszigeteltségünk hátrányait. Merthogy március 9-re váratlanul hazarendelték a nagyköveteket azért, hogy meghallgassák a miniszterelnöki „Hogyantovábbot”. Az ilyen típusú értekezleteknek meglehetősen régi hagyományai vannak, de mindig a nyár végén tartják, amikor a nagykövetelek többsége amúgy is ehhez az eseményhez időzítve veszi ki évi rendes szabadságát.

Nos, e rendkívüli alkalommal részletekbe menően is meghallgathatták azt a zagyvaságot, hogy ezután a magyar külpolitika nem érték-, hanem érdekalapú lesz. Ezzel a mondanivalóval Orbán Viktor már régóta kísérletezik, de az érdekalapúság tartalma attól sem lett világosabb, hogy ezek után le kéne tenniük a hagyományos diplomáciai szerepeikről és át kellene alakulniuk „dörzsölt üzletemberekké.” A keleti nyitás kudarcának talán indirekt beismerése is lehetne az új doktrína, a „déli nyitás”, ezt a nagykövetelek valószínűleg majd ugyanolyan lelkesedéssel fogják szolgálni, mint a megelőző ötletrohamokat.

Az Iszlám Állammal szembeni nemzetközi koalícióban történő részvételünket már valóban lehetne szakmai jellegű dilemmának tekinteni, lehetett is volna erről érdemi vitát folytatni, ha nem lett volna azután annyira sürgős a parlamenti keresztülerőszakolás. Az értekezletről megjelent netes tudósítások, értékelések bősége felmenthet bennünket attól, hogy ezt a valóban rendkívüli külpolitikai/stratégiai eseményt tovább ismertessük:

http://hvg.hu/itthon/20150227_Orban_es_a_kulpolitika_neki_Szijasarto_k

http://hvg.hu/itthon/20150309_Orban_rendkivuli_ertekezlete_percrol_perc?s=hk

http://hvg.hu/itthon/20150309_Orban_rendkivuli_ertekezlete_percrol_perc

<http://nol.hu/kulfold/orban-magyar-diplomata-nem-lehet-vilagpolgar-1520883>

<http://mno.hu/belfold/politikatorneneti-jelentosege-lehet-orban-viktor-hetfoi-beszedenek-1276403>

http://mandiner.hu/cikk/20150320_szent_ivanyi_istvan_kulpolitikai_iranyvaltas_tenyleg_megertette_orban_viktor

Ezen a ponton elérkeztünk oda, hogy az elmúlt hónapok magyar külpolitikai folyamatainak egészét is mérlegre tegyük. Az elmúlt két-három hónapban számos olyan elemzés, írás jelent meg, amely a zsákutcában vergődő hazai külpolitika legáltalánosabb vonásait próbálta meg összegezni. Az alábbiakban mindenekelőtt az alpont végén nyolc tételben felsorolt elemzések, vélemények alapján írjuk meg a magunk rövid összegzését. Megelégszünk azzal, hogy az egyes tételeket a legszükségesebb, legrövidebb formulákban fogalmazzuk meg, a részletek az egyes forrásokban könnyen megtalálhatók

4.1. Körkép a jelenlegi magyar külpolitika állapotáról

1. Valószínűleg a kormányfői külpolitikai műhely – ha egyáltalán van ilyen - rosszul modellezte a jelenlegi világpolitikai helyzetet, hiszen a második világháború után évtizedekig uralkodó 'hidegháborús' állapotokat tekinti kiinduló modelljének. Egyenrangú küzdő félnek véli Oroszországot, ami meglehetősen súlyos tévedés. Még nagyobb a félreértés, ha azt hiszi, hogy e konfliktusban a mai Oroszországnak a korábbi Szovjetunióhoz hasonló erejű küzdési esélyei vannak, ezért Magyarországnak hosszabb távon talán megérné az oroszbarát külpolitika (Meszerics, Martin, Kovács).
2. E hibás kiindulópontnak lehet a következménye az a rendületlen kettős beszéd, ahogyan az Unióhoz viszonyulunk, miközben a hazai gazdaság fejlesztési forrásai még középtávon is csak onnét remélhetőek. S ezen a kiszolgáltatottságon sem közép, sem pedig hosszabb távon nem fog segíteni semmiféle 'nyitás' (Szentiványi, HVG, Figyelő, Andrássy Kör).
3. Az újságírók és a nagykövetek előtt kifejtett „érdekalapú külpolitika” nem több mint a hazai gyakorlatban is természetlenül folytatott kormányzati ötletelés. Azt hiszik, hogy mindaz, ami pillanatnyilag a napi kormányzati politika szemszögéből üdvösnek látszik, azt egyúttal könnyedén lehetséges külpolitikai elképzeléssé is

áttranszformálni. Ez pedig nem más, minthogy a belpolitika lényegében elnyeli/megszünteti a külpolitikát (Szentiványi, Kovács).

4. E külpolitikának évek óta láthatóan a fokozatos elszigetelődés a következménye, stratégialilag számot tevő partnerek nélkül maradunk minden relációban. S akiket magunk mellé állítunk alkalmilag, azok mindegyike személyhez kötött, vitatható nemzetközi elismertségnek örvendő, éppen ezért törekeny kapcsolat (HVG, Figyelő, Széky).
5. Különösen szembetűnő a regionális elszigetelődésünk, a szűken vett hét szomszédunkkal való viszonyaink megterheltek számtalan fölösleges konfliktussal, s a fennen hangoztatott 'nemzetpolitikai' handabandázás is több kudarcot hozott, mint eredményt. (Mindenki)
6. Külön problémává vált a lengyel-magyar viszony, ami külön azért is aggasztó, mert történelmi mértékkel mérve is ez volt a mindenkori magyar külpolitika egyik stabil alapzata. (Ennek részleteire már korábban kitértünk.)
7. Szijjártó miniszteri alkalmatlansága ma már mindenki számára nyilvánvaló, de a baj ennél sokkal nagyobb. A mai állapotokon már az egyszerű, még a legideálisabb minisztercsere sem segítene. A minisztérium egésze vált alkalmatlanná alapfunkciói ellátására. Az egész kormányzati működést átfogó változások keretei között lehetne csak megnyugtató megoldást találni. (HVG, Martin, Kovács, Andrassy kör)
8. A korrekció területei, irányai, lépései magától értetődőek, az Andrassy kör röpirata hét világos pontba fogalmazva nyilvánosságra is hozta e kívánatos korrekció legfontosabb feladatait. (Andrassy kör, Kovács, Szentiványi)

Irodalom az általános külpolitikai állapotokhoz:

Martin József: Zsákutcában. És. jan. 23.

Széky János: A külpolitika nullpontja. És. febr. 20.

Szijjártó a porcelánboltban. Újratervezés a külügyben. HVG, febr. 28.

Sallerek és kokik. Andrassy Kör. Nsz. Nsz, febr. 28.

Széthullott a visegrádi együttműködés. Figyelő, márc. 12.

Meszerics Tamás: Barátok nélkül. MnCs. márc. 12.

Kovács László: Irányváltás a külpolitikában? Nsz. márc. 14.

Szentiványi István: Külpolitikai irányváltás: tényleg megértette Orbán Viktor? Mandiner, márc. 20.

5. Simicska Lajos első, kora tavaszi háborúja

Mottó:

„ Mint mikor stílfűrész éle fémen siklik és csikordul,

Ahhoz hasonló a zaj. Mind megdermed, aki hallja.

Nemsoká szemem találja egymást a két súlyos vonat.

....

Egyik hegyre föl. A másik völgyemenet. De EGY a sín pár!...”

Térey János: Fogaskerekű haláldal, És. márc.13.

Február első hétvégéjén a magyar média egésze váratlan ajándékhoz jutott. Végre megint történt valami olyan szaftos esemény, amire teljes kapacitással vethették rá magukat. Simicska Lajos pénteken kiborult. S ha már, akkor mindenféle határok nélkül. Olyan stílusban kezdte szidni azt az embert, aki lassan negyven éve volt a legközelebbi barátja, ami a sokat hallott hazai közéletben is meglepetésnek számított.

A kocsmai hang eleddig nem volt szerves tartozéka a nyilvános magyar közbeszédnek, de ez a határ február hatodikán látványosan ledőlt. Az érintett barát ugyanis történetesen Magyarország aktuális miniszterelnöke volt még, s ha az ország e vezető személyéről egyetlen napon valaki mindenféle netes fórumon, rádiók, tévék, heti- és napilapok számára többször is azt állítja, hogy ő valójában egyenlő a sperma népi nevével, akkor ez bizony tényleg hírértékű eseménnyé válik. Másnap, a napilapok hétfégi számaiban – nem vicc, megszámoztuk... - **tizennégy teljes oldalt ez a hír (és persze, a magyarázatai)** töltöttek meg.

Öt országos napilap mindegyike az első oldalakon foglalatostkodott a SL előző napi zabolátlan indulatait jegyében megszületett minősítésekkel. Nos, persze, nem vagyunk annyira naivok, hogy ne tudnánk, mi lehetett e felfokozott érdeklődés magyarázata. Krónikáink során az előző kettőben már meglehetősen kimerítő terjedelemben boncolgattuk a csaknem egy éve tartó Orbán/Simicska-küzdelmek okait, magyarázatait és lehetséges következményeit. Legutóbb is úgy vélekedtünk, hogy ebben a fura háborúban még komoly tartalékok vannak és meglepetések várhatóak. Ilyen méretűre azért nem számítottunk.

Simicska Lajos kiborult. A Merkel-látogatás másnapjára már világossá válhatott, hogy az RTL-től remélt adómilliárdokat a többi tehetős hirdető- és médiacégnek kell majd megfizetniük. Többnyire az ő érdekeltségébe tartozóknak, miközben a kormány folyamatosan csökkenti a média- és reklámérdekeltségei számára korábban megszokott megrendeléseket. Miközben a kormány médiabirodalmának ellensúlyozására nyíltan létrehozott egy alternatív kormánypárti/közszolgálati médiahálót. Miközben ezen új médiába az ő médiumaitól szípkáznák át a munkatársakat, vezetőket, háttérret. Miközben ő még idejében figyelmeztette a kormányt, hogy mindennek nem lesz jó vége... ebből médiaháború lesz... És tényleg az lett.

Lajos egyetlen napon több interjút adott, mint eddigi rejtőzködő közéleti pályafutásának negyedszázada során összesen. A Hír24-től az Origóig, a Népszabadságtól az Átlátszóig, a Cink.hu-tól a Magyar Narancsig, az ATV-től az Indexig csupa-csupa baráti médium számára ismételte meg: igen, egykori barátja hímvarsejtté zsugorodott össze. S ha már ennyi helyen mindezt megismételte, akkor az érintett médiumok sem tehettek mást, mint azt, hogy e zsugorodásról tényszerűen értesítik olvasó- és nézőközönségüket. Feltehetően este 10 órakor már nem akadt Magyarországon olyan ember, aki ne értesült volna erről a biológiai metamorfózisról.

(Persze, minderről kérdezték a különféle Fidesz-vezetőket is, ám ők a hülyébbnél hülyébb álmagyarázataikkal **csak alátámasztani tudták azt a látszatot, miszerint itt tényleg hímvarsejt-szinten zajlanak a fontos politikai folyamatok.**)

Simicska-interjúk:

http://orulunkvincent.blog.hu/2015/02/07/kis_magyar_pentek

<http://444.hu/2015/02/06/simicska-orban-haboru/>

<http://www.hir24.hu/belfold/2015/02/06/simicska-lajos-kinyirnak-lelonek-elut-egy-auto/>

<http://blog.atlatszo.hu/2015/02/simicska-lajos-a-mi-mediank-ellen-fog-allni-es-kurvara-le-fogja-szarni-hogy-az-orban-mit-akar/>

<http://magyarnarancs.hu/belpol/sok-mindent-tudok-orbanrol-melyinterju-simicska-lajossal-93660>

<http://nepszava.hu/cikk/1047595-simicska-akkor-totalis-haboru-lesz-veszelyben-a-demokracia>

http://hvg.hu/kkv/20150218_Igy_mukodott_Orban_es_Simicska_mediabirod#

A hetilapok némileg szerencsésebbek voltak. Nekik legalább két-háromnapnyi mérlegelési/gondolkodási lehetőségük is adódott arra, hogy a komolytalanság szintjére süllyedt/süllyesztett vitát átemeljék a még értelmesen megfejthető tartományba. Nos, nem okoztak csalódást. A minőségi újságírás utolsó terepnumait nagy nehézségekkel őrizgető hat hetilap ezúttal olyan teljesítményt nyújtott, amelynek alapján későbbi korok szakosodott kutatói is viszonylag könnyedén tudják majd rekonstruálni e borzalmas színvonalú közéleti botrány valamennyi lényeges háttér-tényezőjét. A pont végén majd egyenként felsoroljuk azt a tucatnyi írást, amely együttesen ritka világos összképet rajzolhat erről a csaknem egy éve tartó, személyesnek tűnő belpolitikai ütközetről.

Mindössze egy-két olyan írást emelnénk ki egy-egy mondat erejéig, amely hosszabb távon is megbízható és nélkülözhetetlen információkkal segíti megérteni a legfontosabb mozzanatok némelyikét. A Figyelő febr. 12-i számában (*Lajos háborúja*-címmel) nyolc teljes oldalon keresztül értelmezi a gazdasági háttérben lezajlott változások horderejét. S két teljes oldalon olvasható egy olyan táblázat, amely a Simicska Lajoshoz köthető legfontosabb, mintegy harminc cég 2013-as adataiból vonja le azt a következtetést, hogy ezúttal páratlanul nagy tétet érintő háborúskodásról van szó. (A cégek együttes bevétele közel volt a 120 milliárd forinthez, a felvett osztalék is csaknem 30 milliárd volt - 2013-ban, a békeidőben.) A Népszabadság febr. 14-ei összeállításában ugyanezen üzleti körök szűkebb, média- és reklám-tevékenységéről és bevételeiről beszámoló adataival ismerkedhetünk meg, itt is megdöbbentő összegekről értesülhetünk. A Magyar Narancs febr. 19-ei számában Rényi Pál Dániel több oldalas elemzésében külön táblák böngészhetőek az építőipari tevékenységekre szakosodott Simicska-cégek anyagi hátteréről. Vásárhelyi Mária az ÉS febr. 27-ei számában egy teljes oldalon tekinti át a Simicska-birodalom média-cégeinek sorsát. A 168 óra február 12-ei számában tíz oldalas összeállítás mutatja be SL eddigi háttér-tevékenységének politikai fontosságát. Szóval, ha az érdeklődő/kitartó újságolvasónak volt kedve hozzá, akkor februárban tengernyi ismeretet szerezhett mindarról, amiről az elmúlt években legfeljebb csak a szóbeszéd szintjén lehetett tájékozódni. Mintha az egész magyar média e botrányos kifakadások nyomán ébredt volna rá mindarra, ami a Fidesz-kormány elit háttérében már sok-sok éve zajlott és zajlik.

Ezekben a napokban mi sem úszhattuk meg, hogy valamely médiumban el ne mondjuk a magunkét. Mészáros Antónia a vasárnap esténkénti "Szabad szemmel" - c. műsorát ezúttal (február 8-án) teljes egészében a Simicska-ügynek szentelte, s ebben e sorok írója is mintegy

húszpercnyi terjedelemben összeszedhette a maga mondandóját:
<http://www.atv.hu/videok/video-20150208-keri-laszlo>

Ennek a lényege az volt, hogy:

- a Simicska-konfliktusnak csaknem másfél éves lappangási ideje volt már eddig is;
- a háborúskodás párhuzamosan többféle szférában is zajlik;
- legelőször a szűkebb pénzügyi/gazdasági szférában kezdődött, jóval a 2014-es választások előtt (amikor Orbán Viktor érzékelhetően megkezdte egy egészen másfajta érdekcsoportnak a helyzetbe hozatalát: lásd pl. a takarékpénztári hálózat könyörtelen kisajátítását);
- a választásokat közvetlenül követő hetekben pedig megkezdődött a Simicska-emberek tervszerű kiszorítása a legkülönbözőbb kormányzati szervek területéről, s valószínűleg éppen ennek köszönhetően tartott feltűnően sokáig az új kormányzati felállás megszervezése,
- nem sokkal a választások után elkezdődött a SL-féle médiabirodalom terhelhetőségének tesztelése is, amit eleinte sokan csak az RTL-lel szembeni fellépésként értelmeztek, pedig már akkor sem csak az volt;
- ősztől mindinkább világossá vált a SL-cégek korábbi monopolhelyzetének megszűnése a nagyobb volumenű állami megrendelések terén;
- ennek háttérben pedig az a küzdelem húzódatott meg, ami leginkább az energetikai ágazatból való kiszorításuk, illetve az itt tapasztalható új elit kinevezése/kinevelése okán már tavaly év elejétől megkezdődött;
- ez utóbbi egyúttal azt is jelenthette, hogy Simicska érdekeltségeit kihagyták a Nagy Orosz Üzlet milliárdjaiból: csak az nem világos, hogy mindez Lajos, vagy az új csoportok érdekei miatt történt- e így?
- Végül, a háttérben valószínűleg egy átfogó generáció-váltás körvonalai tapasztalhatóak: OV az új ciklus idejére már egy egészen más összetételű korosztályra szeretne támaszkodni, olyanokra, akik sokkal jobban függenének tőle, mint ahogyan ez a SL-csoport esetében volt.
- Összességében az alapvető politológiai dilemma az, hogy **Orbán rendszere, a NER nem jöhetett volna létre Simicska nélkül, viszont ez a rendszer hosszabb távon nem működtethető Simicska társuralkodói státuszával. Mostantól Orbán lesz majd Simicska is.**

- Ezt a háborút SL nem nyerheti meg, de a maga verségével még akár magával ránthatja Orbán Viktor is.

Nagyjából ezt mondtam el ebben a műsorban, és két hónap elteltével sem látok túlzottan sok okot arra, hogy e fönti összegzőn bármit is változtassak. Akkor, február elején még csak mellékesen tartottam átgondolandónak azt a kitétel, amelyet Simicska Lajos sok-sok megszólalásainak egyikében vetette oda dühében: *„Amikor az előző diktatúra lebontására szövetkeztünk és ezt végig is vittük, akkor ebben kurvára nem volt benne egy másik diktatúra kiépítésének igénye.”* Ez az odavetett megjegyzés az elemzők, kommentálók hadának sokkal kevésbé tűnt fontosnak, mint a sértegetések látványos ténye. Pedig lehetséges, hogy ez lenne a kettejük közötti konfliktusok valódi mozgatórugója. Igaz, akkor még fogalmunk sem lehetett arról, hogy e háborúskodásnak lesznek még újabb, meglepő fordulatai is. Bár az is meglehet, hogy a Magyar Narancs vezércikkíróinak lesz igaza, akik február 12-ei szerkesztőségi cikküket imígyen fejezték be: *„Egyszer Simicska Lajos szánkózni indult. Olyan mély volt a lejtő, hogy Simicska Lajos még most sem ért az aljára, csak csúszik, csúszik azóta is, lefele, lefele, lefele.”*

Fontosabb írások, források a Simicska-háború első szakaszához:

Elszabadult a hajóágyú. HVG, febr. 12.

Kamasz Melinda: Másnap. Figyelő, febr. 12.

Lajos háborúja, Fi, febr. 12 (9-16.o.)

Lakner Zoltán: Szánkó a lejtőn. 168 óra, febr. 12.

Barátok közt. 168 óra, febr. 12. (8-18.o.)

Az igazságos Simicska Lajos. MnCs, febr. 12.

Juhász Attila – Krekó Péter: Simicska után. ÉS, febr. 13.

Bednárík-Nyusztai: A nagy Simicska-ciklus. Nsz, febr. 14.

Vásárhelyi Mária: Egy birodalom tündöklése és bukása. És. febr. 27.

Tamás Ervin: A legokosabb fiú. Nsz, febr. 14.

Rényi Pál Dániel: Egykapuznak. Tájkép a Simicska-Orbán háborúban. MnCs, febr. 19. (11-14.o.)

Lengyel László: És a falon megjelent az írás. Nsz, febr. 28.

Simicska-Orbán: Második menet. 168 óra, márc. 12.

Az elmúlt években nem egy alkalommal figyelhettük meg, hogy egy-egy ügy megtárgyalásában a netes lehetőségek összehasonlíthatatlanul sokrétűbbek, mint a hagyományos média. Most ez különösen szembetűnő volt, a Simicska-afférnak a legnépszerűbb oldalakon hihetetlenül érdekes irodalma gyűlt össze:

<http://www.hir24.hu/velemeney/2015/02/07/uj-fuggetlen-mediaink-lesznek/>

<http://nol.hu/belfold/most-mar-totalis-a-haboru-simicska-es-orban-kozott-1514685>

<http://nol.hu/belfold/simicska-legkemenyebb-mondatai-1514565>

<http://nol.hu/belfold/simicska-nem-hagyja-lenyomni-magat-1514575>

<http://nol.hu/belfold/sokkoltak-a-magyar-nemzetet-1514581>

http://hvg.hu/itthon/20150207_Sosem_kertem_hogy_Orban_csaladjat_tamadja

<http://nepszava.hu/cikk/1047700-simicska-elhagyta-az-orszagot>

<http://nepszava.hu/cikk/1047630-simicska-haboruba-kezde---mondom-le-is-irhatja-orban-egy-geci>

http://hvg.hu/velemeney.nyuzsog/20150207_Tulelesi_tanacsok_Lajosnak

http://hvg.hu/itthon/20150206_Igy_juttottunk_el_a_Simicska_a_legokosabb

http://media.mandiner.hu/cikk/20150207_balogh_akos_gergely_simicska_a_totalis_mediahaboru_es_a_magyar_sajto_miert_onsorsrontas_a_reklamado

http://magyarinfo.blog.hu/2015/02/05/itt_vannak_a_szamok_igy_befolyasoljak_orbanek_a_mediati

http://koczianpeter.blog.hu/2015/02/06/ezert_all_szemben_egymassal_orban_es_simicska?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_media_201502

http://koczianpeter.blog.hu/2015/02/06/ezert_all_szemben_egymassal_orban_es_simicska?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_media_201502

http://magyarinfo.blog.hu/2015/02/07/simicska_elmondta_a_fidesz_oszodi_beszedet

<http://gepnarancs.hu/2015/02/vejnemojnen-szankozik/>

http://hvg.hu/kkv/20150218_Igy_mukodott_Orban_es_Simicska_mediabirod#

http://www.kreativ.hu/databanya/cikk/hogyan_mukodott_orban_es_simicska_mediabirodalma

<http://atlatszo.hu/2015/02/13/miattuk-retteg-simicska-rejtelyes-halalesetek-hihetetlen-magyarazatok/a>

<http://mertek.hvg.hu/2015/02/18/elfogy-a-levego-soft-censorhip-2014/>

http://index.hu/index2/#bloghu/politikafuggo/2015/02/18/putyin_simicska_es_a_jobboldali_sajto

http://csvm.blog.hu/2015/02/08/simicska_lajos_lebukott_avagy_reszegen_ne_vedd_fel_a_telefont?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201502

<http://nol.hu/gazdasag/igy-nez-ki-a-simicska-ceghalo-1519267>

<http://gepnarancs.hu/2015/03/uzenet-simicskanak-te-sem-vagy-matyohimzes-lajos-2/>

http://varanus.blog.hu/2015/03/07/simicska_berantotta_a_mediahaboru_generatort

Lajos márciusban még egyszer megrázta magát, és az ügynökügy meglebegtetésével újfent sikerült neki néhány napos kellemetlenséget okoznia, mind a kormányzat, mind pedig személy szerint Orbán Viktor számára. Érdekes, ez az affér korántsem váltott ki olyan intenzív média-érdeklődést, mint az első. Pedig ez a homályos ügy alkalmas lett volna a rendszerváltás egyik legnagyobb morális deficitjének szembesítő jellegű meg- és kibeszélésére is. Mégsem így történt. E második akció már azt sejtette, hogy SL akár hosszabb háborúra is felkészült. És a továbbiakban lehet még számítani néhány olyan meglepetésre is, amely tán az egész rendszer működését is érintheti. **Nehezen tudunk szabadulni abbéli sejtéseinktől, hogy a február végén kitört és máig be nem fejeződő brókercég-bedőlések távolról sem függetlenek e háborúskodás főbb frontvonalaitól.**

A második Simicska-támadásnak alapvetően a netes irodalom az alaposabb forrása:

http://hvg.hu/itthon/20150308_Simicska_azt_allitja_Orban_jelentett_rola?s=hk

http://mandiner.hu/cikk/20150308_simicska_lajos_a_mandinernek_orban_odajott_hozzam_es_azt_mondta_jelentenie_kell_rolam

<http://444.hu/2015/03/08/simicska-lajos-szerint-orban-viktornak-jelentenie-kellett-rola/>

<http://velemenyevezet.444.hu/2015/03/09/oriasi-balhorog-simicskatol/>

http://varanus.blog.hu/2015/03/09/simicska_leaks_orban_ugynokot_zsarolhatjak_moszkvabol

<http://www.hir24.hu/belfold/2015/03/08/meg-is-szuletett-az-eddigi-legjobb-mem-a-simicska-orban-ugynokvadrol/>

http://magyarinfo.blog.hu/2015/03/09/akkor_nyiljanak_meg_az_ugynokaktak_vagy_szamoljunk_le_vegre_az_antikommunista_fidesszel

http://orulunkvincent.blog.hu/2015/03/08/interju_simicska_lajossal

http://hvg.hu/velemenyevezet/20150309_Simicskologia_es_ugynokugy

http://magyarnarancs.hu/villamnarancs/miert-nem-tagadja-orban-viktor-hogy-ugynok-volt-94065?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201503

<http://444.hu/2015/03/09/lajos-most-spiclizte-viktort/>

<http://www.origo.hu/itthon/20150309-felrobbantotta-a-parlamentet-simicska-lajos-ugynokvadja.html>

[http://www.hir24.hu/belfold/2015/03/09/orbannak-valoban-lehet-aktaja-moszkvaban\(1\)/](http://www.hir24.hu/belfold/2015/03/09/orbannak-valoban-lehet-aktaja-moszkvaban(1)/)

http://index.hu/index2/#bloghu/tenytar/2015/03/09/orban_vs_simicska_robban_az_ugynokvad_mi_jo_het_meg

http://varanus.blog.hu/2015/03/09/simicska_leaks_orban_ugynokot_zsarolhatjak_moszkvabol

http://politikafuggo.blog.hu/2015/03/10/amikor_orban_viktor_tekintelye_a_tet?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201503

http://magyarinfo.blog.hu/2015/03/10/simicska_ki_fogja_csinalni_orbant?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201503

http://mozgasterblog.hu/blog/megint_jonnek_ugynokoznek?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201503

<http://www.hir24.hu/poszt-itt-publi/2015/03/09/lajos-a-terminator/>

http://varanus.blog.hu/2015/03/10/mit_nem_mondott_orban_g_viktor

http://hvg.hu/itthon/20150309_mi_tortent_a_kaszarnyaban

http://mandiner.hu/cikk/20150313_simicska_es_a_regi_csibeszek

http://mandiner.blog.hu/2015/03/15/orban-simicska_haboru_orientacios_email_a_fidesztol?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201503

http://media.mandiner.hu/cikk/20150318_nenike_jobboldali_sajtohaboru_csak_jot_vagy_semmit

http://magyarhirlap.hu/cikk/19801/A_duhongo_vesztes_bosszuj

http://magyarhirlap.hu/cikk/19793/A_polgari_Magyarország_marad_a_programunk?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201503 - Kövér –interjú márc. 14-én

6. Veszprémi meglepetés és következményei

A politikai után még valamelyest érdeklődő közvélemény nagyon is számon tartotta február 22-e napját. Ezen a vasárnapon tartották meg a Navracsics Tibor helyén megüresedett mandátumért az időközi választásokat. A megkülönböztetett figyelem többszörösen is indokolt volt, mert az előjelek meglehetősen ellentmondásos helyzetről, s így nehezen megjósolható végkifejletről árulkodtak. A közvélemény-kutatások egyértelmű Fidesz-győzelmet jósoltak, a legújabb kori tradíció is inkább a kormánypárti reményeket látszott támogatni. Másfelől viszont a Fidesz hónapok óta defenzívában volt, a kormány hibát hibára halmozott, s az ellenzéknek végre sikerült olyan helyi jelöltet találnia, akit egységesen támogatnak és a civileknek is elfogadható személynek tűnt. Mindehhez képest Kész Zoltán rendkívül meggyőző, mondhatni, hogy fölényes győzelmet aratott. 42,66%-os támogatottsága háromezer szavazattal volt magasabb, mint a Fideszes jelölté, vagyis a kormányoldal veresége minden előzetes várakozást felülmúlt. Nem csoda, hogy a veszprémi eredmény napokra elsőszámú országos beszédtemává nőtte ki magát. Az alábbiakban egy-egy bekezdésben megpróbáljuk összefoglalni a legfontosabb tényezők jelentőségét.

A részvétel - minden fanyalgás ellenére is – meglehetősen magasnak volt mondható. Ilyen esetekben nem szabad a megelőző országos választási részvételi adatokból kiindulni, hiszen az

időközi választásokon már huszonöt éve jelentős mértékben alacsonyabb a szavazási hajlandóság. Ehhez képest a veszprémi 44,76 % kifejezetten magasnak volt mondható. Éppen ezért nem állja meg a helyét az a fajta - kormánypárti - okoskodás, hogy Veszprém népe eléggé bölcs volt ahhoz, hogy tudja: nincs is valóságos politikai tétje ennek a megmérettetésnek. Nagyon is volt. Például a kétharmados parlamenti többség. S lehet, hogy a tiltakozó jelleg megmutatásának éppen emiatt volt sokkal nagyobb mozgósító ereje. Feltűnő, hogy ugyanebben a körzetben egy évvel korábban 20 860 szavazatot kapott a kormánypárti lista, s most pedig a felét; 10939 támogató ment el Némedi Lajos alpolgármestert támogatni.

Első ránézésre tehát valóban az a helyzet, hogy a meglepő vereség elsődleges oka a korábban nagyszámú, egységes és mozgósítható Fidesz-tábor roppant nagyméretű tartózkodása. Ennek magyarázataként még az is érdekes fejlemény, hogy a legendás mozgósító, Kubatov Gábor is a helyszínen tartózkodva irányította a legutolsó napon az erre hívatott hálózat munkáját – ezek szerint nem sok sikerrel.

A baloldali örömködésben is jócskán akadtak olyan túlzó elemek, amelyek nem nagyon állnak ki a kritikai elemzés próbáját. Napokig pl. azt hallhattuk, hogy ezúttal „klasszikusan jobboldali fellegvárat sikerült bevenniük”. Hát... nem. Veszprém a negyedszázad során szavazott már mindenféle irányba. Sokkal inkább tartható tehát „billegő körzetnek”. Az ellenzék szempontjából már az is hihetetlenül fontos kell, hogy legyen, ha egy ilyen billegő területen ennyire fölényes győzelmet képesek aratni. Kik is? Mi is? Az ellenzék? A baloldal? A civilek? A független jelölt? A konzervatív liberális szemlélet? Mindegy, hogy kicsoda - csak álljon nyíltan szemben a Fidesszel?

Ez az iménti talánysor egyáltalán nem a fantázia szüleménye. A vasárnapi sikert követően hirtelen legalább féltucatnyi utólagos gazdája akadt A GYŐZELEMNEK. A főnti tényezők mindegyikében van valami igazság, de az a legfontosabb, hogy leginkább EGYÜTT adják ki az igazságot. Kellott a sikerhez az ellenzéki pártok többségének fegyelmezett és tapintatosan háttérben maradó támogatása. (Ebben az összefüggésben az LMP újfent látványos vereséget szenvedett a mániákussá vált *elhatárolódos* stratégiájával. Megint kiderült, hogy abban a szegmensben egyszerűen NINCS SZAVAZÓ.) Kellott a sikerhez helyben ismert, elismert jelölt, s az ő megfeszített, mindennapos kampány-munkája. Kellott a Fidesz megállás nélküli tekintély-vesztése. E sokféle tényezőre tekintettel érdemes körültekintően levonni a veszprémi választás tanulságait:

- A NER rendszere sokkal gyorsabban korrodálódik, mint ahogyan mindezt akár fél évvel korábban sejteni lehetett.
- Hiába írta át a Fidesz a maga képére a választási rendszert, ha az ellenzék képes előre megegyezni, akkor bármely körzetben sikerrel küzdhet a szavazatokért.
- A helyi tényezőknek időnként sokkal nagyobb a jelentőségük annál, mint amit erről a központi politikai elitek gondolnak. Az is lehet, hogy ezúttal Veszprémben helyreállt a megszokott normalitás... Csak éppen egy abnormalitás felé tartó országban már ez is meglepetést tud okozni. (Tóth Ákos meglátása.)
- Ózd, Újpest, Veszprém és nem is oly soká itt az újabb mérési pont: Tapolca. ha ott sem a Fidesz jelöltje győz, akkor már bőven lesz okunk trendfordulón töprengeni.²
- A kétharmados parlamenti többség formálisan ugyan elveszett, ám a Fidesz a rendszerét ettől még képes tovább működtetni. Csak éppen elvesztette egyik legszívesebben használt hivatkozási alapját.

Irodalom Veszprém kapcsán:

Elutasító mozdulat. MnCs, febr. 26.

Levert fészek, Fi. febr. 26.

Gombhoz a zakó. Merre tovább Veszprém után? HVG. febr. 28.

Lakner Zoltán: Ugrotta kétharmad. 168 óra, febr. 27.

László Róbert: Veszprém előtt és után. És, febr. 27.

Tóth Ákos: Veszprémi polgárok. Nsz. febr. 27.

Veszprémi választásról/febr. 22. után, a neten:

<http://www.hir24.hu/belfold/2015/02/22/kesz-zoltan-vezet-veszpremben/>

<http://nol.hu/belfold/marad-a-ketharmad-veszpremi-valasztas-percrol-percre-1517675>

http://hvg.hu/itthon/20150223_Orban_doktrinaja_visszanyalt_Veszpremben

http://index.hu/belfold/2015/02/22/hatalmas_pofont_kapott_a_fidesz-veszpremben/

<http://www.origo.hu/itthon/20150222-fele-annyi-szavazo-veszpremben-mint-tavaly.html>

<http://gepnarancs.hu/2015/02/a-fidesz-nagyot-bukott-veszpremben-de-ki-nyert/>

http://magyarinfo.blog.hu/2015/02/23/kesz_zoltan_gyozott_magyarorszag_nem_foltetlenul

http://magyarinfo.blog.hu/2015/02/22/nincs_tobbe_ketharmad_de_a_kormanyon_a_fidesz_van

<http://444.hu/2015/02/23/a-felmereseknel-is-rosszabbul-all-a-fidesz/>

---

² Azóta ez is megtörtént, van min gondolkodni.

<http://nol.hu/belfold/elfogyott-a-ketharmad-1517759>

<http://mno.hu/belfold/veszpremben-elazott-a-ketharmad-1274122>

<http://mno.hu/belfold/orban-veszprem-utan-nem-ulhetunk-a-baberjainkon-1274129>

http://vs.hu/kozelet/osszes/durvan-kiabrandultak-a-fideszbol-veszprem-5-fo-tanulsaga-0222?utm_source=hrkrs&utm_medium=rss&utm_campaign=main#!s4

<http://valasz.hu/itthon/het-allitas-a-fidesz-veszpremi-veresegerol-109885>

http://mandiner.blog.hu/2015/02/23/volt_ketharmad_nincs_ketharmad?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201502

http://magyarinfo.blog.hu/2015/02/23/ami_veszelyesebb_orbanra_mint_a_ketharmad_elveztese_dal_a_boltok_vasarnapi_zarva_tartasarol

<http://gepnarancs.hu/2015/02/veszprem-es-ami-utana-jon/>

http://hvg.hu/w/20150223_Nem_azt_mondtak_Viktor

http://hvg.hu/itthon/20150224_fidesz_elemzese_veszprem?s=hk

http://kard.blog.hu/2015/02/26/magyarorszag_ahol_a_politika_az_ezoteria_altudomanya

<http://www.vg.hu/kozelet/orban-menekulesi-forgatokonyvei-444894>

http://index.hu/belfold/2015/02/27/fidesz_ketharmad_nelkul/#

http://magyarinfo.blog.hu/2015/03/05/ketharmad_mar_nincs_de_megbukhat_a_ner

7. Két Orbán-beszéd, amelytől nagyon sokat vártak

Mottó:

„Elmondom, mert egzakt vagyok:

kétpercenként megzakkanok.

Dilis-e vagy precíz-e?

Más-más minden perc íze.

Egyszer robban, izzik, lobog,

másszor sötét vízben lebeg.

Mert nincs benne semmi rendszer:

egyszerre is egyszer-egyszer.

Szabó T. Anna: Bipolár. És. febr. 27.

Még mindig sokan vannak, akik még mindig abban reménykednek, hogy a Mester még a legszorultabb helyzetekben is képes a maga, illetve pártja és támogatói számára megfordítani a kedvezőtlen helyzeteket. Hiszen, az elmúlt negyedszázad során a leginkább érintetteknek sokszor volt már erről biztató tapasztalatuk. Azt pedig még a legelvakultabb fideszes sem tagadhatta, hogy 2015 koratavaszára annyi, de annyi megmagyaráznivaló gyűlt össze, aminek a megválaszolását csak a legnagyobb Orbán-beszédektől lehetett remélni. Nos, e reménykedésre gyors egymásutánban két, előre láthatóan betervezett alkalom is igazolást adhatott. Az egyiket a szokásos, immáron tizenharmadik „Évértékelő” jelentette, amelyet ezúttal a nemrégiben helyreállított Várkert Bazár kulisszái között tartottak meg február 27-én. A másikat pedig az úgyszintén szokásos, mondhatni rituális március 15-ei beszéd tartogatta. Mind a két beszéddel kapcsolatban utólag hasonló várakozások, csalódások és kritikák fogalmazódtak meg, ezért jobbnak látjuk, ha e két megnyilvánulásról egységes keretek között emlékezünk meg.

Február legutolsó péntekén (éppen azon a napon, amikor az iménti mottóban megidézett vers is megjelent...) Orbán Viktor szokásos közönségének megtartotta szokásos évértékelőjét, a megszokott szövegekkel teletűzdelve. A legnagyobb meglepetést talán éppen azzal keltette, hogy **volt bátorsága semmi olyasmiről nem szólni, ami ekkor már legszűkebb rajongói táborát is joggal izgathatta.** Néhány nappal a mellbevágó veszprémi vereség után hosszasan dicsérte kormánya nemzetközileg is páratlan teljesítményét, önkényesen kiválogatott és össze-visszahasznált KSH-idézetek tömegével győzködte híveit és maga-magát arról, hogy micsoda páratlan, történelmileg is különleges korszakot teremtettek. Illetve teremtett: ő... Veszprémben simán veszítettünk, mondta egy félmondattal, mintha valami járási felkészülési meccs - említésre sem méltó - mellék-körülményéről lett volna szó. Mintha mindannak az égvilágon semmi köze nem lenne a szédületes kormányzati sikerhez. Még csak utalásokat sem tett a hetek óta reggel és este dübörgő Simicska-konfliktus jeleiről, nyilván ezt sem tekintette fontosnak.

Balogh minisztere a bevezető/felvezető invitálás udvarias semmitmondásában is szokatlanul kemény hangon küldte el a francba az aktuális belháború negatív hősét, G. Fodor Gábort, aki egy interjújában nem sokkal e rendezvény előtt tette nevetségessé a Fidesz védjegyét, a polgári társadalmat igénylő célokat. Erre reagálva is mindössze annyit tett a miniszterelnök, hogy az utóbbi években szokásosnál többször emlegette a „polgári” -jelzőt,

igaz, mindenféle komolyabb tartalom nélkül. A legnagyobb médiavisszhangot a „keményen dolgozó emberek” melletti harcias kiállásával keltette, mert ebben a későbbi kommentálók többsége már-már a későkádár-kor szólamaival vélte felfedezni.

(S csak egy vékonyabb kisebbségnek tűnt fel az, hogy az éppen futó soros angliai választási kampányban David Cameron háta mögötti transzparenszen hetek óta olvasható a hasonló megszólítás. Mi tagadás, a jelenkori kormányfői tanácsadói garnitúra nem tűnik valami túlzottan friss agyú népségnek. Ez a trehánytság nagyon is beleillik az egész mostani színvonaltalanság tobzódásába.) A beszéd végének üres harciaskodása egy mára már teljesen megfáradt és kiüresedett komcsizásból állt, miközben egyetlen szava nem volt az igazi konkurencia, a *Jobbik* látványos előretörésére. Nagyjából be is fejezhetnék az értékelést, ám nem hagy bennünket nyugodni az a hiányérzet, **hogyan lehetséges egy ennyire sűrű, bel- és külpolitikailag kivételesen komplikált időszak kellős közepén ennyire semmit sem mondani?** Lehet, hogy tényleg nem ért már semmit? Lehet, hogy a háttérben olyan súlyú, olyan tétekre menő küzdelem zajlik, amelynek a közepén még a legkisebb hibát is tilos elkövetni? Lehet, hogy az események már régen túlhaladtak Orbán Viktoron is, és ő már csak az évtizedek óta megszokott rutinból képes dolgozni? Lehet, hogy már a saját táborát is olyannyira jelentéktelen tényezőnek gondolja, hogy legitimációs tényezőként sem veszi őket számításba?

Mindezek olyan kérdések, amelyek e reprezentatív szereplések kapcsán szükségképpen vetődnek fel, mert maguk a szereplések semmiféle tartalmi segítséget nem adnak a válaszokhoz. Sokkal inkább lesznek a kérdések kiváltói, mintsem magyarázatok. A netes fórumokon az imént felvetett kérdések zömére a legkülönbözőbb elméleteket születték meg:

OV-évértékelése/febr. 27:

http://www.miniszerelnok.hu/beszed/a_kemenyen_dolgozo_emberekrol_szolnak_a_kovetkezo_evek

<http://nol.hu/belfold/orban-elovette-a-vesztes-szlogent-1518925>

<http://nol.hu/belfold/orban-tizenhetedszerre-a-tabor-megorzeseert-1518893>

<http://nol.hu/belfold/orban-ezt-ma-elnezte-egy-kicsit-1519027>

<http://www.atv.hu/belfold/20150227-vereseg-utan-orban-evet-ertekel-percrol-percre/hirkereso>

<http://444.hu/2015/02/27/szuper-volt-szuper-van-szuper-lesz-orban-viktor-17-evertekeloje-live/>

http://hvg.hu/itthon/20150227_Orban_ketharmad_nelkuli_evertekeloje_pe?s=hk

http://hvg.hu/itthon/20150227_Orban_mar_megrogyott_megtort_es_faradt_az?s=hk

http://hvg.hu/itthon/20150227_De_mit_mondanak_az_elemzok_az_Orbanbesze?s=hk

http://vs.hu/kozelet/osszes/mirol-szolt-az-orban-beszede-0227?utm_source=hrkrs&utm_medium=rss&utm_campaign=main#!s8

<http://mno.hu/belfold/indul-orban-tizenhetedik-evertekeloje-1274884>

http://mandiner.hu/cikk/20150227_orban_viktor_eszmenk_vezercsillaga_a_polgari_magyarorszag

http://magyarinfo.blog.hu/2015/02/27/nagyok_a_repedesek_a_fideszben

http://hvg.hu/itthon/20150227_A_Tigris_nem_ugral_hanem_nyugtat_Mit_uz

<http://gepnarancs.hu/2015/03/kemenyen-dolgozo-berbol-es-fizetesbol-elok-felzarkoztatasa/>

<http://gepnarancs.hu/2015/02/elengedtuk-orban-viktort/>

<http://www.hir24.hu/poszt-itt-publi/2015/03/02/jo-reggelt-orban-viktor-jo-reggelt-magyarorszag/>

[http://www.hir24.hu/poszt-itt-publi/2015/03/01/nagy-bando-andras-orban-viktor-\(fel\)-orszag-ertekelo-beszede/](http://www.hir24.hu/poszt-itt-publi/2015/03/01/nagy-bando-andras-orban-viktor-(fel)-orszag-ertekelo-beszede/)

<http://nol.hu/belfold/csalodtak-a-jobboldalon-orbanban-1519303>

<http://magyarnarancs.hu/villamnarancs/szuret-extra-bayer-amikor-epp-nyal-nyammi-a-nagyra-ertekelo-evertekelo-93952>

http://orulunkvincent.blog.hu/2015/02/28/politikailag_inkorrekt_poszt_avagy_szivaszajon

Az éwertékelő beszéd kapcsán megformálódott dilemmákat lényegében még egyszer megfogalmazhatjuk a március 15-ei ünnepi Orbán-beszéd után, amelyet a másnapi kommentárok túlnyomó többsége minden idők legérdektelenebb és leggyöngébb orbáni produkciójának tartott... Pedig... van az úgy, hogy a zagyvaság is sokkal többet árul el előállítójáról, mint a tiszta beszéd. Ez az ünnepi/múzeumi beszéd valóban soha nem látott tömegében tartalmazta a sejtelmes, emelkedett szóvirágokat (vezércsillag, mágikus energia, főnixpillanat stb.- mintha csak egy későesti ezoterikus tévéműsor avatott mágusának a bűvkörébe kerültünk volna). S mindezzel tekintettel, joggal fogadta Orbán beszédét aznap és másnap ironikus kommentárok tömege. Hanem amit kevésbé vettek észre, az még hátborzongatóbb volt. Orbán ugyanis már megint történetfilozófia magasságokba emelkedett fel és kioktatott mindenféle kis- és nagyhatalmakat, az amerikaiaktól a németekig a szlávoktól a multikig, a bankvilágtól a szomszédjainkig, az Uniótól a globalizmusig – mindent és mindenkit.

Nem hagyván kétséget afelől, hogy a magyarokat mindenfelől ellenséges szándékok veszik körül, így volt ez mindig, legfeljebb nem vettük időben észre, és nem fogtunk össze időben. Mindannyian. Egyszóval, visszatért volna a szép emlékü „Egyedül vagyunk”, egykoron oly sok sikert hozó ideológiája, vagy csak egyszerűen Orbán Viktor vesztette volna el az elemi tájékozódási képességeit, mind térben, mind pedig időben? E sorok írója ez utóbbi válaszra hajlik, de - okulásként - ide fogjuk illeszteni az egész beszéd - később autorizált, hivatalossá tett - szövegét is, hátha még a későbbiekben pontosan kell megtalálnunk az intézményesített zűrzavar szellemi forrásvidékét is:

http://www.miniszterelnok.hu/beszed/a_szabadsag_es_a_fuggetlenseg_tortenelmunk_vezercsillaga

Olvasnivalók Orbán-beszédekhez:

„A rendszer igazságait védtem”- interjú G. Fodor Gáborral. MnCs. febr. 19

Orbán mély ütést kapott. Nsz. márc. 2.

Régi és új hívószavak az orbáni politikában. HVG: márc. 7.

Solymosi Frigyes: Aki hibát lát, szóljon. Nsz. márc. 13.

A netes források ezúttal is sokkal színesebben és mélyebb elemzőkészséggel reagáltak a beszédekre:

<http://www.origo.hu/itthon/percrolpercere/20150315-orban-viktor-beszedere-varva.html>

http://hvg.hu/itthon/20150315_marcius_15_percrol_percere

http://kettosmerce.blog.hu/2015/03/16/orban_soha_nem_volt_meg_ilyen_gyenge

<http://444.hu/2015/03/15/orban-a-muzeumnal-kossuth-nepet-senki-se-oktassa-demokraciabol/>

<http://www.origo.hu/itthon/20150315-orban-facebook-nelkul-csinaltak-forradalmat.html>

http://index.hu/belfold/2015/03/15/marcius_15_2015_orban_viktor_muzeumkert_verekedes_civil_tu
ntetes/

II. GAZDASÁGPOLITIKAI KÉRDÉSEK

1. 2014 gazdasági eredményeiről

Elemzett negyedévünkben váltak ismertté a 2014-es esztendő fő makrogazdasági teljesítményei, amelyeket a következőkben foglalunk össze.

2014-ben *a bruttó hazai termék* – az elmúlt nyolc évre visszatekintve – kiemelkedő mértékben, 3,6 százalékkal bővült. Igaz, a KSH az év közbeni, negyedéves adatokat 2015 elején rendre felfelé korrigálta, s a vártnál magasabb IV. negyedévi dinamikát közölt.

Az unióban is kiugrónak számító elmúlt évi növekedés azonban csak arra volt elegendő, hogy elérjük a 2007. évit, azaz a magyar gazdaság még mindig alatta teljesített a globális válság előtti szintnek. Versenytársaink és az utolérési célnak tekintett, fejlett országot reprezentáló Németország jobb teljesítményt mutattak az elmúlt években.

Tekintettel arra, hogy a nemzetgazdaságban a *foglalkoztatottak száma* 2014-ben 5,4 százalékkal emelkedett, a munkatermelékenység 1,7 százalékkal csökkent. Azaz – akárcsak a válság utáni periódus egészében – a magyar gazdaság extenzív növekedési pályán haladt. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a foglalkoztatás bővülésének kb. a felét a közmunkák és a szezonálisan külföldön dolgozók adták, akkor további kedvezőtlen következtetéseket szűrhetünk le a magyar gazdaság válság utáni versenyképesség-alakulására nézve.

Ágazatilag tekintve a növekedés a következőképp alakult – az előzetes adatok szerint.

A GDP-alakulás ágazati összetevői

Ágazat	Előző év = 100 %		Hozzájárulás a növekedéshez, %-pont	
	2013	2014	2013	2014
Mezőgazdaság	115,1	112,6	0,6	0,5
Ipar	96,5	105,3	-0,8	1,2
Feldolgozóipar	95,6	106,9	-0,8	1,3
Építőipar	106,6	113,6	0,2	0,5
Szolgáltatás	103,2	102,0	1,8	1,1
Keresk., szálláshely-szolg. vedégl.	106,0	103,7	0,6	0,4
Szállítás, raktározás	102,5	103,7	0,1	0,2
Infokommunikáció	101,0	102,9	0	0,1
Pénzügyi biztosítás	94,4	99,3	-0,2	0
Ingatlanügyletek	100,6	99,5	0	0
Szakmai tud., műszaki tev., admin.szolgáltatás	104,3	105,4	0,3	0,4
Közig, védelem, tb, eü, szoc. oktatás	105,3	99,9	0,8	0
Művészet, szabad idő, egyéb szolgáltatás	102,7	103,1	0,1	0,1
Bruttó hazai termék	101,5	103,6	1,5	3,6

Forrás: KSH

Keresleti oldalról a GDP-alakulást a következők jellemezték.

A GDP-alakulás keresleti oldali összetevői

	Előző év = 100		Hozzájárulás a GDP-hez %-pont	
	2013	2014	2013	2014
Háztartások fogyasztási kiadása	100,1	101,7	0	0,9
Természetbeni juttatás kormánytól	101,5	101,5	0,2	0,1
Természetbeni juttatás nonprofittól	94,7	96,9	-0,1	0
Háztartások tényleges fogyasztása	100,2	101,6	0,1	1,0
Közösségi fogyasztás	105,0	103,4	0,5	0,3
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	105,2	111,7	1,0	2,3
Bruttó felhalmozás	102,7	113,6	0,5	2,7
Belföldi felhasználás	101,2	104,3	1,1	4,0
Export	105,9	108,7	5,1	7,8
Import	105,9	110,0	4,7	8,1
GDP	101,5	103,6	1,5	3,6

Forrás: KSH

A GDP-felhasználás szerkezetében négy lényeges elmozdulás rajzolódott ki 2014-ben az előző év/évekhez képest.

- Hosszú idő után megjelent a háztartások fogyasztásának húzóereje.
- Felerősödött a beruházások szerepe a keresleti tényezők körében, de ennél is nagyobb súlyt kapott a bruttó felhalmozásé.
- A GDP belföldi felhasználásának növekedési üteme meghaladta a GDP-termelés dinamikáját.
- Kiiktatódott a nettó export növekedési többletet eredményező hatása, sőt, az importtöbblet levonást eredményezett a belföldi felhasználásból. A nettó importtöbblet előállhatott mind a fogyasztás, mind a felhalmozás felpörgéséből.

A 2014. évi növekedést külső és jórészt egyszeri, belső tényezők segítették elő:

- A magyar adósság bővli besorolása ellenére is biztosított volt az ország finanszírozása, még hozzá mérséklődő terhek mellett a FED likviditás-bővítő politikájának köszönhetően. Ugyanezen okból volt lehetséges az MNB kamatvágó politikájának fenntartása is.
- Az olajárak csökkenése alacsony inflációs környezetet teremtett, aminek kedvező hatását az előző évinél gyengébb forintárfolyam sem nullázta le.
- A külső konjunktúra élénkült.
- A 2007-2014 közötti uniós ciklus utolsó évében megszorodtak az uniótól lehívható források.
- A választások évében a gazdaságpolitika kiengedő jellegű volt, ami lecsapódott a reáljövedelmek növekedésében, és a hitelezés némi élénkülésében.

Az államadósság rátája mérséklődött, igaz, nem a 2014 őszén tervezett, a költségvetésben előirányzott 1 százalékpontos mértékben, hanem csak 0,4 százalékponttal a GDP 76,9 százalékára. Az adósság összege 24.521 milliárd forintra nőtt, a növekmény 1436 milliárd forintot tett ki. Ebben szerepet játszott az a 233 milliárd forintos kiadás, amit a kormány magánvállalkozások megvételére és tőkeemelésre fordított (Antenna Hungaria, Főgáz, AVE, Magyar Gáz Tranzit, MKB stb.), valamint az, hogy az év végi adatok szerint a devizaadósságot 314,89 forintos euró-árfolyamon kellett átszámítani – szemben az előző évi 296,9 forinttal. Pusztán ez utóbbiból adódóan 720 milliárd forinttal ugrott meg az adósság.

A szokásos év végi árfolyam-trükközés ez úttal elmaradt, amit sokan a Matolcsy-Varga párharcnak tudtak be.³ Matolcsy jegybankja 2015 februárjában azt prognosztizálta, hogy az államadósság rátája semmit sem csökkent 2014-ben⁴. Ehhez a jegybank 3,5 százalékos reál GDP-vel és 2,6 százalékos GDP-deflátorral számolt, amiből 169 milliárd forinttal alacsonyabb (31.721,9 md) nominális GDP jött ki, mint a KSH által később közreadott (31.721,6). A jegybank adatát a magunk részéről elfogadhatóbbnak tartjuk, a KSH ugyanis – megítélésünk szerint – trükközött, amit az előzetes adatokkal meg is tehetett.

A KSH 2015. március 6-án közreadott publikációjából azt tudtuk meg, hogy a GDP-deflátor az előző évi 3 százalékról 3,1 százalékra emelkedett. Holott a 2013. évvel szemben a fogyasztói árszint csökkent, az ipari termelői árszint nagyobb mértékben esett, mint 2013-ban, a mezőgazdasági termelői árak körében is defláció érvényesült, az építőipari árindex pedig mindössze 0,2 százalékponttal került feljebb (2,1 %-ra) az előző évinél. A GDP-felhasználás implicit árindexei a következők voltak:

3. táblázat

GDP-deflátorok 2014-ben

	Százalék
Háztartások fogyasztási kiadása	100,7
Természetbeni juttatás kormánytól	105,9
Természetbeni juttatás nonprofittól	105,8
Közösségi fogyasztás	105,1
Végső fogyasztás	102,1
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	102,4
Bruttó felhalmozás	104,3
Export	100,9
Import	100,2

Forrás: KSH adatok alapján saját számítás

A háztartások fogyasztási kiadásainak 0,7 százalékos drágulása teljesen ellentmondott a fogyasztói árszínvonal 0,2 százalékos csökkenésének. Megítélésünk szerint három helyen „pakolhattak rá” még az árakra a KSH-ban, ezeket azonban nem áll módunkban ellenőrizni: a természetbeni juttatásoknál (kormánytól és nonprofittól), a közösségi fogyasztásnál és a

³ Matolcsy György, mint mindig most is a gazdaságpolitika fő irányítója kíván lenni, és mindent bevet annak érdekében, hogy Varga teljesítményét lehúzza.

⁴ Ez arra mutatott rá, hogy Varga – ellentétben gazdasági minisztersége idején Matolcsyval – nem tudta teljesíteni az alaptörvényben is vállalt kötelezettséget, az államadósság-ráta mérséklését.

bruttó felhalmozáson belül a készletfelhalmozásnál. Az utóbbinál 21,4 százalékos deflátor becsülhető, ami teljes képtelenség.

A felmutatott tények arra utalnak, hogy a *KSH ezúttal besegített* a gazdasági miniszternek a reálisnál magasabb nominális GDP publikálásával. Ez az adat kellett ugyanis ahhoz, hogy Varga Mihály és minisztériuma határozottan követelhesse az ország adósság-besorolásának javítását.

További vélemények a gazdaság teljesítményéről:

<http://fn.hir24.hu/gazdasag/2015/03/06/a-becsultnel-is-jobban-nott-a-gdp/>

http://www.portfolio.hu/gazdasag/fordulat_kezdodott_a_magyar_gazdasagban_2.211054.html

<http://nol.hu/gazdasag/finom-lett-a-novekedes-1520497>

http://www.portfolio.hu/unios_forrasok/gazdasagfejlesztes/gazdasagi_fordulat_nelkul_folytatodhat_magyarorszag_lecsuszasa_interju.6.210835.html

http://www.portfolio.hu/deviza_kotveny/allampapirpiac/mit_erdemel_magyarorszag_ezert_a_teljesitmenyert.6.210976.html

<http://fn.hir24.hu/gazdasag/2015/03/06/a-becsultnel-is-jobban-nott-a-gdp/>

2. Nemzetközi vélemények

Az *Európai Bizottság* februári értékelésében elismerte a magyar gazdaság elmúlt évi teljesítményét, de azt zömében egyszeri hatásoknak tulajdonította. A 2015-re várt növekedést 2,4 százalékra, a 2016. évit pedig 1,9 százalékra tette, azaz lefelé tartó ütemet vázolt a rendkívüli hatások lecsengésének következményeként. Ezzel szemben az unió egészére 2016-ig javuló dinamikát jelzett. Ez a vélemény azt vetíti előre, hogy folytatódik a magyar gazdaság leszakadása az unión belül.

A *Nemzetközi Valutaalap* is elismerte, hogy Magyarország kifelé jön a válságból (idén 2,5 százalékos lehet e növekedés), de gazdaságpolitikai változásokat sürgetett a tartós gazdasági növekedés és a foglalkoztatás bővítése érdekében. Célzott szociális jóléti rendszert, egykulcsos helyett progresszív személyi jövedelemadót, a különadók megszüntetését, a pénzügyi szektorra nehezedő nyomás enyhítését, az állami befolyás csökkentését – vagyis

mind olyan intézkedést, amelynek teljesítése elképzelhetetlen az unortodoxiát vállaló kormánytól.⁵

Az *OECD* – az IMF-hez hasonlóan - növekedést gátló tényezőnek tartja a kormány versenytorzító intézkedéseit, a különadókat, a jövedelem-egyenlőtlenségek erősödését. Javasolja a diplomások számának emelését, az esélyegyenlőség növelését az oktatásban, a munkát terhelő elvonások mérséklését és a szociális kiadások olyan átrendezését, hogy az alacsony jövedelműek terhe érdemben csökkenjen. Mint ismeretes az Orbán-kormány döntései mindezekkel szembe mennek.

Annak ellenére, hogy a Nemzetgazdasági Minisztérium és az MNB szakértői már tavaly azt várták és sugallták, hogy a nemzetközi hitelminősítők hamarosan kivesznek bennünket a bővli kategóriából, erre ez év tavaszán sem került sor⁶. A Moody's nem élt menetrendszerű minősítéssel a március elején várt napon. A S + P pedig csak egyetlen kategóriával léptetett előre bennünket, a kilátásokat stabilról pozitívrá javította. S noha az idei GDP-bővülést is 3 százalék körül várja, hosszabb távon csak 2 százalékos ütemet prognosztizált és nagyon lassú államadósság-faragást. Értékeléséből világosan kitűnik, hogy tisztában van a szépen csengő mennyiségi teljesítmények háttérével, azaz nem tartósítható mivoltukkal. Amit az amerikai cég értékelt, az az ország devizakitettsége csökkenése és a banki megszorítások visszavonására tett ígéret.

A külföldi értékelések belföldi alátámasztására idekívánczik annak a felmérésnek az ismertetése, amelyet a PwC készített egy 170 fős mintán, a mintába került cégek vezérigazgatóinak megkérdezésével. Ebből az derül ki, hogy cégek zöme (83 %-a) a növekedés legfőbb akadályát, kockázati tényezőjét a magyar kormányban látja, amely az államháztartás kordában tartása érdekében ad hoc intézkedéseivel bármikor képes szétverni a felrajzolódó jövőt. A régió egészében a kormányok mindenütt bátorítóbb üzleti környezetet teremtenek. A vállalkozások a piac láthatatlan kezével könnyebben elboldogulnak, mint az állam nagyon is látható végtagjaival (HVG 2015. márc. 14.). A potenciális üzleti kockázatok közül elsőként az „alapvető fontosságú szakemberek” hiányát jelölték meg, ezt követte a korrupció, amelyben a világátlag felett vagyunk.

---

⁵ Ugyanekkor Mátócsy György az unortodoxia előnyeivel dicsekedett, mint egyetlen helyes válságmegoldással, amelyet, mint narratívát, az uniónak is ajánl. Szerinte a magyar sikerhez két dolog kellett: erős állam (új politikai modell) és új gazdaságpolitika, amely a növekedés és egyensúly mellett a foglalkoztatást is kiemelten kezelte.

⁶ A nemzetgazdasági minisztérium és vezetője ez év tavaszán már határozottan követelte felminősítésünket az elmúlt évek eredményei alapján.

3. Gazdaságpolitikai fordulat?

Február 9-én újabb bankvásárlást jelentett a kormányzati kommunikáció: 15 százalékos részesedést szerzünk az Erste Bankban, akárcsak az ugyancsak 15 százalékos részesedéshez jutó EBRD. Annak ellenére, hogy nem tudni mennyiért, és hogy tőkeemeléssel vagy részvényvásárlással, továbbá, hogy a tranzakció 6 hónapon belül zárulhat le, és a 15 százalékos arány semmiféle beleszólást nem biztosít a magyar félnek, a kormány a magyar banktulajdon további gyarapodását emelte ki és méltatta. Valószínűsíthető, hogy az ügylettel nem csináltunk rossz üzletet, hiszen az Erste jó bank, és értéke még növekszik azzal, ha megszerzi a Citibank 2015 végéig kiárusítandó lakossági üzletágát. Három év múlva, amikor a részesedésünket a megállapodás szerint el kell adnunk, szép kis hasznot söpörhetünk be (persze ez függ a mostani vételártól is!).

Ám az ügyletnek ezúttal nem a vásárlás volt a lényege, hanem amiről a kormányzati kommunikáció szívesen hallgatott: az adásvételhez kapcsolódó háromoldalú megállapodás. A megállapodást Orbán Viktor, Suma Chakrabarti, az EBRD elnöke és Andreas Treichel, az Erste vezérigazgatója írta alá. Ennek tartalma szerint az Erste bank vezérkara – amely korábban heves bírálója volt a magyar kormány bankellenes politikájának –, az egész hazai bankrendszerre nézve ért el olyan eredményeket, amelyek azt ígérik, hogy a kormány leteszi a fegyvert a bankrendszer ellen folytatott szabadságharcában és visszatér az európai normákhoz. Chakrabarti úgy kommentálta, hogy a kormány, mint a bankszféra immár többségi tulajdonosa, megértette, hogy támogatóbb politikai, üzleti környezetre van szükség. A sajtótudósítások szerint Orbán Viktor megértette, hogy a bankszektoralal való kiegyezés elkerülhetetlen, különben drámai tőke kivonás kezdődik.

Másoldalról az EBRD vállalta, hogy támogatja a pénzügyi szektor stabilizálását és a bizalom újjáépítését, az Erste pedig egy három évre szóló 550 millió eurós hitelprogramot indít el, amelyből 200 millió euró az östermelőket hitelezi, 100 milliót energiahatékonysági programokra fordítanak, 250 milliót pedig a közszféra alkalmazottainak komplett pénzügyi csomagjára. Ezek a vállalások igazán nem megerőltetőek, hiszen mindkét intézmény azt teszi, ami a dolga.

A megállapodásban a kormány a következők mellett kötelezte el magát:

- A bankadót 2016-2019 között az európai unióban szokásos szintre csökkentik. 2016-ban 60 milliárdos mérséklés lesz (az idei 144milliárdról).⁷

- A devizaadósság forintosítása során a kormány nem okoz további árfolyamkockázattal összefüggő költségeket.

- A nem teljesítő hitelek leépítése a nemzetközi gyakorlatot követi, átlátható és piaci lesz.

- A magáncsődőről és egyebekről csak a Bankszövetséggel együtt folytatott konzultációk után hoz döntést a kormány.

- Tartózkodik a bankok profitabilitását rontó döntésektől.

- Egyenlő bánásmódot biztosít a pénzügyi intézményeknek.

- Nem növeli tovább az állami bankszférát.

- Lazít a kilakoltatási moratóriumon és nagyobb részt vállal a rendezésben.

- 2018-ig eladja bankszektorbéli állami tulajdont.

A megállapodás alapján a kormány 2015 júniusáig elkészíti és be is terjeszti a parlamentnek a megfelelő törvényeket.

Az EBRD-t azért kellett bevenni a megállapodásba, mert a magyar Bankszövetség már nem lett volna elégséges. A vele kötött megállapodásokat ugyanis a kormány rendre megszegte; az EBRD lényegében a kormány elvesztett hitelességét volt hivatva pótolni a nemzetközi tőke előtt. A kabinet azt reméli tőle, hogy általa hitelesebbé válhat külföldön, s eléri, hogy a hitelminősítők kivesznek bennünket a bővli kategóriából. (A Standard and Poor's besorolás-javítása is ehhez a kiegyezéshez kapcsolódott.)

A Nemzetgazdasági Minisztériumban a megállapodást a Matolcsy-féle unortodoxia végeként értékelték⁸ egy néhány nappal későbbi háttérbeszélgetésen, s ennek nyomán remény van arra is, hogy sem a Raiffeisen, sem a Sberbank nem fog kivonulni Magyarországról.

---

⁷ A Széll Kálmán terv első változatában 2013-tól ígérte a bankadó teljes kivezetését.

⁸ Ez volt 2010 óta az első jele annak, hogy vannak a kormányban olyanok, akik nem értenek egyet Orbán jobbkezeinek „magyar modellé” szublimálódott unortodoxiájával.

A magunk részéről kétféle véleményt tudunk megfogalmazni. Egyrészt, hogy ez a megállapodás – amelyet nem a dolgok racionális belátása, vagy belső vészjelzők megszólalása váltott ki, hanem a kívülről jövő erő⁹ -, legfeljebb a gazdaság pénzügyi szegmensében jelent gazdaságpolitikai fordulatot, aminek hatását erodálni fogja az, hogy mindenütt más minden marad a régiben. Másrészt 2015. április elején mindez még csak ígéret, ráadásul olyan, amelynek be nem tartásához érnek a feltételek, ami a brókerbotrány rendezéséhez kapcsolódó fideszes javaslatokból kezd kiolvashatóvá válni.

4. Költségvetési politika

A fenti alcím után is kérdőjelet tehattünk volna, ugyanis az, amit a kormány e cím alatt felmutatott, minden volt, csak nem hosszú távú, gazdaságilag racionális megfontolásokon alapuló cselekvés-sorozat. A fiskális eszközök egyértelműen politikai célokat szolgáltak, politikai csatározások tárgyává váltak. Volt, ahol az egymással szemben álló küzdő felek pontosan kirajzolódtak, volt, ahol nem.

Az utóbbiak közé sorolódik az *alkoholtermékeket forgalmazó nagykereskedők jövedéki adó biztosítékának* hosszúra, kanyargósra nyúlt szappanoperája. 2014-ig cégenként 22 millió forintot kellett e nagykereskedői körnek letétbe helyeznie a NAV-nál arra az esetre, ha az adóbefizetés körül bármi gond adódna. Ezt az összeget a 2015. évi költségvetési törvényben 150 millió forintra emelték fel, ráadásul telephelyenként. Minthogy azonban ez a kisebb vállalkozásokat felszámolta volna, Gulyás Gergely, a parlament törvényalkotási bizottságának elnöke, mondván, hogy hiba csúszott a tervezetbe, sávós megoldást javasolt. Ezt a módosítást azonban a Miniszterelnökség úgy fúrta meg, hogy a sávós adózás csak 2016-tól érvényes. A salátatörvények közé helyezve a módosításnak ezt a módosítását senki nem vette észre. Az így elfogadott törvény azt jelentette volna, hogy a kisebb cégek 2015-ben szépen tönkremennek, hiszen ebben az évben még érvényben maradt a 150 millió forintos telephelyenkénti teher.

Miután ezt Gulyás Gergely észrevette – 2015 februárjában – újabb módosítást nyújtott be a parlamenthez, amit a Fidesz frakció is támogatott. A Miniszterelnökség azonban ismét közbe szolt: törölte a sávós adózási formát és az eredeti 22 millió forintos díjat 20 millióra

---

⁹ Orbán belátta, hogy a németekkel és az osztrákokkal jóban kell lennünk. Nem véletlen, hogy az aláírás Merkel látogatásához volt időzítve.

szállította le – vélhetőleg népszerűség-keresési célból. Március elején ezt fogadta el a parlament. A kormányon belüli említett játszadozás azon túlmenően, hogy rombolta a kabinet tekintélyét és megerősítette annak kiszámíthatatlanságát, tökéletesen figyelmen kívül hagyta a költségvetés rövid távú forrás igényét is. S bár az összeg nem akkora, hogy hiányától a költségvetés borulna, pótlására – az egyensúly tartása érdekében - máshonnan kell majd forrást előteremteni, ami tovább gyengíti a költségvetési politika hitelességét.

A kormány a szociális rendszer átalakításából következő feszültségeket az önkormányzatokra hárította – az önkormányzatiság elvének felmagasztalása mellett -, aminek az lett a következménye, hogy források hiányában több önkormányzat – jobb híján - települési adóként, földadót vetett ki a továbbra is megoldandó szociális problémák finanszírozására. Erre meg a gazdák lázadtak fel, és felpályás útelzárásokkal tiltakoztak a többlet-teher ellen. Az agrárszaktárca – meglepő módon – a gazdákkal értett egyet, ahelyett, hogy a kabinet hibás szemléletű döntését vitatta volna. Így éleződik a helyzet a kabinet és az önkormányzatok között – ezt a kormány politikailag nyilván indifferensnek tartja – miközben azt üzeni, hogy ő az emberek pártján áll. A szociális kiadások megnyirbálásából adódó jövedelem-újracsztás így válik a társadalmi ellentétek élezőjévé, a kis közösségeken belüli gyűlöletkeltéssé.

A kormány a Charlie Hebdo-ra adott válaszként felszította a bevándorló ellenes politika tüzét, aminek Rogán Antal állt az élére. Ki is nyilatkozta, hogy Magyarországnak nem érdeke a magyar hagyományoktól idegen tradíciókat hordozók befogadása. Idegenellenes kirohanásait azonban nagyban hiteltelenítette, hogy éppen ő rendelkezett részletekbe menően a letelepedési kötvények forgalmazásáról.

Ismeretes, hogy 2013-tól gyorsított eljárásban kap letelepedési engedélyt az országban az, aki 250 ezer euróért Letelepedési Magyar Államkötvényt vásárol. A kötvényt 5 évig nem válthatja be, aztán visszakapja az ellenértékét. 2013-ban 430, 2014-ben 1836 főnek adtak ki ilyen alapon tartózkodási engedélyt, amiből csak a tavalyi évben 459 millió eurós bevétel származott. Az üzlet jelentős. 2015-ben a 300 ezer euróra emelt díjból össze fog jönni a költségvetés euróban fennálló finanszírozási igénye még akkor is, ha csak 1600 vásárló jelentkezne. Lényegében erre (és a PEMÁK-ra) hivatkozva jelentette be az ÁAK, hogy ebben az évben nem megy ki a nemzetközi piacokra forrást szerezni.

De a fizetős idegenek befogadása a magánszférának is jól jövedelmez. A Letelepedési állampapírt ugyanis magánforgalmazóktól lehet megvásárolni, akik 40-45 ezer eurót is

elkérhetnek jutalékként a kérelmezőktől. Az ÁAK szerint hat ilyen – offshore hátterű, ilyenkor ez sem számít! – cég kereskedik, akiket személy szerint Rogán Antal jelölt ki telephelyükkel együtt. Átlagos díjazással számolva tavaly ezeknek a cégeknek 24 milliárd forintos bevétele származhatott, s valamilyen okból kifolyólag ezeket Orbánék nem akarják államosítani.¹⁰

E költségvetés-politikai eszköz alkalmazásának tanulsága, hogy ha pénz áll a házhoz, akkor a politikai elveink is feladhatók (a köpönyeg-forgatásban egyébként is nagy a gyakorlat).

A reklámadó kristálytisztá politikai termék, az Orbán-kormány jutalmazási és büntetés-végrehajtási eszköze. 2014-ben, a választások után hirdették meg¹¹ – előtte is szó volt már róla, de elvetették, hogy a választásokon ne hergeljék maguk ellen a médiát. Az RTL-t akarták kiszorítani a médiapiacról a TV 2 helyzetbe hozásával. Ám amikor az RTL erre a híradóban politikailag bekeményített, a már benyújtott 2015. évi költségvetésben 40 százalékról 50 százalékra emelték a legfelső sáv kulcsát, ahova csak az RTL esett volna bele. Az előirányzott 6 milliárdos adóból az RTL fizetett volna 5 milliárdot. Emiatt a Bertelsmann-csoport Merkel asszonyig és az unióig szaladt, amire az EB megengedett valamiféle dohogást. Angela Merkel kancellár valószínű többe is tett, mert Magyarországra érkezése előtt egy nappal értesülhettünk arról, hogy a sávok szisztéma (0, 10, 20, 30, 40, 50 %) helyett egy kulcs fog hamarosan érvényesülni. De a miniszterelnök ragaszkodik a tervezett bevétel befolyásához (szerinte ez 7-8 milliárd forint, az eredeti költségvetési javaslat szerint 6 milliárd volt, amit az 50 százalékos sáv bevetése után 6,6 milliárdra emeltek). Valószínű, ezért kívánnak úgy rendelkezni, hogy a fizetők körét kiterjesztik. Mindenki, aki saját terméket vagy szolgáltatást reklámoz, adóalannyá válik.¹²

Annak ellenére, hogy törvényeket, törvénymódosításokat sec perc alatt végig tudja a kabinet zargatni, reklámadó ügyben lassan egy éve áll a bál. Február eleje óta még hangosabban játszik a zenekar, a fenyegetettség pedig – külföldről érkezve – felerősödött. Március 12-én az EB bejelentette: részletes vizsgálatot indít annak megállapítására, hogy a reklámadó megfelel-e az unió állami támogatási szabályainak. De értékelésének elkészültéig az EB felfüggesztő rendelkezés formájában megtiltotta Magyarországnak a progresszív

---

¹⁰ Szabó Tímea, a PM társelnöke ilyen tartalmú módosítót nyújtott be a parlamentnek.

¹¹ A kormány még meg sem alakult.

¹² A kihelyezett reklámtábla – például a benzinkutak árlistája -, a saját szórólap, a saját honlapon reklámozott termék, a szupermarketek árcéduláihoz kapcsolt információk stb.

adókulcs használatát. Ilyen szigorú döntést még soha nem alkalmazott az unió velünk szemben, gyakorlatilag beleszólt az adórendszerünkbe, mert azt vélelmezi, hogy egyeseket indokolatlanul előnyös helyzetbe hoz a progresszív szisztéma. Ráadásul a helyzetet visszamenőlegesen rendezni kell.

A kabinet június végére ígér megoldást, 5-6 százalékos egykulcsos adóról tárgyalnak, és talán az adómentes sáv megtartásáról is. Ezzel a megoldással viszont nagy valószínűséggel a Simicska-birodalomnak kell mélyebben a zsebébe nyúlnia, amire – nagy valószínűséggel – a kormány nem lesz tekintettel.

5. Előrehozott költségvetés-készítés

Orbán Viktor március 10-én tett említést a külképviseleti vezetőknek tartott előadáson, hogy ebben az évben előbb lesz kész a költségvetés. Szabály szerint szeptember 30-ig kellene benyújtani, de erre idén április végéig sor kerül. Csak találgatni lehet, hogy mi lehet az oka a sietségnek. A kormány a jobb kiszámíthatóság biztosítására hivatkozik, amire természetesen szükség is lenne, s ezt a hitelminősítők is akceptálnák. Van olyan vélemény is, hogy a kabinet az ősszel várható politikai feszültségek alól akarja kimenteni a büdzsé vitáját.

Ellentmondó információk vannak arról is, hogy vajon ebben a parlamenti ciklusban az adótörvényeket is elfogadja-e a parlament, vagy erre csak később kerül sor. Ha igen, akkor – még számos átalakításra lehet számítani.

Összességében úgy ítéljük meg, hogy a 2016-os költségvetés előrehozott elfogadása a remélt stabilitással szemben a szükségesnél is nagyobb instabilitást hoz, hiszen ismeretlen bázisra épül. Ez idő szerint még a 2014. évi adatok sincsenek rendezve, a bázisnak számító 2015-es esztendőről pedig igen-igen gyér információk állnak csak rendelkezésre április elejéig. Ahogy az előrehozott 2013. évi költségvetés-készítés sem eredményezett stabilabb fiskális környezetet, úgy azt most sem lehet garantálni. Már csak azért sem, mert az apparátusnak rohammunkában kell összeállítani azt, miközben a Brüsszelnek benyújtandó konvergencia-programmal is el kell készülniük április végéig. Az értelmetlen és nagy sietség meg fog látszani a bemutatott anyagokon.

A 2016-os költségvetésben – körirata szerint - nincs különösebb cél: növekedés, 3 % alatti deficit, foglalkoztatás emelése, államadósság rátájának mérséklése. A pedagógusokon

és a katonákon kívül a közszférában sehol nem lesz béremelés. Egyelőre ennyit tudni a jövő évi elképzelésekről. (A korábban elfogadott bankadó-csökkentésről és a szintén elfogadott családi adókedvezmény-növeléséről egyelőre nincs szó.) Szó van viszont a hosszabb távú tervekről, amelyekkel a kabinet a 2018-as választásokra készülve már jó előre elhúzza a mézesmadzagot:

- a deficitmentes költségvetésről (min. 1000 milliárd forintos megszorítás kellene hozzá),
- a 27 százalékos áfa csökkentéséről (az élelmiszerek körében sem merték meglépni eddig),
- az egyszámjegyű személyi jövedelemadóról (9 %-os kulcs esetén kb. 500 milliárd forint esne ki),
- az egykulcsos, 10 százalék körüli, egységes társasági adóról.

Módosítani kívánják az adózás rendjéről szóló törvényt is, hogy az az ügyfelek számára kedvezőbb legyen, csökkenjen a bürokrácia, a jó adósok mulasztási bírsága és ellenőrzési ideje. A terv szerint 2017-től a szja-bevallásokat a NAV töltené ki.

6. Monetáris politikai és pénzügyi kérdések

Mindenekelőtt két olyan, a nemzetközi pénzügyben 2015 első negyedében bekövetkezett körülményről kell szólnunk, amely lényegesen befolyásolja a hazai pénzügyi folyamatokat, történéseket.

6.1. Az EKB rendkívüli döntése

Január 22-én úgy döntött az Európai Központi Bank, hogy március elejétől magasabb fokozatba kapcsolja a mennyiségi enyhítés politikáját. Látták, hogy a FED 2008-tól folytatott laza monetáris politikája sikerre vezetett, az USA nemcsak kilátozott a gazdasági válságból, de imponáló növekedési ütemet is produkált. A Fed 2014 végén kapcsolta ki végleg pénzpompáját, a stafétát tőle a japán jegybank vette át (az angol jegybank 2008 óta nem hagyta abba), március 9-től pedig az EKB is felsorakozott a monetáris lazítók közé. Célja az euróövezet gazdasági élénkítése, a defláció letörése, legalább 2 százalékos infláció elérése.

A programban havi 60 milliárd euró értékben vásárolnak euróövezeti, jó minőségű, 2-30 éves lejáratú állampapírokat – várhatóan 2016 szeptemberéig. A vásárlásra szánt keretösszeget az EKB tőzstőkéjéhez való hozzájárulások arányában osztják fel a monetáris övezet befektetésre ajánlott papírjaiból (Görögország kiesik).

A program sikere attól függ, hogy a kereskedelmi bankok hajlandók lesznek-e a többletlikviditásból szerzett források kihitelezésére. Az EKB prognózisa szerint az infláció idén 0 százalékos lesz, de 2016-ban 1,5, 2017-ben pedig 1,8 százalékos. A növekedési kilátásokat is feljavították, eszerint 2015-ben 1,5, 2016-ban 1,9, 2017-ben pedig 2,1 százalékos ütemet prognosztizálnak a monetáris unióban.

Mario Draghi szerint már a döntés bejelentése is javította a konjunktúra-kilátásokat, mindenesetre az euró eső megjelenése jelentősen megroggyantotta a közösségi valutát a dollárhoz képest.

A magyar gazdaság a laza uniós politika hatásait több szálon is érzékelheti. Egyrészt a javuló külső keresleti feltételek fokozhatják a gazdaság növekedését. Másrészt várhatóan csökkennek Magyarország kötvényhozamai is, így olcsóbban tudjuk finanszírozni az adósságunkat. Harmadszor pedig az euró gyengülése erősíti a forintot, ami persze sem növekedési, sem költségvetési szempontból – legalább is rövid távon – nem kedvező. Remélhetőleg azonban a pozitív hatások túlkompenzálják a kedvezőtlen következményeket. Mondhatjuk azt is, hogy az Orbán-kormánynak mázlija van, mert a továbbra is bőséges nemzetközi likviditás megkönnyíti az ország piaci finanszírozását, csökkenti a sérülékenységünkből adódó veszélyeket.

6.2. A svájci jegybank döntése

A svájci jegybank (SNB) 2011 szeptemberében döntött úgy és jelentette a nemzetközi piacoknak, hogy a továbbiakban nem engedi valutáját az euróval szemben 1,20 fölé erősödni (1 euró= 1,2 CHF). Erre azért került sor, mert főként a görög válság nyomán a frank menedékvaluta lett, és folyamatosan erősödött. Az erősödés korlátozásával a jegybank lényegében exportorientált gazdaságát (a GDP több mint 70 %-a áru- és szolgáltatás-export) védte, aminek fejében vállalta, hogy euró vételével – valutája ellenében relatíve rontja, a lehetségesnél gyengébbre állítja be – a frankot. E döntése mellett három évig ki is tartott, és elnöke az utolsó pillanatig azt állította, hogy marad a vállalt árfolyam-sapka. Ezzel a tuti korláttal számolva nagyon biztonságos spekulációs ügyleteket lehetett kötni, igaz, nem nagy

nyereséggel, de sok kicsi sokra megy. Különösen, mert idővel a tőkeáttételes ügyletek is forgalomba jöttek.

2015. január 15-én azonban a jegybankelnök, Thomas Jordan – teljesen váratlanul - bejelentette, hogy feladja a nemzeti valuta védelmi gátját, aminek nyomán elképesztő árfolyam-cunami vette kezdetét. Az euró árfolyama paritás alá esett, a sérülékeny valuták szintén leértékelődtek, a forint az előző napi 266-os szintről 300 fölé emelkedett a CHF-hoz képest. A svájci frank ugyanis hirtelen durván beerősödött annak ellenére is, hogy a jegybank az árfolyamgát felszámolásával egyidejűleg megemelte a betétek után fizetendő negatív kamatlábat (0,75 százalékra).

Főként a londoni alkuszok szidták és marasztalták el az SNB döntését, ami reáloldalról valóban nem volt várható, sőt, katasztrofálisnak tűnt. Svájc ugyanis bizton számíthatott arra, hogy valutája felértékelődik, ami rontja az exportpozíciókat és ezáltal a gazdaság növekedését, ugyanakkor – az importon keresztül, amit az olcsóbbá váló olaj is fűtött - erősíti a deflációt, s ez ugyancsak konjunktúra-romboló hatású. Ebből a szempontból nézve tehát valóban ésszerűtlen volt a jegybank döntése, és ilyen alapon nem is lehetett rá számítani. Az UBS azonnal le is szállította 1,8 százalékról 0,5 százalékra 2015-re vonatkozó GDP-növekedési előrejelzését.

Ugyanakkor az SNB azt mérlegelte, hogy az euró, amelyből hatalmas tartaléka gyűlt fel, egyre veszít értékéből. Döntését az után hozta meg, hogy január 14-én az Európai Bíróság előzetes jóváhagyását adta az EKB kötvény-vásárlásaihoz. Azáltal ugyanis, hogy korlátlan euróvásárlásaival a jegybank valutatartaléka 525,3 milliárd svájci frankra emelkedett, ami a GDP négyötödével volt egyenlő, a jegybank hatalmas veszteséget vállalt magára¹³. Drágán vett, és olcsón adott el, s az árfolyam-különbség a vesztesége volt, ami az államot, végső soron az adófizetőket terhelte. Ennek a veszteségnek a további emelkedését akarta megakadályozni a védelmi vonal feladásával. Kipukkasztott egy buborékot, hogy az ne nőjön még nagyobbra. E döntéssel persze nemcsak a svájci konjunktúrát törte meg, de euróban számított devizatartalékát is leértékelte, viszont valóban elejét vette a további biztos veszteség-termelőedésnek.

---

¹³ Olvasható volt olyan vélemény is, hogy a forintosítás is hozzájárulhatott az SNB döntéséhez. Hiszen a jegybank ehhez 9 milliárd eurót adott a bankoknak, amelyet azok azonnal CHF-re konvertáltak, ami rövid időn belüli jelentős nyomást eredményezhetett.

Az SNB döntésének jelentős vesztesei voltak a chf gyengülésére játszó befektetők, befektetési alapok, brókercégek, a chf alapú autó-, és személyi hitelek, akiknél a kormány nem vállalt forintosítást (kb. 370 ezren vannak 400 milliárd forintos tartozással, de ezek zöme egy-két éven belül lejár), az importőrök. A svájci frankkal kereskedő hazai cégek veszteségét január végén 40 milliárd forintra becsülték

Hatalmas nemzetközi elismerést zsebelt be viszont az Orbán-kormány, amely a forintosításról 2014 novemberében döntött, és ennek megfelelően a forintosításban részt vevő adósokra az SNB döntéséből adódó forint-gyengülés már nem hatott. (Az átszámítást 256,5 forint/chf-en határozták el, ami akkor piacnak számított, és az adósok körében nagy felháborodást váltott ki.) A Nemzeti Bank rögvest ki is számolta, hogy az időben történő döntéssel a kormány 700 milliárd forint adósság-emelkedéstől mentette meg a devizahiteleket. Ebből nagy politikai tőkeerősödést reméltek volna belföldön, ha a háztartások értelmezni tudnák az elmaradt veszteségükből származó hasznot (ezt még soha nem sikerült elérni), és ha más kormánytekintély-romboló események, körülmények nem merültek volna fel.

Orbán Viktor a nemzetközi elismerésekre csak annyit mondott¹⁴, ilyenkor kell szerénynek lenni, mint az ibolya. És igaza volt, mert egyszerűen mázlija volt.¹⁵ Bár voltak, akik az SNB döntésével, mint kockázati tényezővel 2015-re számoltak, de év eleji bekövetkeztét senki sem jósolta. Ha bármi előre kiszivárgott volna, a jegybank vesztesége még nagyobbra duzzadt volna; nem véletlenül tagadta Thomas Jordan az utolsó percig a lépés megtételét.

---

¹⁴ Miközben mélyen hallgatott arról, hogy a 2010-es kormány-váltáskori 185 forintos chr-árfolyamot az ő unortodox politikája hajtotta fel több mint 40 százalékkal.

¹⁵ Ha másként alakulnak a dolgok, valószínű, hogy a magyar gazdaság ismét recesszióba zuhant volna. Egyrészt a lakossági terhek növekedése mellett nem indult volna be a fogyasztás emelkedése, másrészt az árfolyam-gyengülés felhajtotta volna az inflációt, ami további fogyasztás-korlátozást jelentett volna, harmadrészt pedig a nem fizető adóskör további szaporodása ismét korlátozta volna a bankok hitelezőképességét. S ekkor még nem szóltunk arról a politikai kockázatról, ami a háztartások felháborodásából következett volna és arról a finanszírozásról sem, ami a bővli kategóriában lévő országra leselkedett volna. Az SNB döntését követően a régiós valuták közül így is a forint gyengült a legnagyobb mértékben.

6.3. A Magyar Nemzeti Bank döntései

1. Az MNB az első kéthavi defláció láttán, amely meghaladta a prognózisában vártat, ismét csökkentette az alapkamatot, amely így 1,95 százalékra szállt le. A piac a mérséklést prognosztizálta, bár a 25 bázispontos vágásnál kisebb mértékben. Hatására a forint erősödni kezdett, az euróhoz képest 300 forint alá került, amire régen volt példa. A várttal ellentétes árfolyamhatás annak volt köszönhető, hogy Matolcsy György további kamatvágásokat helyezett kilátásba¹⁶, utalva a monetáris lazításból eredeztethető növekedés-erősítésre. A piac az időközben az EKB által is megnövelt likviditással befektetési lehetőséget keresett, úgy vélte, most még előnyösebb vásárolni magyar papírokat, mint később, amikor a kamat- és hozamszint még lejjebb száll. A FED kamatemelése pedig még messze van, legfeljebb az év második felében várható.

Az MNB a kamatvágással egyidőben nyilvánosságra hozta új inflációs jelentését, ebben – a decemberihez képest – leszállította inflációs prognózisát (0,9 %-ról 0-ra), a GDP növekedését viszont megemelte 2,3 százalékról 3,2 százalékra. A korábbiaknál ugyanis lényegesen nagyobb beruházási ütemet (5,2%) vár, és a háztartások fogyasztási kiadásainak növekményét is megemelte (3,2 %-ra). Az inflációs prognózissal egyetértünk, sőt, lehetségesnek tartjuk a defláció folytatódását is, a növekedési előrejelzést azonban túlzottnak tartjuk.

2. Az MNB miután a gyenge árfolyam miatt év végén a devizatartalékán is keresett, a devizahitelek forintosítására átadott valután pedig 136 milliárd forint többletre tett szert, folytatta korábbi költekező politikáját. Igaz, 80 millió forintot kiosztott nonprofit szervezetek támogatására, ám a nagy tételt egy újabb alapítvány létrehozása jelentette. A Pallas Athéné Domus Innovationis alapítványnak 25 milliárd forintot adott, és a – többiekével megegyező – 12 milliárdot működési költségekre. Ezzel egyidejűleg ezen alapítvány számlájának vezetését a frissiben hozzákerült MKB-ra bízta. A 2014. december 30-án bejegyzett alapítvány okirata szerint célja a tudományos kutatások és innovációk finanszírozása. (Megjegyezzük, hogy a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap teljes kiadási főösszege: 74,1 milliárd

---

¹⁶ Matolcsy György 2014 júliusában közölte, hogy 2015 végéig nem nyúl a 2,1 százalékos jegybanki alapkamatlához. Ennyit arról, mennyit ér a szava, pontosabban, hogy mennyire nem ért ahhoz, amit csinál, hiszen ilyen hosszú távra nem lehet fogadalmat tenni, különösen nem meglehetősen labilis környezetben.

forint.) Az új alapítvány kuratóriumát Matolcsy György régi és megbízható munkatársai alkotják, akárcsak a korábban felállítottaknál.

Nyereségéből a jegybank 100 milliárd forintot eredménytartalékba helyezett, esetleges későbbi veszteségei fedezetére, és az említetten kívül még 25 milliárd forintot szétosztott a korábban létrehozott alapok működési költségeinek fedezetére. Így azok fejenként becsülhetően 17-19 milliárd forintból gazdálkodhatnak.

Ugyancsak az elmúlt év végén az MNB megvásárolta, közel 3 milliárd forintért az MTA volt Kémiai Kutatóintézetének helyet adó Pusztaszeri úton lévő ingatlanját. Itt a dolgozók rekreációs szükségleteit kielégítő szolgáltatásokat és oktatási centrumot kívánnak létesíteni. Ezzel együtt az MNB ingatlanvásárlásai 30 milliárd forintra rúgnak, de az igazgatóság döntése alapján még további 20 milliárd forintot lehet erre a célra fordítani. Ezen kívül értendő az a 40 milliárd forintos keret, amit az ingatlanok felújítására szánnak.

Az alapítványok – ingatlanon kívüli vagyona – 2015 elején 242 milliárd forintot tett ki. Működésükről az MNB arra való hivatkozással nem ad információt, hogy azok önállóak bejegyzésük után, nincs közpénzről szó, ezért nem is kell elszámolniuk azzal. Ha viszont ezt elfogadjuk, akkor az MNB nem közcélra fordította forrásait, hanem olyan dolgokra, amelyek nem vezethetők le – még közvetetten sem - jegybanki feladatköréből.

3. Az MNB február közepén meghirdette a Növekedési Hitelprogram újabb változatát is az NPH+-t, amelynek keretében 500 milliárd forintot kívánnak kihelyezni a kereskedelmi bankokhoz változatlanul 0 ellenérték fejében. Ám ehhez a csomaghoz most a jegybank átvállalja a hitelezési veszteségek max. felét, ami javítja e hitelek keresletét. A kereskedelmi bankok által az NHP-n elérhető 2,5 százalékos marge ugyanis olyan alacsony volt, hogy abba nem fért bele semmilyen kockázatvállalás, így csak a kifogástalan hitelképességű cégek juthattak hozzá e forrásokhoz. Az új program a közepes kockázatú, alacsonyabb fedezetű cégeknek is kínálható lesz, amiből főként a mikro vállalkozások profitálhatnak.

Az MNB eddig meghirdetett 2750 milliárd forintos hitelprogramjából (2013-2014) összesen 1300 milliárd forintot sikerült kihelyezni. Az első csomagot (kb. 700 milliárd forintot) főként a magasabb kamatú kölcsönök lecserélésére használták fel a cégek, az elmúlt évben azonban már a beruházási hitelezés is megindult. Mindennek ellenére a 2014. évi mérleg szerint a vállalati szektor bankszektoral szembeni pozíciója továbbra is nettó megtakarítói volt, bár a hitelkihelyezések valamelyest nőttek a megtakarítások pedig

csökkentek. Ezzel még mindig egy recesszióban lévő gazdaság képe rajzolódott ki, ahol a cégek pénzmegtakarításainak növekménye meghaladta eladósodásukat – legalábbis a bankszektoral szemben.

***

Korábbi munkáinkban is jeleztük már, hogy Matolcsy saját birodalmát építgeti – s nagyon eredményesen. Munkatársainak a piacinál magasabb bért fizet, 2015-ben a bérfejlesztés 5 százalékos lesz, s a dolgozók rekreációjához például számos, a MÜPÁ-ban létrehozott rendezvényt is szolgálatba állított. Varga Mihállyal való ellentétére egyre többen mutatnak rá, hiszen a nemzetgazdasági miniszter merőben más szemléletű gazdaságpolitikát vall magáénak – csak ennek kifejtésére nincs módja (persze le is mondhatna!).

A két vezető közti ellentétre a következők utalnak:

- Matolcsy maga alá rendeltette a PSZÁF-t, ami korábban a PM, illetve az NGM alá tartozott, szakértőit saját híveire cserélte le.

- Matolcsy egyre inkább magát tekinti a gazdaságpolitika fő formálójának, NHP-jának pedig senki által nem ellenőrizhető, hatalmas eredményeket tulajdonít. Szerinte az elmúlt évi növekedés felét hitelprogramja adta, és ebben az évben is legalább egy százalékos GDP-többletet vár az NHP+ tól. Magát a sikeres „magyar modell” letéteményesének tekinti.

- Matolcsy megengedi magának, hogy a jegybank nyereségét ne fizesse be a költségvetésbe, sőt, alapítványainak pénzét állampapírokban fialtassa. Láthatóan ezt Varga nem meri szóvá tenni. A múlt év végén a legfelső szintről jött az ukáz: minden nyereséget év végéig el kell tüntetni (HVG forrás), amit nyilván nem Varga adott ki, hanem valószínű Orbán, aki láthatóan nagyon meg van elégedve „jobbkeze” működésével.

- Matolcsy nem segítette Vargát 2014 végén előnyösebb árfolyamon keresztül az adósságráta csökkentéséhez, és kárörvendve hozta nyilvánosságra: nem sikerült csökkenteni az államadósság rátáját.

- Matolcsy azonnal maga alá vonta a veszteségtermelő Magyar Külkereskedelmi Bankot, amivel lépést tett az egyszintű bankrendszer visszaállítása irányába.

- Matolcsyt nem vonták be az EBRD-Erste-Orbán-kormány közti megállapodásba, amelynek megkötése után az NGM munkatársai örömmel számoltak be az unortodoxia végéről.

- A leváltott Töröcskei István (az NGM-nek kellett elfogadnia lemondását, amiről nem akartak a minisztériumban hallani), helyét pedig nem az NGM jelöltje, Kármán András foglalta el az Kincstár élén, hanem a Matolcsyhoz közelálló Barcza György. Kármán András szintén nem az unortodoxiáról híresült el.

7. Brókerbotrányok

7.1. Buda-Cash Brókerház Zrt.

A Buda-Cash a három legnagyobb forgalmú független brókertársaság egyike volt, 1995-ben alapították, 11 vidéki irodával és 200 alkalmazottal dolgozott. Tulajdonosai magyar magánszemélyek voltak: Pintér Zoltán (többszörös milliárdos), Gyarmati János (nem azonos a volt Globexessel, akivel Rogán Antal összekeverte), Pál Gyula, Tölgyesi Péter¹⁷ (nem azonos az ismert politológussal) és Varga Péter.

2013-tól bankokat is tulajdonolt, a takarékszövetkezeti integráció alól kimenekültek kérték bankká minősítésüket, amit mintegy féléves vizsgálat után az MNB engedélyezett számukra. Négy regionális bankot alakítottak ki 11 takarékszövetkezetből:

- Észak-magyarországi Regionális Bank Zrt. – Miskolc székhellyel,
- Dél-Dunántúli Regionális Bank Zrt. – Pécs székhellyel,
- Dél-Dunántúli Takarékszövetkezet Bank Zrt. – Kaposvár székhellyel,
- Buda Regionális Bank Zrt. – Herceghalom székhellyel.

E bankok összesített mérlegfőösszege 2013-ban 189 milliárd forint volt, és ez év végén 128 milliárd forintos betét-, valamint 79 milliárd forintos hitelállománnyal rendelkeztek. A betét-hitelarány tehát nagyon is biztonságosnak bizonyult e bankcsoportnál. A feltárt vizsgálatok alapján ők a csődnek az áldozatai voltak és nem a forrásai.

---

¹⁷ Élettársa egy kereszténydemokrata képviselő lányának, akitől gyermeke is van. Hargitai János azzal védekezik, hogy nem tud semmit „veje” ügyleteiről, az elmúlt évben is csak háromszor ha találkozott vele.

A bróker cég rekonstruálható bedőlésének a története

1. *Ellenőrzési előzmények* A BC-nél nagyobb átfogó vizsgálatot 2010-ben hajtott végre a PSZÁF, ekkor nem tárt fel semmi különös, figyelmet érdemlő eseményt. Még ez év szeptemberében 3 millió forintos bírsággal sújtotta a céget az akkori vezető, Szász Károly, adatszolgáltatási problémák miatt.

Mint említettük, a Magyar Nemzeti Bank¹⁸ a bankká válás engedélyének megadásához hosszan vizsgálta 2013-ban a takarékszövetkezeteket és a befogadó, tulajdonossá váló BC-t is a tőkemegfelelés szempontjából. A vizsgálatok után az engedélyezést ugyanaz az MNB elnökhelyettes adta ki, aki 2015. február 24-én sajtótájékoztatón jelentette be a BC működésének felfüggesztését.

2015. január 15-én kisebb vizsgálatot hajtott végre az MNB, de semmilyen főben járó bűnt nem talált, csak kisebb kifogásokat emelt.

2. *Február 22-én (éjjel?!)* – a HVG értesülései szerint – a cég Ménesi úti székházánál nagy volt a sürgés-forgás. Ez azért volt feltűnő, mert vasárnapra esett. Lehetséges, hogy a cégvezetők megpróbáltak dokumentumokat eltüntetni, megsemmisíteni. Ez az értesülés bizonytalan, mint az is, hogy az MNB - a nagy vizsgálat megkezdése előtt – a BC bankoknál folytatott ellenőrzéseket a tapasztalt szokatlan értékpapír-tranzakciók miatt. Így jutottak el a BC anyacéghez, s döntöttek az átfogó vizsgálat megindításáról.

3. Időponthoz nem tudjuk pontosan kötni, csak annyit tudunk bizonyosan, hogy nem sokkal február 23. előtt történhetett az, amikor a BC vezetői meghallgatást kértek az illetékes minisztériumtól, ahol egy államtitkár fogadta őket. Ez minden bizonnyal a Nemzetgazdasági Minisztérium lehetett, a fogadó partner pedig Orbán Gábor (a későbbiekben is ő képviselte a felügyeleti szervet). Ez alkalommal a cégvezetők ismertették (megvallották) problémájukat, de azt a választ kapták, hogy a meghallgató nem tud közvetíteni. Nem tudni, hogy ki felé kellett volna, de valószínű, Orbán Viktor segítségét kérték, amihez anyagi támogatás is kapcsolódott volna.

Ezt a költségvetési és makrogazdasági folyamatokat jól ismerő Orbán Gábor – a későbbi eredmény láttán feltételezhető: visszautasította. A szál azonban itt megszakadt,

---

¹⁸ Már magába olvasztva a PSZÁF-t.

vélelmezhetően Vargáék nem tájékoztatták a kormányt és Orbán Viktort sem, mint ahogy az MNB-nek sem szóltak. Az előbbire abból következtetünk, hogy Orbán Viktor a február 25-i kormányülésen adta ki a feladatot a jelenlévőknek, hogy nézzék át, van-e állami pénz a BC-nél, s ha igen, akkor azt vegyék ki onnan.

Ezt a pontot csak azért emeljük ki, hogy megvilágítsuk a miniszterelnök felkészültségét, érintettségét. Orbán Viktor, amikor a Quaestor csődjének ismertté válását követően Sopronban eldicsekedett azzal, hogy ő adott utasítást a kormánytagoknak az állami pénzek brókercégekből való kimentésére, akkor azt állította, hogy a feladat valamennyi brókercégre vonatkozott, mert akkor az utcán már hallani vélte, és jó megérzése, „életösztöne” volt, hogy a BC után további bedőlések is lesznek, a közpénzt viszont menteni kellett. Ezzel kívánta védeni Szijjártó Pétert, aki a Quaestor csődje előtt kimentette a KKM-hez tartozó, Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt. állampapírokban lévő vagyont (3,8 milliárdot kapott készpénzben – teljesen szabálytalanul). Ezzel viszont Orbán magára húzta a bennfentes kereskedés vádját – korántsem alaptalanul. Később – a Hungária Értékpapír Zrt bedőlése után - Fazekas miniszter úrtól megtudtuk, hogy a minisztérium tartalékgazdálkodási cégének (TIG Nonprofit KFT) 410 millió forintját azért nem vették ki a Hungáriától, mert a kormányfői utasítás csak a BC-re szólt, és nem minden brókercégre. Állítását annál is inkább el kell fogadnunk, mert érthetetlen, hogy a február 25-i kormányülést követően miért csak március 5-én kap észbe a KKM (Külügyminisztérium) vagyonelemének mentése érdekében. Ám, ha ez igaz - már pedig valószínű, hiszen az Orbán-vezérelte NER-ben mindent nagyon pörgősen kell végrehajtani, s ha pénzről van szó, akkor ez még külön érdek is -, akkor Orbán Viktor vagy nem tudta, mit beszél, vagy tudta, és a törvényeket - törvénykezés nélkül is - áthághatónak vélte. Február 25-én ugyanis már semmiféle pénzt nem lehetett a BC-től kivenni (vagy igen?!), február 26-tól pedig – s erről február 25-én kellett a döntésnek megszületni - 60 ezer forintra korlátozták a DRB bankoktól igényelhető összeget. Lehet, hogy a miniszterelnök bennfentes kereskedéssel nem vádolható, de egyéb dolgokkal igen. Értjük be ennyivel.

4. Február 23-án, hétfőn reggel kiszálltak az MNB ellenőrei a BC-hez, akik tudtak az ötévenkénti átfogó vizsgálat esedékességéről. A vizsgálatot végzők adatszolgáltatásra kérték az igazgatókat, ám azok azt megtagadták. Lehetséges azért, mert a kért információk már nem voltak meg. Valószínű inkább azért, mert abban bíztak, hogy az MNB elnökhelyettesének tett önfeljelentéssel még tudnak magukon valamit segíteni. Aznap a Windisch László elnökhelyettesnél tett látogatáson Tölgyesi Péter és Gyarmati János bevallotta, hogy több mint tíz éven keresztül valamennyi felügyeleti adatszolgáltatást meghamisítottak, és a cégnek kb. 100 milliárd forintos hiánya van.

5. Ezt követően, még *február 23-án Windisch László* kihívta a rendőrségi nyomozókat, és pár soros feljegyzést adott át nekik. Ebben mindössze az állt, hogy az MNB ellenőrei kiszálltak a céghez, de információkat nem kaptak, viszont T.P. és GY. J. soron kívüli találkozón bevallották a cég sarát.

A tőzsde zárása után a rendőrség bezárta a céget, és a brókereket nem engedték ki.

6. *Február 24-én reggel* az MNB felfüggesztette a BC működését és vele a tulajdonilag szorosan összefonódott bankok tevékenységét is. Felügyeleti biztosnak Jendrolovics Pált nevezték ki, és a Pénzügyi és Stabilitási Tanács (PST) felügyelői megszállták az intézményeket.

7. *Windisch László február 24-én* sajtótájékoztatót hívott össze, amelyen a következőket közölte:

- 100 milliárd forintos hiányt találtak,
- a DRB bankoknál 100 ezer ügyfél van,
- a brókercégnél 15- 20 ezer ügyfelet tartanak nyilván,
- a chf robbanásakor több mint 10 milliárd forintot vesztek,
- a bank csalása 15 éve folytatólagos volt,
- hamis volt az adatszolgáltatás és az analitika.

Ezek a hírek sokakat sokkoltak, a piac nem is hitte el a 100 milliárd forintot; ilyen nagyságrendű brókerbotrány még nem volt Magyarországon. Voltak, akik nem lepődtek meg, mondván a cég folyamatosan magas hozamokat ígért, 10 százalék felettieket, amit lehetetlen volt teljesíteni. Azonnal firtatni kezdték a felügyelet szerepét, amire az volt az MNB válasza, hogy most új módszereket alkalmaztak, és így sikerült kimutatni csalárd ügymenetet. Ezzel vélte elhárítani magától az MNB a felelősséget. Állításuk két okból is hazug volt. Egyrészt, mert amit Windisch a sajtótájékoztatón előadott, az nem a felügyelet munkájának eredménye volt, hanem a cég vezetőinek vallomásából származott. Másrészt – mint később Binder Lászlótól, a felügyelet szóvivőjétől megtudtuk - az új módszert az jelentette, hogy az ellenőrök kiszálltak a helyszínre és ott tájékoztak az adatok felől. Ebben viszont semmi újdonság nem volt, korábban is ez volt az ügymenet.

8. *Február 25-én* Varga Mihály a Hír-tvben bejelenti, hogy a kormány bizottságot állított fel a károk felmérésére és a felelősök felderítésére.

Ezen a napon adta ki az utasítást Orbán Viktor, hogy a kormánytagok nézzenek szét, van-e benn ragadt pénzük a BC-ben. Ez a dátum azonban elég bizonytalan, Lázár és Giro-Szász sem tudta tisztázni, lehetséges, hogy március 4-e volt az utasítás napja. Valószínűsíthető az is, hogy mindkét kormányülésen figyelmeztetett Orbán Viktor, a február 25-in a BC-ről, a március 4-in pedig a Quaestorról és talán a Hungáriáról is. Az utóbbit támasztja alá az, hogy egy fideszes parlamenti képviselő március 4-én elárulta egy Index újságírónak: a következő a Hungária és a Quaestor lesz – ilyen pontosan. (Ám ezt az értesülést csak március 25-én tudta meg a nagyközönség.)

9. *Február 26-án* ügyfelenként 60 ezer forintra korlátozták egy millió forintról a bankoktól 90 napon belül felvehető pénzt. A bankok 1138 cégnek vezettek számlát, ezek még bérfizetéshez sem jutottak forrásokhoz. A NAV méltányos elbírálást ígért a később teljesítőknek.

10. *Február 27-én* Windisch László újabb sajtótájékoztatót tartott, amelyen bejelentette, hogy 90-100 milliárd forint a meghamisított és a tényleges állomány közt a különbség, ebből 60-65 milliárd a bankok, 30 milliárd forint a BC ügyfeleinek számláiról hiányzik. Meghamisították a nyilvántartási rendszert. De hogy miképpen, arról csak feltételezések vannak (piramis játékot folytattak, titkos veszteségszámlát vezettek, az ügyfeleknek kisebb nyereséget és nagyobb veszteséget mutattak ki a valóságosnál, egyszerűen eltüntették a számlákról a pénzt, elvették a megbízók pénzék, de nem teljesítették ténylegesen a megbízást stb.)

11. *Március 2.* az MNB visszavonta a bankengedélyeket, bejelentette a felszámolásukat, közölte, hogy az OBA 20 napon belül kifizeti a lakossági és vállalkozói betétek biztosított részét, ügyfelenként max. 30,4 millió forintot. Az OBA-nak ehhez nem volt pénze (103 milliárd forintot kellett a károsultaknak kifizetni), mert 2014-ben 120 milliárd forintos kártérítés kifizetésének tett eleget. Az MNB azonban jelezte, hogy a bankok későbbi befizetéseit – amivel az alapot feltöltik – meghitelezi. Bejelentették, hogy a piac több szereplőjénél előre hozzák a tervezett vizsgálatokat.

Kiderült, hogy az OBA nem fizet az önkormányzatoknak és államigazgatáshoz kapcsolódó alapoknak sem. Így ragadt benn 84 önkormányzat pénze, továbbá a két egészségpénztáré, a Honvédé és a Pro Vitáé. (Az előbbi a titkosszolgálatoké volt – ennyit arról, hogy Orbán

Viktor mit szimatolhatott meg előzetesen a bróker-bedőlésekről.) A kormány – nagylelkűen – 245 millió forintot ajánlott meg 67 település önkormányzatának, ahol 4 milliárd forint volt a befagyott forrás.

12. *Március 4-én* az MNB visszavonta a brókercég engedélyét és kezdeményezte a felszámolást, mert az nem tudja tartozásait a vagyonából kiegyenlíteni. Kiderült, a bankok 62 milliárd forintos megbízást adtak a brókercégnek állam-papírvásárlása, de az a leltározáskor ennek a töredékével sem rendelkezett. A valóságos pénzből fiktív papírokat vettek a 7920-s ügyfélszámú Karácsony Miklós számlájára, aki nem létezett, adatai fiktívek voltak. Valószínű más ügyletekhez is őt használták, feltételezhetően a bankok feltőkésítéséhez is.

13. *Március 6-án Orbán Viktor* szokásos reggeli rádióinterjújában előadta, hogy ha a kormány irányítaná az igazságszolgáltatást, akkor az elkövetők már bilincsben lennének. Ezt feltehetően annak a társadalmi felháborodásnak a leszerelésére szánta, amely joggal vetette fel, hogy március 2-ig, tehát a botrány kitörése óta eltelt egy hét alatt a cégvezetőket még csak ki sem hallgatták.

14. *Március 9-én* – két héttel az ügy kirobbanását követően – négy cégvezetőt előzetes letartóztatásba vettek – általános vélekedés szerint a kormányfő kijelentésének nyomására.

És ami idáig vezetett...

A cégvezetők a történetet 1997-tel kezdték, az ázsiai piacok bedőlésétől keletkeztek első veszteségeik, ezt követte az orosz válság, majd az újabb 1999-es ázsiai válság. 2000-re már 5 milliárddal voltak mínuszban, és ekkor dönteniük kellett: csődöt jelentenek vagy előremenekülnék. Az utóbbit választották, de a bővülő hálózat költséges volt, 2004-ben már 20 milliárdos volt a hiány, de senki nem látta. Ez nyilván erőt adott nekik a továbbiakhoz. Megúszták a hozzájuk kapcsolt bankok engedélyeztetése kori vizsgálatot is, 2015 elejére a deficit 85 milliárdra duzzadt, s ekkor ütött be a svájci frank felértékelődése, amiből a devizaügyletek miatt több mint 10 milliárd forintos veszteség pakolódott rá a már amúgy is óriásira nőtt deficitre.

Források a Buda-Cash csődjéhez:

http://index.hu/gazdasag/2015/02/26/ez_lehet_a_nagy_buda-cash-rejtely/

http://hvg.hu/gazdasag/20150226_Onfeljelentesrol_suttognak_a_BudaCash_bo

<http://gepnarancs.hu/2015/02/varga-mihaly-a-munkabizottsag-felulvizsgalja-a-buda-cash-ugyet/>

http://hvg.hu/gazdasag/20150227_Ertkepapirokat_keres_a_BudaCashnel_ket

<http://www.origo.hu/gazdasag/20150227-84-onkormanyzat-szamlaja-banja-a-buda-cash-botrany.html>

http://index.hu/gazdasag/bankesbiztositas/2015/02/27/mas_bankok_is_szivnak_a_buda_cash_miatt/

<http://fn.hir24.hu/penzugy/2015/02/27/brokerbotrany-felduhodott-emberek-koveteltek-a-penzuket/>

http://vs.hu/gazdasag/osszes/mit-csinalt-a-buda-cash-hogy-szazezer-ember-penze-ugrott-0227?utm_source=hrkrs&utm_medium=rss&utm_campaign=main#!s6

<http://mno.hu/ahirtvhirei/lazar-ez-az-elmult-ket-evtized-legsulyosabb-buncselekmene-1274809>

<http://nol.hu/gazdasag/a-buda-cash-csomo-1518775>

<http://nol.hu/gazdasag/oda-buda-cash-1518997>

http://www.napi.hu/tozsdek-piacok/buda-cash_vadalku_es_kettos_nyilvantartas.594553.html

<http://www.hirado.hu/2015/03/08/antali-karoly-volt-buda-cash-fb-elnok-elismerte-hogy-voltak-hianyosságok-a-cegnel/?source=hirkereso>

http://hvg.hu/gazdasag/20150309_60_milliardos_csalassal_gyanusitjak_a_Bud

<http://nol.hu/belfold/karacsony-miklos-bevasarolt-1521233>

<http://privatbankar.hu/ongondoskodas/17-eves-garazdalkodas-hogy-folytatodott-es-hogy-borult-a-bili-278925>

Sorban a következő bedőlt brókercég a Hungaria volt.

7. 2. Hungaria Értékpapír Zrt.

A brókercég a magyar értékpapírpiac elenyésző hányadát teszi ki, a részvénypiacnak mindössze 0,5 százalékát. Alapítója és tulajdonosa kezdettől fogva Seres István és Kecskés Lászlóné (Jolika) – 50-50 százalékos arányban. Seres István 2009-ben, Kecskésné 2013-ben nyerte el az év vállalkozója díjat. Seres István egyik közelmúltbeli interjújában azt fejtegette, hogy cégük nagyon konzervatív befektetési politikát folytat, ami kicsi, de biztonságos hozamot eredményez, s nekik ez így megéri, van erre kereslet. Deklaráltan jobboldalú kötődésűek voltak – mondták el kollégáik, jó önkormányzati és politikai kapcsolatokkal rendelkeztek.

A céget 100 millió forinttal alapították¹⁹ 1997-ben, mint Biztonság-Investment Befektetési és Értékpapír társaságot, majd 2004-ben 200 millió forintra emelték a tőkéjét, 2008-ban keresztelték át Hungaria Értékpapír Zrt-re. 2013-ben összes bevétele 757,79 millió forintot tett ki, amelyből 102 millió forintos mérlegszerinti eredmény adódott. Ennek kb. a kétharmadát osztalékként fel is vették. Ez az év egyébként nagyon eredményes volt a válság utáni esztendőkkel összevetve. Próbálkoztak a takarékszövetkezetek utódaival is üzletei kapcsolatot létesíteni, de azok a cégnél rendetlenséget találva elálltak az együttműködéstől.²⁰ Hozzájuk képest nyilván alulinformált volt a stratégiai igazgató és az MNB is, mert ők nem találtak problémát a vállalkozás működésében. Ez különösen annak a piaci pletykának az ismeretében furcsa, amely szerint, ha minden rendben lett volna a Hungáriánál, a svájci frank felértékelődése bedöntötte volna.²¹ De az is elgondolkodtató, hogy nem tűnt fel a felügyeletnek és a stratégiai igazgatónak sem, hogy a Hungaria Gold nevezetű kötvényt 9,5 százalékos kamattal ígérték, ami messze fölötté volt a piacon szokásosnak, és azt hangsúlyozták, hogy ha azt a portfólió-kezelésen belül veszik meg az ügyfelek, akkor vonatkozik rá a BEVA védelem (egyébként nem, szerintem, meg így sem).

A céget a médiában Sarkadi Szabó Kornél, stratégiai igazgató jelenítette meg, akinek állandó műsorideje volt az ECHO TV-nél. Sarkadi az utóbbi három évben dolgozott a cégnél, de – legutóbbi interjúja szerint – semmit nem tudott a cégen belüli csalárd folyamatokról. Figyelőbeli interjújából megtudhattuk, hogy nem tudott arról, milyen fedezetük van a céghez kapcsolódó vállalkozások kötvényeinek, és azok forgalmazásában milyen szerepet töltött be a Hungaria Értékpapír Zrt. Ez érthetetlen, hiszen ezek olyan elemi kérdések, amikkel egy stratégiai igazgatónak tisztában kellett volna lennie.

E bróker cég bukását – akárcsak a többiét – meglehetősen homályos és zavaros körülmények övezik.

- Február 24-én, a Buda Cash lekapcsolásakor megjelent egy híradócím: „Vizsgálat a Hungaria Értékpapír Zrt-nél” – ám ez alatt csak Matolcsy magyarázatait hallhattuk a Monetáris Tanács döntéseiről.

- Március 4-én az Index egyik újságírójának egy fideszes parlamenti képviselő elárulta, hogy a következő botrány a Hungaria és a Questor lesz. Ezt igaz, a portál csak

---

¹⁹ Pontosabban alakították át az 1993-ban alapított biztosításközvetítő vállalkozásukból.

²⁰ Az hírlett a tulajdonosokról, hogy Németországban és Ausztriában is sikeres üzleteik voltak, szintén 50-50 százalékban.

²¹ Ugyanezt állítják a Buda-Cashre is.

március 25-én hozta nyilvánosságra, mindenesetre utólag is arról tanúskodik, hogy valakik pontosan be tudták tájolni a brókerbotrány-mezőt.

Ehhez tartozik, hogy a cég ügynökei még ezen a héten nagyban agitálták a befektetőket, és azzal nyugtatták a klienseket, hogy náluk is jártak a felügyelők, mindent rendben találtak, és egy hét múlva megjelenik róla a közlemény. A Buda-Cash bebukása után az új budai székház aulájában megtartott cégrendezvényen azt hangsúlyozták, hogy nem értik, mi történhetett a BC-nél.

Ezzel szemben:

- Március 4-én kiderült, hogy hamisított pénztárbizonylattal 300 millió forintot vettek fel egy módosabb magánüggyféltől, Cegléden. Ezt azzal akarták elűzni, hogy félreértés történt, de a számlatulajdonos nem fogadta el, 24 órán belüli rendezést kért, de ezt István és Jolika már nem tudták megtenni. Feltételezhetően egy feketepénzket a cégnél elhelyező akarta kimenteni a forrásait, amíg lehet, de ehhez nem volt elég fedezet, ezért nyúltak máséhoz.

- Március 5-én a tulajdonosok már nem mentek be az irodába, hanem kora délután besétáltak az MNB-be, és nyilván vallottak. Ezek után....

- Március 5-én este az MNB vizsgálói megszállták a cég székházát, és másnap reggel

- március 6-án részlegesen felfüggesztették a tevékenységét, felügyeleti biztost neveztek ki és büntetőfeljelentést tettek, 5-6 milliárd forintra taksálva az elkövetési értéket.

- Március 6-án reggel az MNB feljelentése alapján kiszállt a Nemzeti Nyomozó Iroda és őrizetbe vett négy személyt, délben pedig előzetes letartóztatásukat indítványozta. Megjegyezzük, hogy ez az a nap, amikor Orbán Viktor a Magyar Rádióban kifogásolta, hogy még mindig nincsenek bilincsben a brókerbotrány elkövetői – amikor is a Buda Cash vezérekre gondol, de az igazságszolgáltatás ért az üzenetből, és azt kapja el, aki éppen kéznél van. Történetesen a „hungaristák” voltak bilincsközelenben.

- Így március 8-án, vasárnap, a nyomozást vezető bíró döntött a négy személy előzetes letartóztatásáról: ez a cég tulajdonosaira, a ceglédi irodavezetőre és a pénztárosra vonatkozott. (A pénztáros csak házi őrizetbe kerül.)

- Március 10-én az előzetesben lévő egyik női érintett, a ceglédi irodavezető, öngyilkossági kísérletet követett el cellájában – sikertelenül.

Nem tudjuk időben beazonosítani azt az információt, hogy valaki (vagy valakik) még a botrány kitörése előtt figyelmeztették a tulajdonosokat, hogy önként vallják meg cselekedetüket az MNB-nek, mint tették a Buda-Cashnél.

A céget 2011 októberétől folyamatosan ellenőrizte a felügyelet, 2013-ban átfogó vizsgálatot hajtott végre a felügyelet, amit 2014-ben utólagos vizsgálat követett, s egyik alkalommal sem állapítottak meg semmi kirívó szabálytalanságot. A svájci frank váratlan menetelését követően a jegybank nagyon részletes tájékoztatást kért tőlük is, amikor is nem lehetett mellébeszélni, de a felügyelet nem talált semmit. Legalább is nem jelzett vissza.

Egyértelmű, hogy az MNB csak követte az eseményeket, s nem pedig maga tárta fel. A hivatalos közleményekben az áll, hogy az MNB célvizsgálatot követően döntött a feljelentésről, amihez néhány óra állhatott a rendelkezésére. Nem kizárt, hogy a tulajdonosok vallomása alapján állapították meg az 5-6 milliárd forintos elkövetési értéket.²² Mindenesetre az MNB azzal próbálta a nagyközönséget nyugtatni, hogy ez az ügy eltörlül a Buda Cash botrány mellett.

Az is egyértelmű, hogy február 24. és március 6. között a Fideszen belül már voltak, akik tudtak a várható fejleményekről, ám erről nem értesítették még a baráti társaságokat sem. Lehetséges, hogy azért nem, mert már nem tartották barátjuknak egykori párttársukat. Így ragadhatott benn a pénze a cégnél a százhalombattai, a fóti, az alsónémedi (fideszes) önkormányzatnak²³, és a Földművelési Minisztérium cégének is (410 millió forint), amelyet az az államtitkár kezelt, aki néhány évvel korábban a cég alkalmazottja volt.

Amit ez ideig tudunk a cégnél történekről az az, hogy ugyanazt a piramis játékot folytatták, mint a Buda-Cashnél, csak nem olyan szofisztikáltan, nem az informatikai technika felhasználásával, hanem hagyományos módon, kockás füzetbe jegyezve fel a követeléseket és tartozásokat.

Előzetes vélemények szerint a budapesti központban minden rendben van, a piramisjátékot Cegléden üzték a Biztonság Trade cég keretében. A tulajdonosok a városban

---

²² Március 10-én Windisch László arról nyilatkozott, hogy 1 milliárd a kár és 5-6 milliárd további lehet még kötvénykibocsátásra visszavezethetően

²³ Az önkormányzatok 6-8 százalékos felárat kaptak a jegybanki kamat felett.

és környékén évek óta kölcsönöket vettek fel magánszemélyektől, egyéni vállalkozóktól és kkv-któl is. Ezek után évi 20-30 százalékos kamatot ígértek, de az ügyfelek ezekről értesítést nem kértek, és nem is kaptak.

Források a Hungária Zrt. csődjéhez:

<http://fn.hir24.hu/penzugy/2015/03/06/itt-az-ujabb-brokerbotrany-penz-az-ablakban/>

http://www.portfolio.hu/vallalatok/ezt_kell_tudni_az_ujabb_brokerbotrany_szereplojerol.4.2.11064.html

<http://444.hu/2015/03/10/az-mnb-boritott-a-buda-cash-a-quaestor-es-a-hungaria-ugyeben-is-szazmilliardokat/>

7. 3. Quaestor Értékpapír-kereskedelmi és Befektetési Zrt.

A Quaestor cégcsoportot a kilencvenes évek elején alapította Tarsoly Csaba, a felesége, Rónaszéki Erika és édesapja, Tarsoly Vince. 2013-ben a jegyzett tőke 4,5 milliárd forintot tett ki, a saját tőke 10 milliárdot. A befektetett tárgyi eszközök értéke 45,5 milliárd forint volt, 39 milliárd forint forgóeszközökben és 16,9 milliárd egyéb eszközökben. A cég tartozása 94,5 milliárd forintra rúgott. Portfólijában volt a győri ETO stadion, élménypark, bevásárlóközpont, szálloda a Mátrában, Leányfalun, lakópark, üdülőkörb. A teljes csoport 800 főt foglalkoztatott, és tevékenysége nagyon széles körre terjedt ki: kötvénykibocsátás, portfólió-kezelés, filmipar, idegenforgalom, ingatlanfejlesztések, kereskedőházak üzemeltetése Moszkvában, Isztambulban stb. A botrány kitörése előtt a cég tulajdonosai közt volt a liechtensteini bejegyzésű Insula Management Establishment – valószínű szintén Tarsoly Csaba birtokát képezte.

Ellenőrzési előzmények

Quaestor Értékpapír-kereskedelmi Cég 2013 nyarán esett át átfogó felügyeleti vizsgálaton, ahol nem kapott semmiféle feddést sem. 2014 októberében ismét engedélyezték neki az előző évben már 70 milliárd forintra megemelt keretű kötvény-kibocsátást²⁴, amihez szintén vizsgálatnak kellett kapcsolódnia. Ugyancsak ez év novemberében kapott hozzájárulást – szintén ellenőrzés után – a Credigen bank megszerzéséhez. Az is felmerült – Szijjártó Péter erőltette -, hogy a Q. lesz az Eximbank nemzetközi kötvény-kibocsátója, ám ehhez már nem

---

²⁴ 2007-től 2012-ig évi 50 milliárd forintra volt engedélye.

járultak hozzá, a bank igazgatója, a Matolcsyval jó kapcsolatban lévő Nátrán Roland – többek szerint – emiatt mondott le.²⁵

A piacon már két éve latolgatták, hogy meddig tudja folytatni kötvényeladásait a cég, mert egyrészt a magas hozam, 2015-ben 6,5-7 százalék, másrészt a folyamatos visszaváltás ígérete (ez normális menetben lehetetlen lett volna, hiszen a fedezetek illikvidek voltak) egyaránt piramisjátékra utalt. Komoly intézményi befektetők nem is vásárolták a Q kötvényeit. Mindezek okán jogos a kérdés: a felügyelet süket és vak volt?

Windisch László előadásában a Q-ra úgy bukkantak, hogy a BC bukása után minden befektetéssel foglalkozó pénzügyi intézménynél célzott vizsgálatokat kezdtek, a teljes szerverállományokat a helyszínen lementve.

A továbbiakat annak alapján összegzem, amit a későbbi információkból logikusan össze tudtam rakni, a sajtóértesülések ugyanis nagyon kuszák voltak és a kormányzati zavaros kommunikációból következően tele voltak ellentmondásokkal.

A felgöngyölíthető események

A BC botrány kitörését követően – mint az egész pénzügyi rendszerrel, úgy a Q-ral szemben is megrendült a bizalom, és az ügyfelek egy része visszaváltotta kötvényeit, (napi 1-1,5 milliárd forint értékben), de volt olyan nap, amikor a nettó kötvényeladás történt. A Q vagy fizetett, vagy pedig 30 napos lejáratra vállalt teljesítést – mint ahogy a szerződésekben szerepelt. Március 6-án azonban egy intézmény 2,5 milliárd forintos keresettel állt elő, amit Q. már nem tudott teljesíteni. Erősen feltételezhető, hogy T.Cs. többször is hívta segítségkérésért mentorát, Szijjártó Pétert, aki elismerte, hogy beszélt a brókerrel, de igazán nem volt ideje rá. Annyi ideje azonban valószínű mégis volt, hogy T. Cs. jelezze: baj van. Ebből szivároghatott ki a fideszbeli értesülés: a következő bukás a Hungária és a Quaestor lesz. A Hungária március 6-án bukik is.

Március 5-én Magyar Levente a KKM államtitkára felhívta a KKM-hez tartozó Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt. vezetőjét, Kerekes Györgyöt, hogy keressen más értékpapír-számlavezetőt a Q. helyett. Kerekes ajánlatokat is kért más befektetőktől – nyilván

---

²⁵ Ti. nem értett egyet azzal, hogy takarékosági megfontolásokból a nagy tekintélyű hiteles nemzetközi kibocsátókat egy, a piacon senki által nem ismert cég váltsa fel (ebből a Q-nak persze többmillió jutalék esett volna le).

nem értesítették arról, hogy baj van és gyorsan kell lépnie, hanem ő szabályosan járt el. A KKM április elején előadott változata szerint Benkő Szilárd szólt a Q-nak, hogy a március 9-vel kezdődő héten megszüntetik a Kereskedőház számláját a cégnél. Akár ez, akár az előbbi változat történt, az eredmény ugyanaz lett: március 9-én, a Q. öncsőd-bejelentése előtt néhány órával (!) megjelent a Kereskedőház számláján az 3,8 milliárd forint, amely a Q-nál lévő állampapírok állományát jelentette. Ez a Kereskedőház vezetőit is meglepte. Ahhoz ugyanis, hogy az állampapírokat visszavásárolják Kerekes Györgynek össze kellett volna hívni a közgyűlést és csak annak hozzájárulásával kérhette volna fel a Q-t az értékpapírszámla megszüntetésére. Erre azonban nem került sor, hanem nyilvánvaló, bennfentes információk alapján, szabálytalan kézi vezérlés történt annak érdekében, hogy Sz. P. reputációját és pénzét mentsék.

A Q-nak tehát tényleg voltak likviditási problémái március 6 után, de márc. 9-re fel tudott szabadítani még 3,8 milliárd forintot. Mivel ez csak a tőkét jelentette, Kerekes György feljelentette őket hűtlen kezelés miatt és bejelentette, hogy 300 millió forintos hozam még jár a Kereskedőháznak.

Miután Tarsoly Cs. látta, hogy szorul a hurok, március 8-án, vasárnap, válságértekezletet tartott a cégnél. Ez alkalommal még azzal nyugtatta a résztvevőket, hogy bemegy Sz. Péterhez, aki segíteni fog neki például azzal, hogy eljuttatja a levelüket Orbán Viktornak.

Március 8-án elhunyt Szilágyi András, a KKM beruházási főosztályvezetője; „öngyilkosság áldozata lett”. Szilágyit két héttel perui nagyköveti kinevezése előtt érte a halál. Elmondások szerint Szilágyi egész életében e nagyköveti poszt elérésére vágyott.

Lázár csak márc. végén ismerte el, hogy létezett Tarsoly Cs. levele, de az nem tartalmazott mást, mint amit a jegybanknak írtak. Ez azért nem lehet igaz, mert T.Cs. olyan megoldást javasolt a levélben Orbánnak – a politikai botrányt és bukást elkerülendő –, amihez a jegybanknak nem volt köze, egyszerűen nem tartozott rá. T.Cs. megoldása az volt, hogy adjon a kormány nekik hitelt, ebből ők állampapírokat vesznek, így a pénz visszamegy a Kincstárba, a kötvényeket pedig átadják az ügyfeleknek, akik jó papírokat kapnak. Az állampapírok fedezetéül 300 milliárd forintos jövőbeni értékű fedezetet ajánlott fel. Adataik alapján valószínű 200 milliárd forintos állami hitelre számított. Az államnak – ebben a

konstrukcióban – tehát nem egyszerre kellett volna helyt állnia, hanem elnyújtva, amikor az ügyfelek beváltják az állampapírjaikat. A levél március 9-én kelt, a MEH március 10-én iktatta, és erre Orbán Viktor március 9-én válaszolt. Lehet, hogy tényleg azonnal nemet mondott a kormányfő, de inkább annak adunk valószínűséget, hogy kiszignálta Vargára, Varga pedig Orbán Gáborra.

Orbán Gábor március 10-én fogadta T.CS-t, aki ekkor tudta meg az elutasítást. A hivatali ügymenetet tartva Orbán csak ekkor válaszolhatott T.Cs-nak.

Március 9-től már egyes Q.cég vezetését a büntetett előéletű, szakképzetlen közmunkás Orgován Béla vette át Rónaszéki Erikától.

Március 9-én késő este a Q. kötvénykibocsátó cége, a Q. Financial Hrudira öncsödöt jelentette arra hivatkozva, hogy a BC összeomlása után likviditási problémái keletkeztek, de a fedezeteik elégségesek a követelések kielégítésére. Ezt a tájékoztató papírt a MNB vizsgálódó felügyelője is aláírta. Ha ez igaz, akkor egyértelmű az összejátszás az MNB és a cég között. Az öncsöd ugyanis, mint március második felére kiderült, kamu volt, de az ekkor beadott öncsöd kérelmet sem fogadta el a Cégbíróság, mert nem felelt meg az előírásoknak.²⁶ A kamuzás azonban lehetővé tette, hogy ennek örve alatt további kifizetések történjenek bizonyos számlákról.

Másnap reggel a likviditási problémáról szóló hír jelent meg a sajtóban, de még a délelőtti folyamán Windisch László tájékoztatót tartott a parlament gazdasági bizottságában, bejelentette, hogy az cég az MNB engedélyezett 60 milliárd forintos kötvénykibocsátását 150 milliárddal még kiegészítette, ezért részlegesen felfüggesztették a Q. működési engedélyét, kifizetési zárlatot rendeltek el, értesítették a nyomozó hatóságokat és felügyeleti biztost rendeltek ki. A kifizetések azért folytatódhattak egyes vélemények szerint, mert létezett olyan értékpapír-konstrukció, ahonnan ez lehetséges volt, és csak a felszámolási vagy csődeljárás szabályai megszegésének vannak büntetőjogi következményei.

Március 10-én azonnali hatállyal felmondta a KKM a moszkvai és az isztambuli kereskedőház működtetéséhez Q-nak adott engedélyt. Megjegyezzük, hogy Sz. P. február 28-án azt válaszolta írásban Mesterházy megkeresésére, hogy nem látja okát a moszkvai vízumközpont tevékenységének felülvizsgálatára.

---

²⁶ Elképzelhetetlen, hogy a Q. nem talált egyetlen olyan jogász sem, aki képes lett volna a beadvány szabályszerű előállítására. Nyilvánvaló, hogy itt is időhúzás volt a cél.

Március 16-án T.CS. közgyűlést hívott össze, átrendezte a tulajdonviszonyokat és apjával együtt lemondott, minden döntési jogot Orgován Bélára testált át. A cég jegyzett tőkéjét 5,2 milliárd forinttal megemelték a Hurrirától kapott kölcsönből, vagyis az ügyfelek pénzéből, ami nyilvánvaló lopás volt, és a kisbefektetőket kártérítési esélyeit még inkább rontotta. Ám mindez a vizsgálatot folytatóknak nem tűnt fel, nem szűrt szemet.

Március 26-ig a rendőrség ismeretlen tettes ellen folytatott nyomozást, T.Cs-t még nem hallgatta ki, aki közben azt hangoztatta, hogy a cégcsoportnak van elegendő vagyona az ügyfelek kártalanításához. Időközben kiderült, hogy a főügyész lányának élettársa T.CS. személyi titkára, így sokak számára érthetővé vált az egyébként érthetetlen időhúzás. A politikai nyomás azonban erősödött – közeledve a tapolcai választás időpontjához (ápr. 12.) is.

Március 26-án, csütörtökről péntekre virradóan őrizetbe vették T.CS.-át, akinek ekkorra már semmi vagyona nem volt., s aki március 25-én visszavette a cégvezetést Orgován Bélától. Ekkor írt levelet SZ.P-nek és vállalta a felelősséget a pénzügyi szabálytalanságokért.

Március 27-én reggel Orbán Viktor már megint előreszaladt a véleményével amikor rádióban bejelentette, hogy „végre itt is eljutottunk az előzetes letartóztatásig”. Erről ugyanis csak március 29-én döntött a bíróság, a második tárgyalás után. S ekkor indították meg a csődeljárást is.

A netes média egészen szokatlanul alapos figyelemmel követte a Quaestor ügyét:

<http://444.hu/2015/03/10/150-milliardnyi-fiktiv-kotvenyt-adhatott-el-a-quaestor/>

<http://444.hu/2015/03/10/az-mnb-boritott-a-buda-cash-a-quaestor-es-a-hungaria-ugyeben-is-szazmilliardokat/>

http://index.hu/gazdasag/2015/03/10/mnb_a_quaestornal_is_meghamisithattak_az_adatokat/

<http://fn.hir24.hu/penzugy/2015/03/10/brokerbotrany-az-mnb-torvenyi-szigoritast-javasol/>

http://hvg.hu/gazdasag/20150310_Igy_csalnak_a_brokercegek_a_jegybank_szer

http://www.portfolio.hu/vallalatok/ezert_van_oriasi_bajban_a_quaestor.211193.html?utm_source=hirkereso_es_kapu&utm_medium=portfolio_linkek&utm_campaign=hiraggregator

<http://www.origo.hu/gazdasag/20150310-nem-tudja-kifizetni-az-adossagait-a-quaestor-csoport.html>

<http://nol.hu/gazdasag/ilyen-ez-a-szektor-zar-alatt-a-quaestor-1521219>

<http://privatbankar.hu/penzugyek/ezert-nagyobb-a-baj-quaestornal-mint-a-buda-cashnel-278841>

<http://privatbankar.hu/ongondoskodas/17-eves-garazdalkodas-hogy-folytatodott-es-hogy-borult-a-bili-278925>

http://hvg.hu/gazdasag/20150313_Meg_mindig_kovalygunk_a_tortetek_utan

http://egyenlito.blog.hu/2015/03/25/hogyan_dontotte_be_orban_a_brokerceget_amelyet_szijj_arto_kozpenzbol_finanszirozott

<http://www.stop.hu/belfold/quaestor-ugy-a-pm-orban-viktor-kijelentese-miatt-tesz-feljelentest/1311836/>

<http://vastagbor.atlatszo.hu/2015/03/25/orkenyi-novellat-irtak-tarsolyrol-es-orbanrol/>

http://hvg.hu/kkv/20150325_A_Quaestor_megint_atvert_mindenkit?s=hk

<http://nepszava.hu/cikk/1052288-orbanekra-dol-a-brokerbotrany/>

<http://valasz.hu/publi/orgovan-bela-arnyeka-111004>

<http://cink.hu/en-meg-soha-nem-lattam-ekkor-benazast-orban-viktortol-1693549235>

http://index.hu/gazdasag/2015/03/25/a_fideszben_napokkal_korabban_tudtak_hogy_bajban_a_quaestor/

<http://magyarnarancs.hu/hirnarancs/vegzetes-bejelentest-tett-orban-a-quaestor-ugyben-ezzel-ki-is-nyirhatja-magat-94294>

<http://nol.hu/belfold/a-rendorseg-meg-mindig-hallgat-1524253>

http://mandiner.hu/cikk/20150327_m1_orban_mar_februarban_foglalkozott_a_brokerbotrannyal

<http://gepnarancs.hu/2015/03/az-allami-temetes-felelose/>

<http://gepnarancs.hu/2015/03/orban-nem-fog-lemondani-mert-o-egy-g-el-kell-hajtani-a-picsaba/>

<http://444.hu/2015/03/26/nagyon-durvan-terel-a-kormany-a-quaestor-ugyben/>

http://kettosmerce.blog.hu/2015/03/26/quaestor-ugy_tenyleg_kovetkezmenyek_nelkuli_ez_az_oroszag

<http://444.hu/2015/03/27/bar-a-kulugy-nem-verne-nagy-dobra-hogy-a-quaestoron-kivul-kikkel-uzleteltek-mi-eleg-szines-tarsasagot-talaltunk/>

http://hvg.hu/itthon/20150327_orizetbe_kerult_tarsoly_csaba

http://hvg.hu/gazdasag/20150326_A_nagy_Quaestorrejtely

<http://kapitalizmus.hvg.hu/2015/3/26/nehany-apro-kerdes-quaestor-ugyben/>

http://varanus.blog.hu/2015/03/26/orban_g_megszivattam_par_tizezer_embert_de_buszke_va_gyok_ra

<http://nol.hu/velemeny/eletosztan-1524509>

kronológia:

<http://444.hu/2015/03/27/igy-mentette-ki-par-nap-alatt-a-kisbefektetok-hata-mogott-a-sajat-penzet-a-kormany/>

http://index.hu/belfold/2015/03/27/orban_egy_nap_alatt_atlatta_hogy_ki_kell_venni_a_penz_t_a_quaestorbol/

http://index.hu/gazdasag/2015/03/27/quaestor_osszefoglalo_tortenet_botrany_brokerbotrany/

<http://www.origo.hu/itthon/20150327-quaestor-ugy-korabban-dontott-orban-mint-eddig-allitottak.html>

http://varanus.blog.hu/2015/03/25/quaestor_kozlegeny_megmentese

<http://www.portfolio.hu/vallalatok/megadta-magat-a-szijasartonak-atadott-ujabb-levelben-a-quaestor-vezer.4.211913.html>

<http://www.portfolio.hu/vallalatok/ki-fizet-a-quaestor-helyett.1.211971.html>

<http://www.portfolio.hu/befektetes/nem-akkor-vettek-ki-a-penzet-amikor-orban-mondta.3.211999.html>

<http://www.portfolio.hu/vallalatok/ki-a-brokerbotranyok-legnagyobb-felelose-szavazz.4.212163.html>

<http://kard.blog.hu/2015/03/30/lehet-e-a-quaestor-az-orban-simicska-haboru-hadszintere>

<http://www.hir24.hu/poszt-itt-publi/2015/04/01/lakner-zoltan-a-jovo-elkezdodott/>

7.4. A brókerbotránnyok általánosítható tanulságai

1. A csalássorozatok mindenütt évekkal ezelőtt kezdődtek, a BC-nél 15, a Q-nál kb. 10 tíz év sara gyűlt össze, és a Hungária sem a svájci frankpadló idei felrobbantásának lett az áldozata, ott is évek óta gyűjtögették a kölcsönadók pénzeit.
2. A csalássorozatok a piramisjátékok logikáját követték – az ismertnél talán kisebb, óvatosabb vehemenciával. A pénzt az ügyfelektől mindenütt átvették, ám ebből csak részben teljesítették a vállalt feladatot, vagy rossz befektetésbe forgatták. Vagy korábbi veszteségek lyukait tömték be, vagy felélték az értékpapír-számlákon összegyűlt ügyfélpénzek egy részét. A mértékeket és arányokat valószínű, soha nem fogjuk megtudni. Az ügyfeleket mindenütt az adott időbeli piaci szereplők által kínálnál magasabb hozamokkal kecsegtették és egyéb vonzó dolgokat is felajánlottak számukra. Egyre agresszívebb üzletpolitikát folytattak, extenzíven bővítették ügyfélkörüket, bankokra is kiterjesztve (BC. Q.) vagy legalábbis ilyen szándékkal

(H.). A bedőlésük előtti utolsó percekig biztonságos befektetőknek hirdették magukat, és még az utolsó napokban – amikor már tudták, hogy ég a ház - is készek voltak az ügyfelek pénzének, megbízásainak befogadására.

3. Sehol nem működött a megálljt parancsoló belső ellenőrzés. Vagy, mert a cégek felügyelőbizottságait és belső ellenőreit is átverték, vagy/és a belső kontrollt képviselők is be voltak avatva az ügyletekbe. Nem életszerű azt feltételezni, hogy a brókertársaságok munkatársai hosszú éveken keresztül semmiről sem értesültek, semmit nem tudtak.
4. Az ügyletekben nemcsak a cégek, de az értékpapír- és bankfelügyelet is csődöt mondott. Ellenőrzéseik során soha semmi komolyabb észrevétel nem bukott ki, holott minimum a piramisjáték szabályosságait érzékelniük kellett volna. Mind a három cégnél a közelmúltban is voltak ellenőrzések. Egyetlen esetben sem a felügyelet (az MNB) borított. A BC-nél a menedzsment jelentett (az NGM-nek és az MNB-nek is), a Q-nál Tarsoly Csaba adott le a KKM felé figyelmeztető jeleket, és mint utólag kiderült, H-nál is a tulajdonosok sétáltak be az MNB-be.
5. A felügyelet ezzel szemben, vagy éppen ezért, minden alkalmat megragadott annak a hangoztatására, hogy a lebukásokat ő derítette ki és fel az új módszerek alkalmazásával. Rogán Antal még addig is elmerészkedett a felügyelet védelmében, hogy az igazán hatásossá a PSZÁF MNB-be történő beolvasztását követően vált, vagyis minden Matolcsy érdeme. Erre csak annyit jegyeznénk meg, hogy az egyesítésre 2013 őszén került sor – a hatékony működést tehát előbb is fel lehetett volna mutatni.
6. A felügyelet – erősen gyaníthatóan – a két nagy ügy esetében együttműködött a botrányba keveredett cég vezetőivel. Erre utal az időhúzás, a BC-nél csak a vizsgálódások megkezdése utáni 10., a Q-nál a 17. napon hallgatták ki a bűnelkövetésben erősen gyanítható fő bűnösöket. A felszámolási eljárások is csak ezt követően indultak meg, addig tehát bármi megtörténhetett. S ennek az ellenkezőjét semmiféle csűr-csavarintós intézményi magyarázkodás sem fogja az emberek emlékezetéből kisöpörni. Egyedül a H-nál volt gyors intézkedés – talán nem véletlenül.

A vétkesek őrizetbe vételéről is Orbán Viktornak kellett gondoskodnia: amikor a politikai nyomás már tarthatatlanul erős lett, rádióinterjújában nem leplezte véleményét az igazságszolgáltatásról.

6. Hazugságok tömegével és arroganciával igyekezett a kimenteni magát a kormány a bennfentes kereskedés vádjá alól. Az általunk összerakottak alapján azonban nem fér kétség hozzá, hogy Orbán Viktor – mint azt maga bevallotta – bennfentes információk birtokában adott utasítást az állami pénzek kimentésére. Magyarázkodásával Lázár János minden befektetőt, akinek a pénze benragadt a brókercégeknél megalázott és gyakorlatilag lehülyézt, amiért nem voltak elég szemfülesek, nem működött bennük az „életöszön”. S ezzel a felelősséget is rájuk hárította.

7. A politikához kötődő szál mindenütt fellelhető, legnyilvánvalóbb a Q. esetében. A brókerek védettséget kerestek (és kaptak) a nagypolitikánál, a politika pedig pénzforrásra lelt bennük. Tipikus fináncoligarchia – magyar módra. Bár Rogán Antal mindent elkövetett, hogy a csalássorozatokot szocialista brókerbotránynak állítsa be, az igazság az, hogy ugyanezek a brókerek a szocikkal is üzleteltek, de az utóbbi években váltottak, hiszen a tűz, ahol melegekedtek átkerült a másik térféltre. Ma a Fidesz van kormányon, tehát a felelősség az övé.

8. Egyik ügy sem hasonlítható a Kulcsáréhoz, egyrészt ott száz fő alatt volt a sértettek száma, másrészt azok nagybefektetők voltak, harmadrészt pedig azokat a belga bank kártalanította.

9. Az ismert adatok szerint kb. 150-200 ezer sértett ügyfélről lehet szó a három esetben, de az érintettek száma ennél jóval nagyobb figyelembe véve a károsult vállalkozásokat és az önkormányzatokat. A kár értéke kb. 300 milliárd forintra tehető, a GDP egy százalékára. Megtérítésére sem az OBA-nak, sem a BEVA-nak nincs elégséges forrása, a javasolt – hitelből történő – kiegyenlítés tönkre vágja a pénzintézeteket, és sérti az EBRD-vel kötött bank-megnemtámadási megállapodást, azaz tovább rongálja a kabinet hitelességét.

10. A kormány nem volt felkészülve 2015 tavaszán erre a botránysorozatra. Arra készült, hogy a banki elszámoltatással és a forintosítással elért politikai sikerekkel feledtetni tudja a netadóból és az útdíjból felgyűlt blamáit. Az ellenkezője történt. Láthatóan a brókercégek sem voltak felkészülve a bukásra, az utolsó percig bíztak a kormány segítségében, amely ezúttal nem érkezett meg.

Van olyan vélemény, hogy a lavinát Simicska Lajos indította el, aki a brókerügyekben nagyon is járatos volt, neki tulajdonítják a Q. felépítését is. Elég volt néhány

milliárdot kivonnia innen-onnan, és a dominók eldőlték. Simicska ezzel nemcsak kormányzati egykori barátaira borította rá a húsos fazekakat, de Matolcsyra is, akit szintén célpontjának tarthatott. A magunk részéről nem tekintjük teljesen irreálisnak ezt a scenáriót.

ZÁRSZÓKÉNT

Amikor ezt az összegzőt befejeztük, éppen száz nap telt el a harmadik Fidesz-kormány első teljes évéből. Már a bevezetőben is utaltunk arra, hogy kivételesen kusza, áttekinthetetlen és ellentmondásokkal teli rövid időszak volt ez, s azt ígértük, hogy a legfontosabb csomópontok közül igyekezni fogunk jó néhányat alaposabban is elemezni. Szándékaink szerint a sok-sok történés közül ki tudtuk választani azt a tucatnyi ügyet, amely az új rendszer működéséből önmagában is számtalan lényeges összefüggést felmutatott. A zárszóban megkíséreljük tágabb keretek között is elhelyezni ezeket az összefüggéseket.

Útdíj, devizahiteles-mentőakció, bankvásárlások, brókerkáosz, paksi erőlködések, vasárnapi zárva tartás - s még a végére sem értünk az idei év legvitathatóbb és legtöbbet emlegetett kormányzati lépéseinek a felsorolására. Egyetlen esetben sem volt képes a kormányzat összefüggő, elfogadható magyarázatokkal előállni, kielégítően megmondani, hogy e konfliktusos ügyekben mit, miért tettek/döntöttek? Aminek persze sokféle magyarázata lehetséges, mi most beérjük a lehető legegyszerűbbel: egyszerűen szétesett a szakszerű kormányzati döntés-előkészítő munka, pontosabban szólva: össze sem állt a választások megnyerése utáni hónapokban. Hasonló fejtelenséget diagnosztizálhatunk az idei év első hónapjainak nemzetközi kapcsolatai tekintetében is: zavarba ejtően sokirányú, egymást számos alapvető vonatkozásban keresztező szándékokat erőltetett a külügyi politika, s a felfokozott aktivitás sem takarhatta el az elszenvedett kudarcok sorozatát. A médiapolitikában kieroszakolt strukturális változtatásoknak egyelőre nagyobb a kára, mint az előzetesen remélt haszna, igaz, hogy ezt az átalakítást kényszerhelyzetek megoldására találták ki.

Bármely ügynek a részleteit vesszük szemügyre, azt láthatjuk, hogy a kormányzati szervek megdöbbenően amatőr módon intézik a maguk ügyeit, rendre késlekednek. Az általuk megszült produktumok legtöbbször napokon belül hibás terméknek bizonyulnak, a magyarázkodások pedig több mint kínosak. Valamennyi kényszerhelyzet mögött csaknem

minden esetben ott húzódik a mindinkább totálissá terebélyesedő Simicska-Orbán-konfliktus. Egy éve látni azt, hogy e küzdelem sokkal több meglepetéssel szolgál, mint amire az előzetes csatározások alapján számítani lehetett. 2015 tavaszán azonban már másképpen kell fogalmaznunk: ez a mérkőzés elérte azt a szintet, amikor a várható veszteségek mértéke az egész eddigi Fidesz-rendszert megrendítheti. Több mint szembetűnő a kormányzó párton belüli ütközések, dezertálások, helyezkedések látványos megszapordása. S ha valakinek az okok felől kétségei lennének, annak érdemes megnéznie a Medián frissen publikált közvélemény-kutatása adatait: a kormány munkájával való elégedetlenség megítélésében egészen drámai fordulatot mutatnak az adatok, s most kétéves mélypontot értek el, főleg az elmúlt három hónap meredeken lefelé tartó trendjének köszönhetően. Mindettől korántsem függetlenül: páratlan iramban megnőtt azoknak az aránya, akik szerint Magyarországon inkább rossz, mint jó irányba mennek a dolgok. Az olló mintegy 40 %-pont, pedig ez a különbség ősszel még alig volt tíz. (HVG, ápr. 11. Bizalmitőke-vesztés, 8. o.)

De akad még egy mindennél egzaktabb mérési lehetőség is, mégpedig az, hogy a Fidesz sorozatban veszíti el az időközi választásokat. A veszprémi eredményekről már részletesen szoltunk, krónikánk befejezésekor került sor a hatalmas várakozásokkal övezett tapolcai csatározásra. Ennek részleteiről, a visszhangjáról, következményeiről majd a második negyedévet áttekintő összegzésünkben fogunk beszámolni. Ehelyütt megelégszünk annak a ténynek a rögzítésével, hogy immáron a Jobbik jelöltje is képes legyőzni a Fideszt – a saját legbiztosabb terepén is. S ez már a harmadik parlamenti szék elvesztését jelenti – töretlenül és folyamatosan.

Ezen a ponton érdemes a krónikaíró elemzőknek feltenni azt a kérdést, hogy mindez hogyan illeszkedik bele a 2010 tavasza óta, azaz ötödik éve tartó Fidesz-rendszer egészébe? A választ némileg megkönnyíti, hogy a hazai gondolkodók élvonalába tartozó elemzők közül az elmúlt időkből többen is megkísérelték a kibontakozó Orbán-rendszer lényegi jegyeit társadalomtudományi alapossággal leírni.

Ezen írások közül kétségtelenül Kornai János hatalmas terjedelmű esszéje nyújtja a legszélesebb ívben hasznosítható fogódzót – talán azért is, mert eleve a külföldi olvasóközönség számára foglalta össze a 2010 után kialakult rendszer lényegi jegyeit. Mondhatnánk, nincs benne semmi újdonság, azt szedte rendbe, amit már százan és százszor megírtak az elmúlt években. Ez igaz. De rendbe szedte, rendszerbe rakta, elméleti keretek közé illesztette az amúgy végtelen hosszúságú panaszlistát. Nem szándékoztunk tartalmi

ismertetést írni Kornai elemzéséről, aki ezt az összegzőt esetleg olvassa, az amúgy is ismerni fogja az ő munkáját is. (**Kornai János: U -kanyar Magyarországon. És. ápr. 3.**) Kornai akkurátusan egybe gondolja a demokrácia-leépítésének folyamatait, a centralizációs próbálkozások csokrát, az állami beavatkozás gazdasági jegyeit, a civil társadalom kiszorítását, a piaci viszonyok folyamatos korlátozását, a hegemon ideológia nevenséges újrakonstitúciójának kísérleteit, valamint a mindezt párhuzamosan kísérő külpolitikai helyezkedés szélhámoskodásait. Ezek alapján úgy véli, hogy Magyarország - az utódállamok demokrácia-keresési kísérletei között - elsőnek vett egy olyan hatalmas fordulatot, amit ő „U-kanyarnak” nevez. Ennek lényege az eredeti, 1989/90-es szándékok, célok teljes elvetéséből álló folyamat, amely „határozott léptekkel elindul az ellenkező irányba”. S ennek az új iránynak mi lehet a végállomása? A kérdésre még tétova és körülményes választ ad, szerinte valami olyan rendszer, ami se nem demokrácia, se nem diktatúra, hanem egyfajta autokrácia, amely a külső kényszerek kedvéért igyekszik nagyon sok mindent megőrizni az első húsz év vívmányiból, de csak a látszatok szintjén. Azt hisszük, hogy az újkori Orbán-rendszer leírásához Kornai nagy lélegzetű munkája még sokáig szolgál majd elsőrendű forrásként. Még akkor is, ha sok-sok kérdést zárójel között hagy, pl. azt is, hogy miképpen mehetett végbe ez a nagyszabású elkanyarodás?

Kornaitól nem is várhattuk volna el, de mi megtehetjük, hogy felhasználjuk az általa kijelölt rendszer-kereteket az elmúlt negyedévi örökségek magyarázatához is. Az összefoglalónkban részletekbe menően bemutatott kormányzati baklövések majd mindegyike olyan horderejű volt, hogy a magánbeszélgetésekben és a médiában nem véletlenül hangzik el: „egy normális országban, egy ilyen kormány már régen megbukott volna...” Nálunk pedig semmi jele sincs az esetleges kormányválságnak... Azt hisszük, Kornai levezetése bizonyos fókuszra is magyarázat lehet, mert az U-kanyar politikai/gazdasági/ideológiai keretei az első években kellően erős rendszeralapokat teremtettek ahhoz, hogy velük ki lehessen bírni, túl lehessen élni a kedvezőtlenebb, kudarcokkal teli időszakokat is. Ám az ilyen felélési periódusok mégis csak felmorzsolhatják az alapok erejét is, és az is lehet, hogy mostanság éppen ilyen időszakot élünk meg. Szóval, nem árt, ha az Orbán-rendszert megpróbáljuk az elmúlt negyedszázad egészében is elhelyezni.

Ennek megmagyarázásához leginkább Bokros Lajost hívhatjuk segítségül, aki az elmúlt években rendületlenül próbálkozik az 1990 utáni évek beható elemzésével. Újabb munkái közül különösen az év elején megjelent nagyesszéje (**Bokros Lajos: Hanyatlás. És. jan.9.**) adhat nagyon fontos támpontokat mostani kérdéseinkhez. (Ez az esszé terjedelmileg

és gondolataiban is hasonlóan monumentális, mint Kornai munkája, ez is három teljes oldalt tesz ki a hetilap hasábjain.) Bokros az elmúlt 25 év szisztematikus áttekintése révén kikerüli a mára már kötelezővé vált csapdát, a huszonöt év differenciálatlan ostromozását. Kimutatja, hogy az első évtized mindenféle mérce alapján lényegében sikeresnek volt minősíthető. A bajok és a romlás, nagyjából 2001 táján kezdődött, s a következő hosszú évtized során az egymást követő kormányok mulasztásai/halasztásai/hazugságai/tévedései olyan láncolattá álltak össze, amelynek a végpontját jelenti a legújabb Fidesz-kormányzás. S eme legutolsó öt év „hét főbűnét” külön-külön is mélyrehatóan elemzi. Ha elfogadjuk az ő tárgyyszerű elemzését, akkor nem kell hozzá nagy bátorság, hogy az következményeket magunktól is meghosszabbítsuk. Miszerint, az elmúlt egy év mind kiáltóbb, mindinkább elfogadhatatlan és egyre nagyobb botrányokat kiváltó döntései nagyon is szervesen tapadnak a Bokros által diagnosztizált „hét főbűn” valamelyikéhez.

Vagyis, ami a szemünk előtt manapság nap, mint nap látható, az nem más, mint egy eleve zsákutcásnak indult modell gyorsuló ütemben történő hanyatlásának a végjátéka. Azt persze ma még nem tudhatjuk, hogy a végjáték milyen hosszúságú lesz, s azt sem, hogy a közben okozott károk milyen mértékben nehezítik meg az utódok/csódtömeg-gondnokok/örökösök helyzetét. Mindenesetre az is valami, hogy a tárgyalt időszakban egyre többen törik a fejüket a következő periódus, a helyreállítási időszak feladatain. E munkálatokra ugyan utaltunk már az ellenzéki mozgások számba vételekor, de némelyikük mondanóit szükséges a zárszóban is elővennünk, mert közvetlen előkészítő lépései lehetnek egy későbbi időszak termékenyebb korhangulatának. Ha másért nem, akkor mindenképp azért, mert néhány írásban már kitapinthatóak a mai ellenzéki álláspontokon messze túlmutató perspektívák is. Ezen írások mindegyike így vagy úgy elfogadja azt a nézőpontot, miszerint az elmúlt huszonöt évet valóban szükséges kritikai szemmel áttekinteni. Ugyanakkor nem fogadják el azt az aktuálpolitikailag egyre népszerűbb állítást, mintha a negyedszázad kedvezőtlen tapasztalatain pusztá deklarációval is lehetséges lenne átlépni.

Egybecsengő következtetések szerint a kezdetekkor megfigyelhető illúziók nagy részének komolyan vehető alapjai voltak, de a későbbi torzulások már jelentős mértékben a közben kitermelt akadályoknak köszönhetően keltek életre. Mindebből több dolog is következik. Részben az, hogy a korszak egészét nem érdemes és nem is lehet egyetlen szempont alapján megítélni. Gondos mérlegelés után kellene szétválasztani, hogy az egyes periódusok során mi az, ami úgy következett be, mint az átalakulási folyamatok szerves, mondhatni kikerülhetetlen mellékterméke. S mi az, ami kifejezetten felismerhető tévedés

volt, ezért a korrigálható politikai hibák következményeként rakódott rá az előbbiekre? E különbségtétel lehetősége azonban az elmúlt öt évben egyre nehezebbé vált, mert a mindent megváltoztatni kívánó politikai akarat azt hiszi, és azt hirdeti magáról, hogy mindenható. Ezzel pedig megásta a maga kikerülhetetlen csapdáját, hiszen még ama kudarcok bekövetkeztét is a kormányzat számlájára fogják írni, amelyekhez esetleg semmi közük sem lett volna. S ha nem is elfogadható, de megmagyarázható az az ingerültség, aminek jegyében egyre többen kezdik az egész huszonöt évet valamiféle ármánykodásnak, szándékos szemfényvesztésnek tekinteni. Köszönhetően az elmúlt néhány év bumeráng-hatásainak.

Ilyen közvetlen előzmények után érthető, ha egyre több szempontból fogalmazódik meg e negyedszázad kedvezőtlen örökségének meghaladási igénye. Ungváry Rudolf meglehetősen impresszív esszéjében azt fejtette ki, hogy a továbblépéshez mind a hazai baloldali, mind a jobboldali demokratikus örökségekre szükség lenne. E két gondolati örökség nem annyira egymásnak, hanem a mostanság uralomra jutott politikai osztálynak az igazi ellenfele. Földes Györgyöt mérlegkészítésében az a szempont vezérelte, amelyet oly ritkán tartanak szem előtt: hogyan illeszkedett bele a magyar átmenet a nemzetközi kapitalizmus és a mindinkább meghatározó globalizmus változásai nyomán újra alakuló nemzetközi erőterbe? Mit tehetnénk valóban magunktól, és mit nem? A már említett átfogó elemzések – Kornai és Bokros is - megfogalmaztak kézenfekvő továbblépési lehetőségeket, s hozzájuk mindenképpen szervesen kapcsolódik Lengyel László abbéli figyelmeztetése, miszerint az összegyűlt történelmi feladatok nagyon is ki kellene, hogy kényszerítsék egy újabb reformnemzedék színre lépését. Lehet, hogy már itt is vannak, csak még nem értik/nem értjük őket.

Egy-egy mondatban utalunk csak e sokféle, egymást nagyon is kiegészítő írásra, mert egyelőre magát azt a jelenséget tartjuk a legfontosabbnak, hogy szinte hetente lehet olvasni azokat a javaslatokat, elemzéseket, programszerű megnyilvánulásokat, amelyeknek horizontja már az Orbán-rendszeren túli világ berendezhetősége. **Most még együtt él egymás mellett a kétféle korélmény: a NER mind rémesebbé és nevetségesebbé fajuló vergődése, és a zsákutcából kifelé araszolni kívánó Magyarország útkeresésének százféle hangja.**

Több fontos témakörre nem jutott ezúttal időnk és terünk, pedig már így is az elmúlt kilenc év legterjedelmesebb negyedévi krónikáját írtuk meg. Nem tudtuk áttekinteni az évkezdet egyik nagy botránnyát, a vasárnapi zárva tartás bohózatát. Nem jutott terünk az újraállamosított közmédia kudarctörténetének bemutatására. Nem dolgoztuk fel a hirtelen

gazdag gyűjteménnyé meghízott „Jobbik-irodalmat” sem. Nem tudtunk reflektálni az energiapolitikában történetekre. Úgy látszik, a következő negyedévi krónikairás során már abból is megélhetünk, amit most kihagytunk.

2015 áprilisát írjuk. Jut eszünkbe... Az idei év legelső lapszámában a Magyar Narancs szerkesztőségi vezércikke – január 8-án - az előttünk álló év kilátásait latolgatta, s a bizakodó/borúlato hangvételű írás az alábbi bekezdéssel fejeződött be:

„Orbán Viktor kormányzásának ötödik évére nem maradt semmi - nem maradt semmi a köztársaság intézményeiből, nem maradt semmi a kormányzásból, a kormánypártból, az ellenzékben, abból az igényből, hogy ennek az országnak a szorító gondjaiból bármit meg kellene oldani. Csak az üresen futó, önmagát szolgáló hatalmi gépezet van. Meg idő, az van még. Jó sok.”

Néhány fontos irodalom a zárszóhoz:

Földes György: 25 év - új perspektíva. Nsz. jan. 17.

Lengyel László: Európai reformnemzedék. Nsz. jan. 17.

Halmai Gábor: A tetszhalott. ÉS, jan. 16.

Bokros Lajos: Hanyatlás. ÉS. jan. 9.

Bokros Lajos: Varásló vagy bohóc? És. febr. 20.

Ungváry Rudolf: Hogy jobban megértsük. Nsz. márc. 27.

Bretter Zoltán: Félreolvasókör. MnCs, márc. 26.

Kornai János: U-kanyar Magyarországon. És. ápr. 3.

